

**PANEVROPSKI UNIVERZITET**

**APEIRON**  
**АПЕИРОН**

za multidisciplinarne i virtualne studije  
Pan-European University for Multidiscipline & Virtual Studies

**Banja Luka**

---

**Banja Luka:** Bosna i Hercegovina/RS, Pere Krece 13, Pošt. fah 51 Banja Luka 78102;  
[www.apeiron-uni.eu](http://www.apeiron-uni.eu) Studentska služba: Tel: +387 (0) 51 430 890; 430 892; 430 893; 430 894; 247 983; 247 984; 247 940 Fax: 430 891; **WEB mail:** [info@apeiron-edu.eu](mailto:info@apeiron-edu.eu); **Rektorat:** Tel: +387 (0) 51 247 920; Fax; 247 921; E-mail: [rektorat@apeiron-edu.eu](mailto:rektorat@apeiron-edu.eu); **Management – Upravni odbor:** +387 (0) 51 247 920; **Direktor:** +387 (0) 51 247 918; [management@apeiron-edu.eu](mailto:management@apeiron-edu.eu); **Biblioteka:** +387 (0) 51 247 988; **Računovodstvo:** +387 (0) 51 247 945; Fax: +387 (0) 51 430 898; E-mail: [finansije@apeiron-edu.eu](mailto:finansije@apeiron-edu.eu)

---

# STATUT

*Panevropskog Univerziteta*

**"APEIRON"**

*Banja Luka*

Banja Luka, decembar 2023. godine



**PANEVROPSKI UNIVERZITET**

**"APEIRON"**

**za multidisciplinarne i virtuelne studije**

*Pan-European University for Multidiscipline & Virtual Studies*

**STATUT**

*Panevropskog Univerziteta*

**"APEIRON"**

*Banja Luka*

**STATUT**

Panevropski univerzitet "APEIRON"  
Pan-European University for Multidiscipline & Virtual Studies

**Izdavač:**

Panevropski univerzitet "APEIRON"  
Banja Luka  
1. izdanje, godina 2023.

**Odgovorno lice izdavača,**

*izdanje priredio:*  
DARKO Uremović

**Urednik:**

ALEKSANDRA Vidović, prof.dr

**Lektor/korektor:**

SLAVICA Lukić, prof. dr

**Štampa:**

"MARKOS", Banja Luka,  
design&print studio  
Banja Luka

**Odgovorno lice štamparije:**

IGOR Jakovljević

Tiraž 200 primjeraka

**EDICIJA:**

*Normativna akta*  
knj. 3

ISBN 978-99976-87-25-8

# SADRŽAJ:

I OSNOVNE ODREDBE.....	5
1. Vizija, misija i ciljevi Panevropskog univerziteta .....	5
2. Pravna osnova.....	7
3. Statut.....	9
II DJELATNOST, NAZIV I SJEDIŠTE .....	10
III ZASTUPANJE I OVLAŠTENJA.....	17
IV OBRAZOVNA DJELATNOST .....	18
1. Obrazovni ishodi i pedagoški principi .....	18
2. Studije koje ostvaruje Panevropski univerzitet .....	21
3. Studijski program .....	26
4. Nastavni plan i program .....	28
5. Metrika i metodika studija.....	39
6. Nastavni proces .....	45
7. Pristup studijima na Panevropskom univerzitetu .....	49
8. Prelazak sa druge visokoškolske ustanove i produžetak školovanja.....	54
9. Evaluacija znanja i postignuća studenata .....	58
10. Pravila osnovnih studija prvog ciklusa .....	73
11. Učenje na daljinu.....	77
12. Završni rad u studiju I ciklusa .....	82
13. Pravila studija drugog ciklusa .....	86
14. Postupak odbrane završnog-master rada.....	97
15. Doktorski studij trećeg ciklusa .....	99
16. Naučna djelatnost Panevropskog univerziteta .....	99
V ZAŠTITA PRAVA I ODGOVORNOST STUDENATA .....	101
VI STALNO STRUČNO OBRAZOVANJE I USAVRŠAVANJE .....	104
VII PRIZNAVANJE STRANIH VISOKOŠKOLSKIH ISPRAVA .....	104
VIII EVIDENCIJE I JAVNE ISPRAVE .....	109
IX AKADEMSKO OSOBLJE UNIVERZITETA .....	112
1. Zvanja nastavnika i saradnika .....	112
2. Uslovi za sticanje zvanja nastavnika i saradnika .....	113
3. Izbor u zvanje akademskog osoblja .....	117
4. Zasnivanje radnog odnosa i angažovanje akademskog osoblja .....	120
5. Prava, obaveze i odgovornosti nastavnika i saradnika .....	124
6. Uslovi i postupak za izbor istraživača.....	127
X ORGANIZACIJA Panevropskog univerziteta .....	128
1. Opšte odredbe .....	128
2. Katedra.....	130
3. Institut .....	130

4. Fakulteti i studijski programi.....	132
5. Odjeljenje (filijala).....	139
6. Strukovna akademija .....	139
7. Rektorat.....	140
8. Stručna služba.....	140
9. Funkcionalne jedinice.....	141
XI AKADEMSKA TIJELA Panevropskog univerziteta.....	143
1. Senat Panevropskog univerziteta .....	143
2. Naučno-nastavno vijeće fakulteta .....	146
3. Vijeće katedre .....	148
4. Vijeće za doktorske studije.....	149
XII STRUČNI ORGANI Panevropskog univerziteta.....	150
1. Direktor/finansijski direktor .....	151
2. Rektor.....	153
3. Upravni odbor.....	157
XIII STUDENTSKO PREDSTAVNIČKO TIJELO PANEVROPSKOG UNIVERZITETA .....	161
XIV STICANJE SREDSTAVA.....	163
XV IZDAVAČKA DJELATNOST .....	165
XVI OBAVJEŠTAVANJE STUDENATA I ZAPOSLENIH RADNIKA.....	167
XVII POSLOVNA TAJNA.....	167
XVIII OPŠTA AKTA Panevropskog univerziteta.....	167
XIX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE .....	170

Polazeći od članovi 45, 46, 51. i 54. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 67/20), Senat univerziteta na svojoj 3. vanrednoj sjednici održanoj 1. decembra 2023. *donosi*

# STATUT

Panevropskog univerziteta

*Pan-European University for Multidiscipline & Virtual Studies*

## I OSNOVNE ODREDBE

### 1. Vizija, misija i ciljevi Panevropskog univerziteta

#### Izjava o misiji

Panevropski univerzitet **"APEIRON"** svoju viziju budućnosti zasniva na pretpostavkama društva u procesu promjena i reformi baziranog na građanskom demokratskom društvu, kojeg karakterišu parlamentarni pluralizam, pravna država, vladavina zakonitosti, tržišna privreda sa dominacijom privatnog vlasništva, te stvaralačka sinteza savremenih tendencija i tradicionalnih vrednosti baziranih na kulturnom identitetu i ljudskim pravima. Bez sumnje je da je tom novom vremenu potrebno novo duboko znanje, koje prije svega znači iskorak iz postojećeg kulturno-civilizacijskog okruženja ka novom pogledu na svijet i drugačijem pristupu ekonomiji, pravnom sistemu, zdravstvenoj zaštiti, disemenaciji informacija i sticanju znanja. Univerzitet se bazira na holističkom pristup fenomenu "dobra" za svakog pojedinca što podrazumijeva unapređenje njegovog individualnog i porodičnog zdravlja, demokratizaciju znanja, slobodno odlučivanje i odgovornost, osiguravanje kvalitete življenja i integraciju pojedinca sa njegovim socijalnim okruženjem, porodicom i lokalnom zajednicom. U okviru tih zadataka Panevropski univerzitet nastoji preuzeti odgovornost edukatora.

Univerzitet sa sloganom "*Škola evropskih znanja*" polazi od iskustva socijalno i ekonomski uspješnih i tehnološki razvijenih zemalja. Nastavnim planovima i programima, To znači da se procesom učenja i obrazovnim standardima trebaju kreirati kadrovi educirani u multidisciplinarnim područjima sa operativnim znanjima i fokusom na razvoj kreativnih sposobnosti studenata.

Društvena misija univerziteta je da obrazuje buduće kadrove i lidere sposobne da kreiraju održive društvene, ekonomske i tehnološke strategije razvoja, vrednujući ljudske resurse koji će kvalifikovati mladu akademsku generaciju da se suoči sa svojim građanskim i ekonomskim okruženjem i izazovima budućnosti.

Stoga je dijalog sistem obrazovanja mentorski podržan i osmišljen kao kreativna radionica nastavnog osoblja i autorskog tima koje posjeduje naučne i pedagoške kompetencije, ali i iskustva iz prakse. Obrazovanje studenata se odvija primjenom savremenih standarda u



sistemu ocjenjivanja, organizaciji studija, didaktičkim metodama i nastavnim planovima i programima baziranim na najboljim akademskim iskustvima i tradicijama evropskih univerziteta i reformskim principima iniciranih Bolonjskim procesom restrukturiranja evropskog sistema visokog školstva.

Definisana je optimalan broj obaveznih predmeta, a studentu je omogućena sloboda i inicijativa da samostalno odabere izborne i fakultativne predmete u okviru multidisciplinarnih studijskih programa, odn. da stiče dodatna znanja i vještine u okviru strukovnih akademija, instituta i funkcionalnih obrazovnih jedinica univerziteta, individualizirajući i dizajnirajući vlastiti studij po mjeri promjena svoga socijalnog okruženja.

Studijski programi na Panevropskom univerzitetu su usmjereni ka sticanju znanja koje će kvalifikovati studente za poslove u visokotehnologiziranom okruženju za koje se traži razumjevanje procesa i sposobnosti upravljanja sistemima koji posjeduju "meta" inteligenciju, ali takođe i inicijativnost, preduzetništvo, sposobnost psihološke evaluacije saradnika i orkestriranja radnih grupa i timova, sposobnosti donošenja odluka u deficitu vremena, sposobnost daljeg cjeloživotnog učenja, sposobnost fokusiranja relevantnih informacija u okruženjima informacionog obilja i informacionog zagađenja, sposobnost procesiranja više simultanih poslova i sposobnost kreativne integracije znanja i prakse. Univerzitet je orjentisan ka obrazovanju prilagođenom potrebama tržišta rada.

Za potrebe obrazovanja i naučno-istraživačkog razvoja angažovani su kadrovi sa naučnim dignitetom i visokim koeficijentom kompetentnosti baziranim na njihovom znanju, sposobnosti i spremnosti da preuzmu rizik i odgovornost za funkciju edukatora osposobljavajući studentsku generaciju za obnovu svojih lokalnih i globalnih zajednica u "društva znanja" (*society of knowledge*) i "društva učenja" (*society of learning*).

Zato je opredjeljenje Panevropskog univerziteta da razvija multidisciplinarnu studijsku programe iz rubnih naučnih oblasti koje su zanemarene na etabliranim studijima javnih univerziteta, a koje imaju najveći potencijal za budućnost, te da implementira savremene pedagoške tehnologije zasnovane na interaktivnoj nastavi, kreativnim pedagoškim radionicama, virtuelnim nastavnim okruženjima i primjeni informaciono-komunikacionih tehnologija u obrazovanju.

Efikasnost i efektnost studija, atraktivnost multidisciplinarnih nastavnih programa koji korespondiraju sa budućim izazovima, te psihološko i preduzetničko animiranje studenata kroz primjenu interaktivnih pedagoških metoda u organizaciji i izvođenju nastavno-naučnog procesa, proizvodi visoku prolaznost i motivisanost studenata.

Univerzitet će u svojoj praksi primjenjivati i principe cjeloživotnog učenja (*life-long learning*) u ostvarivanju osnovnog ljudskog prava na učenje i obrazovanje, promovišći transparentnost studija, mobilnost studenata i profesora, sistem osiguranja kvaliteta i upravljanja, kontrole i evaluacije kvalitetom i obrazovanje orjentisano ka studentu (*student-centred education*). Sistem evaluiranja i procjenjivanja znanja i postignuća studenata je baziran na javnosti, transparentnosti i kumuliranju svih oblika rada, te procjeni kompetencija studenata u svim oblicima evaluiranja postignuća studenata. Obrazovni proces dizajniran je u vidu stepenaste spirale u kojem je akumuliranje kredit-bodova za sve oblike rada studenata



uslov za vertikalnu prohodnost, individualizirane i kredibilne studije dizajnirane prema intelektualnoj i psihološkoj mjeri studenata, te svestrani razvoj istraživačkih i poslovnih funkcija Univerziteta kao inkubacionog i "career guidance" centra.

Univerzitet obavlja obrazovni proces kao kombinaciju dijaloga sistema interaktivne nastave sa mentorskim vođenjem studenta. Na univerzitetu se realizuje integrisani mješoviti model učenja (blended learning) koji pretpostavlja sintezu kontaktne nastave, digitalne online nastave, obrazovanja na daljinu i mobilnog obrazovanja, odn. sintezu različitih oblika isporuke nastavnih sadržaja, različitih nastavnih metoda poučavanja i obrazovnih stilova u okviru kojih se preferiraju problemsko učenje (problem-based learning), učenje bazirano na projektima (project based-learning), simbiotsko učenje (symbiotic learning) i istraživački odn. praktični rad.

## 2. Pravna osnova

### Član 1.

Panevropski univerzitet "APEIRON" (u daljem tekstu "*Panevropski univerzitet*") je **obrazovno-naučna visokoškolska ustanova** koja, u okviru svoje matične djelatnosti, samostalno i/ili u saradnji sa partnerima obavlja osnovne akademske i strukovne studije prvog ciklusa, specijalistički usmjerene, profesionalne i istraživačke studije drugog ciklusa i doktorske studije trećeg ciklusa, kratke programe studija, programe cjeloživotnog učenja (*life-long learning*) i programe stručnog osposobljavanja i usavršavanja.

Panevropski univerzitet samostalno, ili u saradnji sa drugim obrazovnim i istraživačkim organizacijama i ustanovama, obavlja osnovna i primjenjena istraživanja i istraživanja koja su u funkciji razvoja obrazovne djelatnosti.

Panevropski univerzitet može obavljati i druge poslove, koji su u funkciji njegovih registrovanih djelatnosti, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i ovim Statutom.

Djelatnost i organizacija Panevropskog univerziteta uređuju se ovim Statutom.

### Član 2.

Panevropski univerzitet neće vršiti **diskriminaciju** u pogledu opštih i specijalnih ljudskih prava prema bilo kojem licu po osnovu rase, vjeroispovjesti, nacionalnog ili etničkog porijekla, životne dobi (*nakon punoljetstva*), pola, seksualne orijentacije, bračnog ili roditeljskog statusa, invalidnosti ili bilo kojeg fizičkog hendikepa, civilnog statusa i državljanstva, izvora prihoda, te materijalnog statusa, a posebno prava na upis na Univerzitet, prava na produžetak studija i prava na obrazovanje, uslova studiranja i ocjenjivanja postignuća studenta, pristupa slobodnim resursima

Univerziteta, tretmana i angažovanja na Univerzitetu odn. mogućnosti zaposlenja na Univerzitetu.

Zaštita od diskriminacije iz prethodnog stava odnosi se i na akademsko osoblje i drugo zaposleno osoblje na Panevropskom univerzitetu

### Član 3.

Panevropski univerzitet je **pravno lice**.

Panevropski univerzitet je nastavno-naučna, visokoškolska ustanova u privatnom vlasništvu, koja svoju djelatnost obavlja na osnovu rješenja Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske broj **6-01-3535/05** od **19.10.2005.** godine i licence ustanove broj: **07.2-4777/07** od **01.08.2007.** godine, te dozvole za rad br. **07.2-9624/07** od **28.12.2007.** godine za izvođenje studijskih programa u sjedištu i za izvođenje "obrazovanja na daljinu".

Panevropski univerzitet je takođe upisan u registar visokoškolskih ustanova pod brojem **11/I** rješenjem Ministarstva prosvjete i kulture RS broj **07.023/600-3919/08** od **10.06.2008.** godine.

Univerzitet je upisan kao visokoškolska ustanova u sudskom registru Osnovnog suda u Banjoj Luci pod brojem: **U/I 4847/05** od dana **17.03.2006.** godine.

Panevropski univerzitet obavlja djelatnost visokog obrazovanja van sjedišta u licenciranim studijskim programima i ciklusima u Bijeljini prema rješenju Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske br. 07.023/612-86-2/10 od 06.09.2010. godine i u Novom Gradu prema rješenju Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske br. 07.023/612-35-2/10 od 06.12.2010. godine.

Rješenje o ispunjavanju uslova i dozvola za rad i izvođenje licenciranih studijskih programa su javni dokumenti koje Panevropski univerzitet izlaže na uvid javnosti putem svoje internet stranice i na druge pogodne načine.

### Član 4.

Članice univerziteta mogu da budu i druge ustanove, instituti i klinike čija je djelatnost u vezi sa djelatnošću Univerziteta sa kojima se zaključi sporazum o pristupanju u skladu sa zakonskim propisima i koji time postaju organizacione jedinice univerziteta.

### Član 5.

Panevropski univerzitet posluje sredstvima u privatnoj svojini.

Univerzitetu je zajamčena **sloboda obrazovnog i naučnog stvaralaštva**, koja uključuje i pravo akademskog osoblja i studenata da kritički razmatraju primljena



znanja, da nude nove ideje i kontroverzna mišljenja bez izlaganja eventualnim represalijama, te pravo na slobodu govora koje može biti ograničeno samo zakonom.

Panevropski univerzitet je **autonoman** u obavljanju svoje djelatnosti.

Prostor Univerziteta je **nepovrediv** u skladu sa Zakonom.

### 3. Statut

#### Član 6.

Statut je osnovni akt visokoškolske ustanove kojim se propisuje:

- 1) organizacija visokoškolske ustanove,
- 2) organi, tijela i način njihovog rada,
- 3) organizacija i nadležnost članica univerziteta,
- 4) upravljanje i rukovođenje visokoškolskom ustanovom,
- 5) zastupanje i predstavljanje visokoškolske ustanove,
- 6) studijski programi,
- 7) organizacija i obavljanje naučnoistraživačkog i stručnog rada,
- 8) način ostvarivanja prava i obaveza nastavnog i administrativnog osoblja, te studenata,
- 9) organizovanje nastavnog i administrativnog osoblja i studenata,
- 10) način ostvarivanja prihoda, upravljanje sredstvima i imovinom,
- 11) akademska i finansijska ovlašćenja i odgovornosti članica univerziteta,
- 12) obaveze visokoškolske ustanove prema osnivaču,
- 13) evidencije,
- 14) ispitni rokovi i termini
- 15) druga pitanja u skladu sa ovim zakonom.

Statut visokoškolske ustanove sadrži i odredbe koje:

- a) osiguravaju osoblju i studentima visokoškolske ustanove slobodu govora, organizovanja i okupljanja u skladu sa zakonom,
- b) štite osoblje i studente visokoškolske ustanove od diskriminacije prema bilo kojem osnovu, kao što je: pol, rasa, seksualna orijentacija, rodni identitet, bračni status, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno porijeklo, povezanost sa nekom nacionalnom zajednicom, imovina, rođenje ili bilo koji drugi status,

- c) osiguravaju slobodu akademskom osoblju i studentima da, u skladu sa ovim zakonom, ispituju i testiraju primljena znanja i da nude nove ideje i mišljenja, a da se time ne izlažu opasnosti od gubitka svog statusa ili bilo koje druge privilegije koju eventualno u visokoškolskoj ustanovi uživaju,
- d) pružaju pravične i nepristrasne mehanizme rješavanja disciplinskih pitanja koja se tiču nastavnog i administrativnog osoblja i studenata.

#### Član 7.

Statut visokoškolske ustanove donosi senat, uz prethodno pribavljeno mišljenje upravnog odbora i uz saglasnost Ministarstva.

Visokoškolska ustanova dostavlja prijedlog statuta Ministarstvu, radi dobijanja saglasnosti. Saglasnost na prijedlog statuta visokoškolske ustanove daje Ministarstvo u ime Vlade u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva za saglasnost.

Izmjena statuta visokoškolske ustanove vrši se na način i u postupku propisanom za donošenje statuta.

## II DJELATNOST, NAZIV I SJEDIŠTE

#### Član 8.

Panevropski univerzitet je **samostalna obrazovna ustanova**, koja djeluje na principima partnerstva javnog i privatnog sektora.

Panevropski univerzitet djeluje u kooperaciji sa domaćim i inostranim partnerima na osnovu zaključenih sporazuma i ugovora čime se ostvaruje internacionalni i evropski karakter visokoškolske ustanove, te sinergija obrazovnih, poslovnih, socijalnih i humanitarnih efekata u radu ustanove.

**Puni naziv** visokoškolske ustanove je: Panevropski univerzitet "APEIRON" – za multidisciplinarne i virtuelne studije, Banja Luka.

Engleski naziv Univerziteta je: Pan-European University for Multidiscipline & Virtual Studies "APEIRON" Banja Luka,

Skraćeni naziv Univerziteta je: Panevropski univerzitet (*kako se pojavljuje u daljem tekstu*). Kao zamjenica dugog naziva u tekstovima se može koristiti izraz "*Univerzitet*".

**Sjedište** Panevropskog univerziteta je u Banjoj Luci u ulici Pere Krece br. 13.

## Član 9.

Panevropski univerzitet ima **logotip i znak**.

Panevropski univerzitet ima **amblem** (*zaštitni znak*).

Panevropski univerzitet ima **slogan**: "*Škola evropskih znanja*" i/ili "*Univerzitet evropskih znanja*", koji se ispisuje ispod amblema i na drugim, za to određenim mjestima.

Panevropski univerzitet ima **maskotu**.

Panevropski univerzitet ima svoju svečanu pjesmu ili **himnu** univerziteta.

Panevropski univerzitet ima i univerzitetska akademska obilježja: rektorski lanac i togu za rektora.

Sadržinu i upotrebu logotipa, znaka, amblema, slogana, maskote i drugih obilježja određuje Senat univerziteta.

Panevropski univerzitet ima "*Dan univerziteta*" koji se obilježava 15. februara svake školske godine. Na "Dan univerziteta" ustanova radi sa skraćenim radnim vremenom. Dan univerziteta se obilježava po pravilu sa svečanom akademijom, promocijom doktora nauka koji su odbranili doktorate na Panevropskom univerzitetu, te dodjelom počasnih zvanja, priznanja i nagrada.

Dan univerziteta može biti pomjeren u skladu sa aktuelnim kalendarom studija za tekuću školsku godinu.

## Član 10.

Panevropski univerzitet ima 15 **pečata i štambilj** i to: pečat ovalnog oblika u mokroj izvedbi prečnika 35 mm, šest pečata okruglog oblika u mokroj izvedbi od kojih je četiri prečnika 40 mm i dva su prečnika 45 mm, tri pečata okruglog oblika u suvoj izvedbi od kojih je jedan prečnika 45 mm a dva su prečnika 48 mm i pet okruglih pečata prečnika 20 mm u mokroj izvedbi.

Za pečate prečnika 40 mm, tekst pečata je ispisan u ovalnim/koncentričnim krugovima oko zaštitnog znaka Panevropskog univerziteta i počev od spoljašnjeg kruga glasi "*Pan-evropski univerzitet*" – tekst ispisan u gornjoj sekciji kruga, te tekst "*za multidisciplinarne i virtualne studije*" ispisan u donjoj sekciji kruga odn. u unutrašnjem krugu pečata u gornjoj sekciji kruga tekst "*Škola evropskih znanja*" i tekst "*School of European Knowledge*" ispisan u donjoj sekciji kruga. U dnu pečata ispod zaštitnog znaka Univerziteta upisano je sjedište – Banja Luka.

Za pečat prečnika 20 mm, tekst pečeta je ispisan u koncentričnim krugovima oko zaštitnog znaka Panevropskog univerziteta i počev od spoljašnjeg kruga glasi:

"*Panevropski univerzitet*". U dnu pečata upisano je sjedište – Banja Luka

Tekst pečata je ispisan na srpsko-hrvatsko-bošnjačkom jeziku i ispisan je latiničnim i ćiriličnim pismom.

Pečati se zavisno od oblika i veličine koriste kako slijedi:

- ☒ Pečati prečnika 40 i 45 mm (okrugli i ovalni) se upotrebljavaju za ovjeru javnih isprava i drugih akata kojima se odlučuje i službeno obraća sa drugim pravnim i fizičkim licima.
- ☒ Pečat prečnika 20 mm upotrebljava se za upis i ovjeru semestra, knjižica, legitimacija, položenih ispita i sl.
- ☒ Pečat u suvoj izvedbi prečnika 45 i 48 mm se upotrebljava za ovjeru svjedočanstava (diploma) i drugih trajnih isprava.

Radi prijema i razvrstavanja pošte Univerzitet ima štambilj.

Svaki primjerak pečata ima redni broj. Svaki pečat se prema svom broju duži lično od strane ovlaštenog lica koje ga koristi. Oštećeni pečati i pečati odn. štambilji koji se ne koriste komisijski se uništavaju. O svim izrađenim pečatima koji su u upotrebi i koji su se prestali upotrebljavati, vodi se zasebna evidencija. Uvođenje novih i dodatnih pečata reguliše se odlukom Upravnog odbora Panevropskog univerziteta.

Način upotrebe pečata koji se koriste u studentskoj službi određuje Rektor.

Organizacione jedinice Univerziteta mogu imati vlastite pečate i štambilje. Uvođenje, oblik, sadržaj i način upotrebe pečata i štambilja pojedinih organizacionih jedinica reguliše se Odlukom o obrazovanju organizacione jedinice.

Studentsko predstavničko tijelo Panevropskog univerziteta ima vlastiti pečat. Uvođenje, oblik, sadržaj i način upotrebe pečata Studentskog predstavničkog tijela reguliše se Statutom Studentskog parlamenta Panevropskog univerziteta.

### Član 11.

**Poslovna djelatnost** Panevropskog univerziteta je određena osnovnim osnivačkim aktom, sudskim registracionim dokumentima i ovim statutom.

**Osnovna djelatnost** Panevropskog univerziteta je:

85.42 Visoko obrazovanje.

*Obuhvata sticanje akademskog i strukovnog obrazovanja nakon srednjeg koje za ishod ima sticanje diplome u prvom, drugom i trećem stepenu visokog obrazovanja na nivoima 5 i 6 ISCED-a u skladu sa pribavljenim licencama.*



*Obuhvata obrazovanje koje se stiče redovnim i vanrednim studijima kao i nastavom u sistemu učenja na daljinu.*

85.51 Obrazovanje u oblasti sporta i rekreacije.

*Obuhvata pružanje formalno organizovane obuke, instruktaze i treninga koji ne spadaju u visoko obrazovanje iz različitih sportskih disciplina za grupe ili pojedince, kao i pripremu obuku za polaganje prijemnih ispita i drugih specifičnih ispita na Fakultetu za sport i fizičku kulturu.*

85.59 Ostalo obrazovanje

*Obuhvata djelatnost centara za obuku i učenje koji nude pomoć pri učenju, pripreme kurseve za polaganje ispita, obuku iz jezika i konverzionih vještina, obuku iz računara i korištenja IT tehnologija.*

85.60 Pomoćne uslužne djelatnosti u obrazovanju

*Obuhvata usluge koje pomažu obrazovnom procesu kao što su savjetovanja u oblasti obrazovanja, savjetovanja koje se odnosi na profesionalnu orijentaciju, organizacije programa razmjene i mobilnosti studenata i profesora.*

72.11 Istraživanje i eksperimentali razvoj u prirodnim, tehničkim i tehnološkim naukama

*Obuhvata osnovna i primjenjena istraživanja, teorijski rad i eksperimentalni razvoj namjenjen sticanju novih znanja o temeljnim osnovama naučnih pojava, te izvornim istraživanjima namjenjenim rješavanju praktičnih problema, kao i sistemski rad baziran na istraživanjima usmjeren na proizvodnju novih materijala, proizvoda i uređaja i novih tehnoloških postupaka.*

72.20 Istraživanje i eksperimentali razvoj u društvenim i humanističkim naukama

74.90 Ostale stručne, naučne i tehničke djelatnosti

*Obuhvata uslužne djelatnosti koje zahtjevaju veće stručne, naučne i tehničke vještine i tehnička savjetovanja koja nisu neposredno obuhvaćena u drugim specifičnim klasifikacionim razredima.*

### **Ostale djelatnosti Panevropskog univerziteta**

U okviru ostalih djelatnosti Panevropski univerzitet obavlja naučno-istraživačku, ekspertno-konsultantsku, informaciono-računarsku i izdavačku djelatnost.

18.13. Usluge pripreme za štampu i objavljivanje

18.20 Umnožavanje (reprodukcija) snimljenih zapisa

46.12. Posredovanje u trgovini gorivima, rudama, metalima i industrijskim hemikalijama

46.13 Posredovanje u drvenom građom i građevinskim materijalom

46.14 Posredovanje u trgovini mašinama, opremom za industriju, brodovima i avionima

46.15. Posredovanje u trgovini namještajem, robom za domaćinstvo i robom od metala i gvožđa

46.16 Posredovanje u trgovini tekstilom, odjećom, krznom, obucom i proizvodima od kože

46.17. Posredovanje u trgovini hranom, pićima i duvanom

- 46.18 Posredovanje u trgovini specijalizovanoj za određene proizvode ili grupe ostalih proizvoda
- 46.19. Posredovanje u trgovini raznovrsnim proizvodima
- 47.61. Trgovina na malo knjigama u specijalizovanim prodavnicama
- 47.62 Trgovina na malo novinama, papirom i pišaćim priborom u specijalizovanim prodavnicama
- 47.64 Trgovina na malo sportskom opremom u specijalizovanim prodavnicama
- 47.77 Trgovina na malo satovima i nakitom u specijalizovanim prodavnicama
- 47.79 Trgovina na malo polovnom robom u specijalizovanim prodavnicama
- 47.91 Trgovina na malo preko pošte ili interneta
- 47.99 Ostala trgovina na malo izvan prodavnica, tezgi i pijaca
- 55.90 Ostali smještaj
- 56.10 Djelatnosti restorana i usluge dostave hrane
- 56.29 Ostale djelatnosti pripreme i posluživanja (dostave) hrane
- 58.11 Izdavanje knjiga,  
*Obuhvata izdavanje knjiga, brošura i drugih publikacija u štampanom, elektronskom ili audio obliku i na internetu.*
- 58.14 Izdavanje časopisa i sličnih periodičnih izdanja (*naučnog i stručnog karaktera u štampanom ili elektronskom obliku i na internetu*);
- 58.19 Ostala izdavačka djelatnost.  
*Obuhvata izdavanje ostalog štampanog materijala (uključujući I izdavanje publikacija na Internetu).*
- 58.29 Izdavanje ostalog softvera  
*Obuhvata izdavanje standardnog sistemskog ili aplikativnog softvera, spremnog za upotrebu, uključujući i njegovo prilagođavanje.*
- 59.11 Proizvodnja filmova, video-filmova i televizijskog programa  
*Obuhvata proizvodnju obrazovnih i dokumentarnih filmova, video-filmova i televizijskih emisija ili televizijskih reklamnih poruka na filmskoj traci, video-traci ili disku za direktno prikazivanje prvenstveno na akademskoj televiziji univerziteta.*
- 59.12 Djelatnosti koje slijede nakon proizvodnje filmova, video-filmova i televizijskog programa  
*Obuhvata djelatnosti montaže, prebacivanje filmova/traka, sinhronizaciju, dodavanje naslova i podnaslova, kao i prijevoda, izrada računarske grafike, animacije i specijalnih efekata.*
- 59.20 Djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja zvučnih zapisa
- 60 Emitovanje programa**

*Obuhvata djelatnosti stvaranja obrazovnih i dokumentarnih sadržaja i emitovanje tog sadržaja primjenom različitih tehnologija, bežičnim putem, satelitom, kablovskom mrežom ili putem Interneta.*

- 62.01 Računarsko programiranje
- Obuhvata djelatnosti razvijanja (pisanja), mijenjanja, testiranja i održavanja sistemskog ili aplikativnog softvera, baza podataka i internetskih (web) stranica uključujući izradu strukture i sadržaja računarskog koda i prilagođavanje softvera potrebama korisnika.
- 62.02 Djelatnosti savjetovanja o računarima tj. o računarskim sistemima
- 62.03 Upravljanje računarskom opremom i sistemom
- 62.09 Ostale uslužne djelatnosti koje se odnose na informacione tehnologije i računare
- 63.11 Obrada podataka, hosting i pripadajuće djelatnosti
- Obuhvata specijalizovane djelatnosti hostinga internetskih stranica, hostinga aplikacija, pružanje aplikacijskih usluga i djelatnosti obrade podataka:*
- 63.12 Internetski portali
- Obuhvata rad internetskih stranica koji djeluju kao portali na Internetu, prvenstveno kao što su medijske stranice i obrazovni portali koje periodično osiguravaju ažurirani sadržaj.*
- 68.10 Kupovina i prodaja sopstvenih nekretnina
- 69.10 Pravne djelatnosti (osim notarskih i advokatskih usluga)
- 69.20 Računovodstvene, knjigovodstvene i revizorske djelatnosti; djelatnosti savjetovanja koje se odnose na porez
- 70.22 Savjetovanje koje se odnosi na poslovanje i ostalo upravljanje
- Obuhvata savjetovanje, usmjeravanje i pružanje operativne pomoći preduzećima i drugim organizacijama o pitanjima koja se odnose na upravljanje, kao što je strateško i organizaciono planiranje, poslovni reinženjering, promjena sistema upravljanja, smanjenje troškova i ostala finansijska pitanja; marketinški ciljevi i politika; politika, praksa i planiranje koji se odnose na ljudske potencijale; strategija naknada i penzioniranja; izrada planova proizvodnje i kontrola planiranja.*
- 71.11. Arhitektonske djelatnosti
- 72.11. Istraživanje i eksperimentalni razvoj u biotehnologiji
- 72.19. Ostalo istraživanje i eksperimentalni razvoj u društvenim i humanističkim naukama
- 72.20. Istraživanje i eksperimentalni razvoj u društvenim i humanističkim naukama
- 73.11 Agencije za reklamu i propagandu
- 73.12. Usluge oglašavanja (predstavljanja) preko medija
- 73.20 Istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnjenja

*Obuhvata istraživanje tržišnog potencijala, obaviještenost, prihvaćenost i prepoznatljivost proizvoda i usluga, kupovne navike potrošača u cilju unapređenja prodaje i razvoja novih proizvoda i usluga, obuhvatajući statističke analize rezultata, ispitivanje javnog mnjenja o političkim, ekonomskim i društvenim pitanjima, kao i statističku analizu ispitivanja.*

- 74.30 Djelatnosti prevodilaca i tumača
- 74.90 Ostale stručne naučne i tehničke djelatnosti
- 77.33 Iznajmljivanje i davanje u zakup (lizing) mašina i opreme za kancelarije, obuhvaćajući računare
- 78.10 Djelatnosti agencija za zapošljavanje
- 82.11 Kombinovane kancelarijsko-administrativne uslužne djelatnosti
- 82.19 Fotokopiranje, priprema dokumenata i ostale specijalizovane kancelarijske pomoćne djelatnosti
- 82.30 Organizacija sastanaka i poslovnih sajmova  
*Obuhvata organizaciju, promociju i/ili vođenje događaja kao što su poslovni i trgovački sajmovi, kongresi, konferencije i sastanci, sa ili bez usluga upravljanja i ustupanja personala za provođenje i opremanje prostora u kojim se održavaju ovi događaji.*
- 85.41 Obrazovanje nakon srednjeg koje nije visoko
- 91.10 Djelatnosti biblioteka i arhiva  
*Obuhvata dokumentacione i informacione djelatnosti univerzitetske biblioteke, čitaonice, slušaonica i prostorija za gledanje i javnih arhiva, koje pružaju usluge specijalnim korisnicima kao što su studenti, naučnici, univerzitetski personal i građani kao eksterni korisnici biblioteke. Takođe obuhvata pozajmljivanje i čuvanje knjiga, i drugih publikacija u pisanom i u elektronskom obliku.*
- 93.11 Rad sportskih objekata
- 93.12 Djelatnosti sportskih klubova
- 93.13 Fitness centri
- 93.19 Ostale sportske djelatnosti
- 94.11 Djelatnosti poslovnih udruženja i poslodavaca
- 94.12 Djelatnosti strukovnih udruženja

Panevropski univerzitet može obavljati i druge poslove koje su u funkciji obavljanja osnovne delatnosti, kao što su štampanje stručne literature i obrazaca za svoje potrebe, izdavanje internih periodičnih publikacija stručnog karaktera, umnožavanje materijala fotokopiranjem, reprodukcija zvučnih, video zapisa i kompjuterskih medija vezanih za autorizovana predavanja i vježbe odn. druge vidove obuke, popravka sopstvenih sredstava, pružanje usluga studentskog restorana i kafeterije, te druge prateće djelatnosti, koje su u funkciji obavljanja osnovne djelatnosti.

Univerzitet može u okviru osnovne djelatnosti da obavlja i druge poslove kojima se komercijalizuju rezultati naučno-istraživačkog rada.

#### Član 12.

O promjeni i dopuni djelatnosti odlučuju osnivači na način kako je to regulisano osnivačkim aktima univerziteta.

Izmjene djelatnosti upisuju se u odgovarajući registar.

Panevropski univerzitet u pravnom prometu sa trećim licima može da zaključuje ugovore i vrši pravne radnje u okviru registrovane djelatnosti i u vezi sa tom djelatnošću, a u skladu sa Zakonom.

### III ZASTUPANJE I OVLAŠTENJA

#### Član 13.

Panevropski univerzitet **zastupa** direktor univerziteta, a univerzitet predstavlja u akademskim poslovima Rektor univerziteta.

Direktor ima ovlaštenja utvrđena zakonom, osnivačkim aktima univerziteta i ovim Statutom.

Direktor predstavlja i zastupa Panevropski univerzitet, bez ograničenja.

Direktor može punomoćjem prenijeti pojedina ovlaštenja za zastupanje na druga lica.

Direktor odgovara i rukovodi poslovanjem Univerziteta u skladu sa zakonom i odredbama ovog Statuta. Stručnim radom u akademskom domenu Panevropskog univerziteta rukovodi Rektor u skladu sa odredbama ovog Statuta.

Rektora u odsustvu zamjenjuje Prorektor za nastavu i/ili direktor.

#### Član 14.

U pravnom prometu sa trećim licima, Panevropski univerzitet istupa u svoje ime i za svoj račun i u svoje ime za račun drugih.

Za preuzete obaveze Panevropski univerzitet odgovara cjelokupnom svojom imovinom. Osnivači ne odgovaraju za obaveze Univerziteta, a snose rizik za njegovo poslovanje do visine uložениh sredstava.

Panevropski univerzitet obavlja poslovanje preko jedinstvenog žiro-računa.

Poslovanje Panevropskog univerziteta će se pratiti analitički, a po potrebi i na posebnim transakcionim podračunima otvorenim za organizacione jedinice univerziteta, što se reguliše Odlukom o obrazovanju organizacione jedinice u

skladu sa odredbama ovog Statuta.

Ovlaštena lica za transakcione podračune otvorene za organizacione jedinice raspoložu samostalno sredstvima sa računa do nivoa definisanog u blagajničkom maksimumu.

### Član 15.

Panevropski univerzitet je ovlašten da:

- raspoláže i upravlja zemljištem i zgradama koje su u njegovom vlasništvu, u skladu sa zakonom i ovim statutom;
- prima i upravlja sredstvima iz bilo kog zakonitog izvora;
- određuje i ubire školarinu i druge naknade u skladu sa zakonom;
- zapošljava osoblje;
- sklapa ugovore za robu i usluge;
- ustanovljava pravne odnose sa studentima;
- osniva komercijalna preduzeća u obrazovne, konsultantske i istraživačke svrhe;
- osniva visokoškolska odjeljenja u Republici Srpskoj u skladu sa zakonskim odredbama i odjeljenja odn. visokoškolske ustanove u inostranstvu u skladu sa propisima tih država.
- ulazi u sporazume i ugovore sa preduzećima, agencijama i drugim ustanovama radi unapređenja nastavno-naučnog procesa, obezbjeđenja studentske prakse, te potpunijeg vršenja registrovanih djelatnosti;
- ulazi u sporazume sa drugim visokoškolskim institucijama u BiH i inostranstvu;
- ima druga ovlaštenja neophodna za efikasno obavljanje svojih funkcija i djelatnosti;

## IV OBRAZOVNA DJELATNOST Panevropskog univerziteta

### 1. Obrazovni ishodi i pedagoški principi

#### Član 16.

Ishodi učenja su navodi (izjave) o tome šta pojedinac zna, razumije i može učiniti po završenom procesu učenja. Ishodi učenja iskazuju nivo sposobnosti koju je student postigao tokom savladavanja neke obrazovne jedinice što je potvrđeno ispitivanjem i vrednovanjem. Ishodi učenja vežu se uz pojedine komponente programa i uz programe u cjelini. Ishodi učenja se primjenjuju u kontekstu



Evropskoga kvalifikacionog okvira i nacionalnih kvalifikacionih okvira pri opisivanju nivoa pojedine kvalifikacije.

### Član 17.

Sposobnosti koje je student stekao savladavanjem studijskog programa su opšte (generičke) koje je student stekao savladavanjem obrazovnog programa u cjelini i proizilaze iz nivoa apstraktnosti i metodologije sticanja naučnih i stručnih znanja i predmetno specifične, stručne sposobnosti koje se utvrđuju za svaku struku ili oblast studija.

Studijski programi studija prvog i drugog ciklusa koji se organizuju na Panevropskom univerzitetu obezbjeđuju razvoj i sticanje **opštih (generičkih) akademskih kompetencija** kod studenata koje obuhvataju ali se ne iscrpljuju sa sljedećim sposobnostima i vještinama: *sposobnošću analize i sinteze, rješavanju problema, sposobnost planiranja i organizovanja, sposobnost donošenja odluka, sposobnost stvaranja novih ideja (kreativnost) i prilagođavanja novim situacijama, vještine upravljanja informacijama (sposobnost da se dobije i analizira informacija iz različitih izvora), timski rad i sposobnost rada u interdisciplinarnim timovima, interpersonalne vještine, sposobnost primjene znanja u praksi i istraživačke vještine, sposobnosti i vještine kreiranja i upravljanja (menadžment) projektima, sposobnost samostalnog učenja, usmena i pisana komunikacija na maternjem i stranom jeziku, etička posvećenost*, zatim sticanje produbljenog **osnovnog opšteg znanja utemeljenog u osnovnom profesionalnom znanju** vezanih za šire naučne oblasti i naučna polja koja su predmet studija, *(koja uključuju teorijsko-metodološka znanja bitna za razumjevanje širih teorijskih postavki i koncepata i opštih metodoloških okvira naučnih oblasti)*, te sticanje **specifičnih akademsko-stručnih kompetencija** vezanih za uže naučne oblasti i predmete *(koji uključuju teorijsko-metodološka, naučno-stručna i opšte-stručna predznanja bitna za razumjevanje sadržaja predmeta ili uže naučne oblasti, aktuelni sadržaj specifičnog znanja odnosno predmeta/discipline, pristup predmetu, razvoj specifične metodologije predmeta i načina rješavanja problema u toj specifičnoj oblasti, primjenu znanja)*.

Studijski programi studija trećeg ciklusa koji će se organizovati na Panevropskom univerzitetu u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske i dozvolama za izvođenje studija trećeg ciklusa na određenim studijskim programima, obezbjeđuju razvoj i sticanje **naučnih kompetencija** koje obuhvataju ali se ne iscrpljuju: *sposobnošću doktoranata da izvedu nezavisno, originalno i objavljivo istraživanje u jednoj ili više naučnih područja koja se odnose bilo na fundamentalna ili na primjenjena saznanja, da posjeduju istraživačke sposobnosti i kreativnost, da pokažu sistematsko razumjevanje područja studija i vladanje vještinama i metodama istraživačkog rada,*



*sposobnošću da definišu studijski projekat istraživanja, da originalnim istraživanjem daju vlastiti naučni doprinos koji proširuje granice spoznaje u datoj oblasti, da su sposobni za kritičku analizu, vrednovanje i sintezu novih i složenih ideja, da su osposobljeni za razvoj novih ideja ili pristupa.*

### Član 18.

Savladavanjem studijskog programa student stiče sljedeće opšte predmetno-specifične sposobnosti:

- temeljno poznavanje i razumijevanje discipline odgovarajuće struke;
- rješavanja konkretnih problema uz upotrebu naučnih metoda i postupaka;
- povezivanja osnovnih znanja iz različitih oblasti i njihove primjene;
- praćenja i primjene novih dostignuća u struci;
- razvoja vještina i spretnosti u upotrebi znanja u odgovarajućem području;
- upotrebe informaciono-komunikacionih tehnologija u ovladavanju znanjima odgovarajućeg područja.

Stručne kompetencije obuhvataju znanja, vještine i sposobnosti vezane za struku i naučne oblasti studijskog programa. Utvrđuju se dijalogom protagonista razvoja studijskog kurikulumu tj. akademskog osoblja, strukovnih tijela i eksperata u okviru sektora privrede i društva u kojima će kvalifikacije koje daju obrazovni programi biti upotrebljive, studenata i šire javnosti.

Utvrđivanje kompetencija odn. ishoda učenja je ključan korak u razvoju studijskih programa.

### Član 19.

Na nivou studijskog programa potrebno je izraditi matricu veza ishoda učenja i obrazovno-predmetnih jedinica Nastavnog plana i programa. Matrica veza omogućava uvid u međusobnu usklađenost ishoda učenja na nivou studijskog programa i na nivou svih predmeta koji se izučavaju tokom studija na način da ishodi učenja svakog predmeta moraju pridonositi ishodima učenja na nivou ciklusa studija, te da svi ishodi učenja na nivou ciklusa moraju biti ostvareni kroz različite predmete.

Ishodi učenja su definisani u skladu sa nekom od postojećih metodologija koristeći različite hijerarhijske nivoe učenja (činjenično znanje, razumijevanje, primjenu, analizu/sintezu, vrednovanje i kreiranje).

### Član 20.

Univerzitet će u izvođenju studija primjenjivati **metodološke principe** kojima se podstiče interaktivni karakter obrazovnog procesa, samostalnost studenta i uloga studenta kao aktivnog subjekta obrazovnog procesa:



- Promjenjena **uloga nastavnika kao mentora, savjetnika i motivatora** koji omogućava da student sagleda značaj i mjesto određene naučne discipline u sistemu znanja, koji posreduje u razvijanju sposobnosti razumjevanja, ali i primjene znanja, koji preuzima ulogu medijatora interesa i potreba studenta, koji sagledava specifične sposobnosti studenta i nedostatke u tekućem znanju odn. u prethodnom kurikulumu studenta, te na osnovu tih uvida asistira studentu u kritičnoj selekciji didaktičkih materijala i izvora i u organizaciji obrazovnih scenarija i situacija;
- **Obrazovanje orjentisano ka studentu** i njegovim stvarnim mogućnostima i sposobnostima učenja odn. nivou njegovog ulaznog predznanja - zahtjevajući veći stepen učešća (*interakcije*) studenta u nastavi i istraživanju, da bi se razvile sposobnosti studenta u samostalnom upravljanju izvorima informacija i projektima, te sposobnost evaluacije informacija i rezultata istraživanja;
- **Ostvarivanje veće pedagoške relevantnosti procesa evaluacije** znanja studenta uvođenjem kontinuirane i kompleksne evaluacije svih faktora postignuća studenta i dodavanjem specifičnih indikatora koji omogućavaju preciznije i prilagođenije mjerenje učinaka obrazovnog procesa;
- **Promjena u pristupu obrazovnim aktivnostima** kroz posredovanje u naučno-istraživačkom radu studenta, podsticanje ličnog sistematskog učešća studenata u individualnom i grupnom savladavanju pedagoških sadržaja, u ličnim i grupnim prezentacijama tih sadržaja u procesu učenja i u kontinuiranom sagledavanju rezultata istraživanja i učenja;
- **Promjena u organizaciji i metodologiji obrazovnog procesa** kroz razvoj interaktivne nastave i inovativnih načina participacije studenata u obrazovnom procesu u vidu uvođenja istraživačkih elemenata u sistemu učenja, promjene konteksta učenja, promjene pristupa organizaciji učenja, uključivanja koncentrovanih programa, racionalizacije i individualizacije nastavnih planova, definisanja fleksibilnijih programa i pedagoških metoda pri obradi nastavnih sadržaja kojima se obezbjeđuju neposredne konsultacije i direktna mentorska podrška studentima.

## 2. Studije koje ostvaruje Panevropski univerzitet

### Član 21.

Panevropski univerzitet u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju organizuje studije prvog ciklusa u trajanju od:

- tri godine, kao šestosemestralne studije koje se vrednuju sa minimalno 180 ECTS kredit-bodova;

- četiri godine, kao osmosemestralne studije sa mogućnošću usmjerenja koje se vrednuju sa minimalno 240 ECTS kredit-bodova;

studije drugog ciklusa u trajanju od:

- dvije godine, kao četverosemestralne studije koje se vrednuju sa 120 ECTS kredit-bodova za studente koji imaju završen trogodišnji nivo prvog ciklusa sa ulaznim nivoom od 180 ECTS kredit-bodova;
- jedne godine, kao dvosemestralne studije koje se vrednuju sa minimalno 60 ECTS kredit-bodova za studente koji imaju završen četverogodišnji nivo prvog ciklusa sa ulaznim nivoom od 240 ECTS kredit-bodova;

tako da u zbiru sa prvim ciklusom ukupno akumulirani kredit-bodovi nakon završenog studija drugog ciklusa iznose 300 ECTS.

studije trećeg ciklusa u trajanju od:

- tri godine, kao šestosemestralne studije koje se vrednuju sa minimalno 180 ECTS kredit-bodova;

tako da u zbiru sa prvim i drugim ciklusom ukupno akumulirani kredit bodovi, nakon završenog studija trećeg ciklusa iznose 480 ECTS.

Uslov za završetak studija prvog ciklusa u trajanju od 4 godine koje su vrednovane sa 240 ECTS bodova je izrada i odbrana diplomskog rada.

Uslov za završetak studija drugog ciklusa u ukupnom trajanju od pet godina, koje su sa studijem prvog ciklusa vrednovane sa 300 ECTS bodova je izrada i odbrana završnog "master" rada.

Uslov za završetak doktorskih studija u skladu sa stavom 2 ovog člana je izrada i odbrana doktorske dizertacije.

Lice koje završi akademski studij prvog ciklusa u trajanju od tri, odnosno četiri godine, koji se vrednuje sa najmanje 180, odnosno 240 ECTS bodova, stiče akademsko zvanje "diplomirani", odnosno "diplomirani inženjer" iz odgovarajuće oblasti uz navođenje broja bodova, tj. 180 ECTS, odnosno 240 ECTS bodova.

U diplomu i dodatku diplomu na engleskom jeziku za nosioca zvanja iz prethodnog stava koristi se naziv "Bachelor", uz naznaku struke u odgovarajućoj oblasti obrazovanja i broja bodova, tj. 180, odnosno 240 ECTS bodova.

Lice koje završi akademske studije drugog ciklusa i stekne minimum **300** ECTS bodova u zbiru bodova prvog i drugog ciklusa, te izradi i odbrani završni rad u skladu sa ovim Statutom stiče akademsko zvanje "**master**" uz naznaku struke u odgovarajućoj oblasti obrazovanja. U diplomu i dodatku diplomu na engleskom jeziku za ova lica se koristi naziv "Master" u odgovarajućoj oblasti obrazovanja.

Lice koje završi doktorske studije u skladu sa stavom 2 ovog člana i uspješno odbrani doktorsku dizertaciju stiče naučni stepen "*doktor nauka*" uz navođenje odgovarajuće oblasti obrazovanja.

Zvanja koja se stiču na interdisciplinarnim, multidisciplinarnim i transdisciplinarnim studijskim programima formiraju se kombinovanjem cjelina ili djelova dvije najvažnije obrazovne oblasti studijskog programa koje se zajedno sa njihovim redoslijedom utvrđuju na osnovu relativne veličine nastavnog gradiva i broja ECTS bodova koji se dodjeljuju za odgovarajuću obrazovnu oblast sadržanim u interdisciplinarnim studijskim programima prema Međunarodnoj standardnoj klasifikaciji obrazovanja – ISCED.

### Član 22.

Listu akademskih, stručnih i naučnih zvanja koja se stiču na studijskim programima Panevropskog univerziteta utvrđuje Senat univerziteta u Nomenklaturi stručnih, akademskih i naučnih zvanja koji se stiču na studijskim programima Panevropskog univerziteta, koja je javni opšti akt Panevropskog univerziteta.

Akademski, stručni i naučni zvanja iz Nomenklature stručnih akademskih i naučnih naziva Panevropskog univerziteta utvrđena su na osnovu zvanja definisanih u akreditovanim studijskim programima koja su usklađena sa Zakonom o zvanjima koja se stiču završetkom visokog obrazovanja.

Nazivi akademskih odn. stručnih zvanja sa odgovarajućim skraćenicama utvrđuju se i na engleskom jeziku i navode se u odgovarajućim javnim ispravama kao i u dodatku diplomi.

### Član 23.

Kod studija prvog i drugog ciklusa u čijim studijskim programima postoji i uže usmjerenje, nakon navođenja zvanja u određenoj oblasti obrazovanja, odnosno u naučnom polju, i broja stečenih ECTS bodova navodi se i naziv užeg usmjerenja iz kojeg je lice pohađalo studij.

### Član 24.

Panevropski univerzitet obavlja obrazovnu djelatnost u naučnim oblastima i naučnim poljima u kojima su matični akreditovani studijski programi za koje univerzitet ima dozvolu za rad i u kojima su matične organizacione jedinice za **ostvarivanje obrazovnih i drugih edukativnih djelatnosti** koje se nalaze u njegovom sastavu.

Matičnost fakulteta i studijskih programa definisana je u Nastavnim programima studijskih programa koji se izvode na tim organizacionim jedinicama.

### Član 25.

Visoko obrazovanje na Panevropskom univerzitetu može se sticati redovno ili vanredno, u skladu sa studijskim programom i ovim statutom. Univerzitet u strukturi studijskog programa propisuje oblike i načine izvođenja nastave za redovni i vanredni studij.

Vanredni studij se izvodi tako da se u sedmičnom rasporedu posebno organizuju blokovi nastave za vanredne studente koji su prilagođeni mogućnostima tih studenata da prisustvuju nastavi, tako da se planiraju u poslijepodnevni časovima, a jedan blok nastave se obavezno organizuje subotom u prijepodnevni satima. Vanrednim studentima je u organizaciji nastave omogućeno da ispunjavaju i sve ostale nastavne obaveze planirane u okviru svakog predmeta ili modula u okviru nastavnog plana upisanog studijskog programa, tako da vanredni studenti stiču ECTS bodove, kao i na redovnom studiju.

Univerzitet organizuje studijske programe i putem izvođenja nastave na daljinu. Uslovi i načini ostvarivanja učenja na daljinu bliže se propisuju Pravilnikom o studiju obrazovanja na daljinu uz primjenu standarda za početnu akreditaciju.

### Član 26.

Panevropski univerzitet obavlja obrazovnu, naučno-istraživačku, ekspertno-konsultantsku i izdavačku djelatnost. Univerzitet može u okviru svoje djelatnosti da obavlja i druge poslove kojima se komercijalno iskazuju rezultati naučno-istraživačkog rada.

U okviru studija drugog i trećeg ciklusa Panevropski univerzitet samostalno, ili u saradnji sa drugim obrazovnim i istraživačkim organizacijama, obavlja osnovna i primjenjena istraživanja i istraživanja koja su u funkciji razvoja obrazovne djelatnosti.

### Član 27.

U skladu sa pribavljenom dozvolom za rad na akreditovanim studijskim programima, univerzitet obavlja prema **vrsti studija** akademske i strukovne studije, a prema **načinu izvođenja** redovne, vanredne i studije putem izvođenja nastave na daljinu. Univerzitet realizuje i pojedine nastavne i obrazovne oblike metodom "učenja na daljinu" (*distance learning*) u naučnim poljima koja su kompatibilna sa načinom izvođenja nastave u sistemu "učenja na daljinu" i kada je to spojivo sa prirodom studija.

Način izvođenja učenja na daljinu je definisan standardima za početnu akreditaciju i *Pravilnikom o studiju obrazovanja na daljinu Panevropskog univerziteta "APEIRON"* kojeg donosi Senat univerziteta.

Univerzitet obavlja obrazovni proces kao kombinaciju dijaloga sistema interaktivne nastave sa mentorskim vođenjem studenta. Na univerzitetu se realizuje integrisani mješoviti model učenja (*blended learning*) koji pretpostavlja sintezu kontaktne nastave, digitalne online nastave, obrazovanja na daljinu i mobilnog obrazovanja, odn. sintezu različitih oblika isporuke nastavnih sadržaja, različitih nastavnih metoda poučavanja i obrazovnih stilova u okviru kojih se preferiraju **problemsko učenje** (*problem-based learning*), **učenje bazirano na projektima** (*project based-learning*), **simbiotsko učenje** (*symbiotic learning*) i istraživački odn. praktični rad.

### Član 28.

Panevropski univerzitet djeluje u kooperaciji sa domaćim i inostranim partnerima na osnovu zaključenih sporazuma i ugovora čime se ostvaruje internacionalni i evropski karakter studija, te sinergija obrazovnih, poslovnih, socijalnih i humanitarnih efekata u radu ustanove.

Panevropski univerzitet može sa jednom ili više akreditovanih visokoškolskih ustanova u zemlji i inostranstvu uspostaviti zajednički studij, na osnovu zajednički utvrđenog studijskog programa i opšteg akta visokoškolske ustanove.

Zajednički studijski program koji izvode Panevropski univerzitet i inostrane visokoškolske ustanove mora biti akreditovan u skladu sa propisima iz oblasti obezbjeđenja kvaliteta u zemlji u kojoj se izvodi i u zemlji u kojoj je sjedište, odnosno odjeljenje van sjedišta visokoškolske ustanove koja izvodi studijski program.

Uspostavljanje, izvođenje, završetak zajedničkog studija i izdavanje zajedničke diplome definišu se ugovorom između visokoškolskih ustanova koje ga izvode, a u skladu sa odredbama zakona i opštim aktom visokoškolske ustanove.

Studijskim programom koji organizuje i izvodi dvije ili više visokoškolskih ustanova koje imaju dozvolu za rad stiče se **dvojna** (*double degree*), **zajednička** (*joint degree*) ili **višestruka** (*multiple degree*) **diploma**.

Univerzitet može organizovati sa jednom ili više visokoškolskih ustanova interdisciplinarni i multidisciplinarni studijski program koji obuhvata materiju iz dva ili više naučnih polja/polja obrazovanja iz iste ili različitih naučnih oblasti/oblasti obrazovanja.

Način izvođenja zajedničkog ili interdisciplinarnog-multidisciplinarnog studijskog programa definiše se *Pravilima o zajedničkom*, inter-disciplinarnom i multidisciplinarnom *studiju i mobilnosti studenata* koje donosi Senat univerziteta.

### Član 29.

Nastava na Panevropskom univerzitetu za sve vidove studija izvodi se na jednom od službenih jezika Republike Srpske po vlastitom izboru nastavnika ili akademskih odn. stručnih saradnika, ili na jednom od stranih jezika ukoliko je definisano studijskim programom.

Na Panevropskom univerzitetu su u ravnopravnoj upotrebi ćirilčno i latinično pismo.

U jedinicama osnovanim sa inostranim partnerima, nastava se izvodi na jednom od svjetskih jezika, odn. na jeziku zemlje u kojoj se nastava izvodi.

### 3. Studijski program

#### Član 30.

Ciljevima studijskog programa definišu se obrazovne politike i postupci za postizanje kompetencija i akademskih vještina, kao i metode za njihovo sticanje. Ciljevi uključuju i razvoj kreativnih sposobnosti i ovladavanje specifičnim praktičnim vještinama potrebnim za obavljanje profesije. Ciljevi studijskog programa se usklađuju sa zahtjevima određene naučne oblasti, tržišta rada i okvirom kvalifikacija.

Svrha studijskog programa je obrazovanje studenata za prepoznatljivu i jasnu profesiju i zanimanja. Studijski program obezbjeđuje sticanje društveno opravdanih kompetencija.

Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su uporedivi sa istim i/ili sličnim programima na visokoškolskim ustanovama u BiH i inostranstvu.

#### Član 31.

**Studijski programi** su usklađeni sa naučnim i obrazovnim standardima i dostignućima određene naučne oblasti, zahtjevima srodnih naučnih oblasti u cilju sticanja multidisciplinarnih znanja, zahtjevima tržišta rada i međunarodnim standardima, kao i profesionalnim standardima kvalifikacije koja se stiče.

**Studijskim programom** utvrđuje se:

- Naziv, ciljevi i svrha programa;
- Model studijskog programa;
- Matičnost studijskog programa prema oblastima obrazovanja;
- Vrsta i nivo studija;
- Obim studija;

- Ishodi procesa učenja na nivou studijskog programa sa definisanim kompetencijama znanja, vještina i sposobnosti koje treba dobiti student nakon savladavanja programa;
- Strukovno, akademsko odnosno naučno zvanje odn. kvalifikacije koje se stiče završetkom studijskog programa;
- Uslovi za upis na studijski program iz Republike Srpske, BiH odnosno inostranstva;
- Lista obaveznih, izbornih i fakultativnih predmeta i drugih nastavno-obrazovnih programskih jedinica koji čine studijski program sa okvirnim sadržajem, ciljevima i opisom predmeta;
- Način izvođenja studija i polaganja ispita;
- Mjesta izvođenja nastave;
- Potrebno vrijeme za izvođenje pojedinih oblika studija;
- Predviđeni broj časova za pojedine predmete i njihov raspored po godinama;
- Bodovna vrijednost svakog predmeta iskazana u skladu sa ECTS bodovima;
- Bodovna vrijednost završnog rada iskazana u skladu sa ECTS bodovima;
- Način procjene rezultata svakog pojedinog oblika studija i svakog predmeta;
- Uslovi upisa studenta u sljedeći semestar, odnosno sljedeću godinu studija, te preduslovi za upis pojedinih predmeta i grupe predmeta;
- Način izbora predmeta iz drugih studijskih programa;
- Mogućnost izvođenja nastave na stranim jezicima;
- Uslovi za prelazak sa drugih studijskih programa;
- Silabusi (kurikulumi) nastavnih predmeta i drugih nastavno-obrazovnih jedinica sa ishodima procesa učenja i kompetencijama koje treba da dobiti student nakon savladavanja tih programskih sadržaja;
- Obavezna i pomoćna literatura i drugi izvori potrebni za savladavanje nastavnog programa svakog pojedinog predmeta;
- Prohodnost prema daljim studijima i profesionalni status;
- Kriterijume i načine osiguranja kvaliteta;
- Obaveze studenata i dinamiku studiranja;
- Druga pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa.

Panevropski univerzitet definiše u strukturi studijskog programa u okviru Nastavnog plana i programa, oblike i načine izvođenja nastave za vanredni studij, kao i posebne uslove i način ostvarivanja učenja na daljinu.

Izmjene studijskog programa vrše se po postupku utvrđenom za njegovo donošenje.

Izmjene i dopune studijskog programa za koji je Panevropski univerzitet dobio dozvolu za rad, a koje se vrše radi njegovog usklađivanja sa organizacijom rada i dostignućima nauke u skladu sa propisanim standardima za akreditaciju studijskih programa, ne smatraju se novim studijskim programom.

Izmjene i dopune studijskog programa ne mogu uključivati izmjenu oblasti obrazovanja kojoj pripada studijski program, naziva studijskog programa, niti zvanja koje se stiče njegovim završetkom.

Razvoj, izrada, održavanje, evaluacija i obezbjeđenje kvaliteta studijskih programa je složena djelatnost univerziteta definisana u Pravilniku o osiguranju kvaliteta na Panevropskom univerzitetu i opisana u Proceduri razvoja predlaganja i usvajanja studijskih programa. Primjenjeni su izvori za metodologiju razvoja i osiguranju kvaliteta studijskih programa definisani u okviru Evropskih standarda i uputstva za razvoj kvaliteta u visokom obrazovanju (tzv. ESG standardi)

#### 4. Nastavni plan i program

##### Član 32.

**Nastavnim planom** (*syllabus*) utvrđuje se raspored nastavno-obrazovnih jedinica (*nastavni predmeti, nastavni moduli, seminari, studentska praksa, naučna istraživanja, naučni i stručni radovi, stažiranje i volontiranje i drugo*) prema nastavnim blokovima, semestrima i godinama studija sa pripadajućom metrikom studija, kao i struktura predmetnih jedinica prema tipu, prema pripadnosti predmetnoj oblasti odn. širem i užem naučnom području, prema nivou složenosti/apstrakcije i prema obaveznosti predmeta.

Nastavni plan još obuhvata i strukturu studijskog programa razrađenu prema nastavnim i obrazovnim jedinicama, ciljeve, izvore i kriterije odabira izbornog programa, izvorni i modularni izborni program, pregled uzajamno razmjenjivih kompatibilnih studijskih programa, izborni program iz kompatibilnih studijskih programa i izborni program studija izbornih usmjerenja.

Nastavnim planom Panevropskog univerziteta definiše se i način realizacije izbornog programa, režim intenzivnih studija, program specijalizacija, međusobna kompatibilnost studijskih programa u razmjeni programskih sadržaja, te lista



izbornih i fakultativnih predmeta sistematizovana prema studijskim oblastima sa specifičnim uslovima vezanim za izbor i polaganje izbornih predmeta (*prerequisites*). Studenti su dužni da poštuju kriterije i pravila realizacije izbornog programa definisanih Nastavnim planom.

**Nastavnim programom** (*curriculum*) utvrđuju se ciljevi predmeta sa očekivanim ishodima i kompetencijama znanja i vještina i okvirni sadržaj nastavnog predmeta, preduslove za pohađanje predmeta, oblici i metodologija izvođenja nastave, način evaluacije znanja, kao i spisak obaveznih udžbenika, priručnika, ostale literature i drugih izvora na osnovu kojih se polažu ispiti iz tog nastavnog predmeta.

Panevropski univerzitet obezbeđuje interdisciplinarnost, multi-disciplinarnost, te inter-nacionalizaciju nastavnog plana i programa, interakciju sa profesionalnom praksom, realizaciju praktične nastave i aktivno učešće studenata u naučnom istraživanju u okviru studijskog programa.

### Član 33.

Nastavni plan obaveznih, izbornih i fakultativnih predmeta i ostalih programskih aktivnosti donosi Senat Panevropskog univerziteta na osnovu prijedloga Nastavno-naučnih vijeća fakulteta i Vijeća za doktorske studije.

Nastavni plan studija koje se izvode po Sporazumu sa drugim visokoškolskim ustanovama donose organi tih ustanova ili zajednički organi.

### Član 34.

Nastavni program za pojedine predmete donosi Senat univerziteta, na prijedlog predmetnog nastavnika. Nastavni program se dizajnira prema savremenim pedagoškim principima uvažavajući jednosemestralni karakter predmeta i strukturalne zahtjeve iz studijskog programa.

Prije usvajanja nastavnog programa pojedinih predmeta/modula Senat može da pribavi i mišljenje Nastavno-naučnih vijeća fakulteta ili Vijeća za doktorske studije, odnosno Katedre kojoj pripada predmet/modul.

### Član 35.

Nastavni plan i program obuhvata komponente obaveznog, izbornog, diferencijalnog i fakultativnog nastavnog programa podjeljenog u teorijsko-metodološki obavezni blok i specijalističko-aplikativni obavezni i izborni blok, komponente istraživačko-akcionog programa, te komponente diplomskog, pristupnog i završnog rada.

Obavezni program obezbeđuje sticanje opštih, generičkih kompetencija studenata, te specifičnih kompetencija vezanih za teorijsko-metodološka, naučno-stručna i

opšte-stručna znanja bitna za razumjevanje sadržaja predmeta ili uže naučne oblasti.

Izborni program obezbjeđuje sticanje dodatnih stručno-aplikativnih i specijalističkih kompetencija studenata u oblasti studija i u okruženju teme diplomskog ili završnog (master/magistarskog) rada.

Diferencijalnim programom student stiće nedostajuće ulazne kompetencije za studij, ukoliko ima završen studij prvog ciklusa ili završenu višu školu koji obezbjeđuje djelimičnu matičnost na upisanom programu. Diferencijalni program zamjenjuje djelimično ili u cjelosti izborni program studija ukoliko je manji ili jednak broju ECTS bodova izbornog programa. Ukoliko je diferencijalni program prema komisijskom vrednovanju veći od izbornog programa tada u cjelosti zamjenjuje izborni program, a razlika ECTS povećava ukupno planirani fond ECTS bodova studija. Diferencijalni program ne može biti vrednovan sa više od 60 ECTS bodova. Ukoliko je diferencijalni program veći od 60 ECTS bodova student se upućuje da upiše dodatnu godinu u studiju prvog ciklusa.

Fakultativni program je namjenjen naprednim studentima koji namjeravaju da tokom osnovnog studija ili u dvogodišnjem studijskom programu drugog ciklusa steknu i odgovarajuće specijalističko usmjerenje odn. koji služi kao priprema za nastavak višeg ciklusa obrazovanja, ili za nastavak studija na drugim visokoškolskim ustanovama.

Fakultativni program ne može da bude vrednovan sa više od 30 ECTS bodova.

Istraživačko-akcioni program obuhvata aktivnosti vezane za istraživački rad studenata tokom osnovnog studija, ili u okviru diplomskog rada odn. master rada/teze što uključuje i istraživanje izvora, učešće studenta u drugim naučno-istraživačkim odn. stručnim projektima, odbranjene ili objavljene radove studenta, učešće na naučno-stručnim skupovima, radna, stručna, klinička i laboratorijska praksa i autorstvo u inovacijama i patentima.

Način vrednovanja pojedinih komponenti istraživačko-akcionog programa razrađen je u odjeljku "Evaluacija znanja i postignuća studenata" ovog Statuta.

Student je obavezan da izradi i odbrani završni diplomski odn. master rad koji mora da zadovolji kriterije definisane u ovom Statutu i koji se procjenjuje sa ne manje od 5 i ne više od 15 ECTS. U dvogodišnjem studiju drugog ciklusa student je obavezan da izradi i odbrani pristupni rad koji mora da zadovolji kriterije definisane u ovom Statutu i koji se procjenjuje sa ne manje od 5 i ne više od 10 ECTS. Pristupni rad ne može da zamjeni master rad.

### Član 36.

Ciljevi izbornog programa u **individualizaciji** studija su:

---



- ↪ Sticanje dodatnih naučno-stručnih, opšte-stručnih i specijalističkih znanja interdisciplinarnog karaktera iz užih naučnih oblasti koje pokrivaju specifične aspekte izabranog usmjerenja u okviru upisanog studija, odn. koji pokrivaju specifične aspekte vezane za izabranu temu završnog rada.
- ↪ Sticanje *specifičnih znanja odn. vještine* koji nisu u okviru obaveznog programa, a za koje student ima lični afinitet, ili su neophodni u nastavku studija, u naučno-istraživačkom radu ili u profesionalnoj karijeri;
- ↪ Realizacija interdisciplinarnog studija kroz kombinovanje različitih užih naučnih oblasti čime student potvrđuje svestranost vlastite ličnosti;
- ↪ Sticanje dodatnih specijalističkih znanja tokom studija u kombinaciji sa fakultativnim programom i u režimu intenzivnog studija;
- ↪ da se kroz izborni program pripremi za prelazak na drugu visokoškolsku ustanovu ili za *nastavak studija u zemlji ili u inostranstvu*.
- ↪ da tokom studija lakše prelazi sa tekućeg studijskog programa u novi studijski program koji je lociran na drugim fakultetima Panevropskog univerziteta,
- ↪ da savladavanjem određenog izbornog programa smanji ili anulira diferencijalni program koji je studentu određen zbog prelaska sa druge visokoškolske ustanove;

### Član 37.

Student dizajnira izborni program u saradnji sa odgovornim profesorima odn. mentorom studija iz sljedećih izvora:

- odabirom **izvornih izbornih predmeta odn. modula** koji su planirani za upisani studijski program.

Student može da izabere izvorne izborne predmete i drugih studijskih programa koji su kompatibilni sa njegovim upisanim programom u skladu sa "*Matricom razmjernjivosti izvornih izbornih predmeta*";

- Odabirom **kompatibilnih predmeta iz drugih studijskih programa** koji se izvode kao obavezni predmeti na tim studijskim programima i koji su ponuđeni u razmjenju kao mogući izvor izbornog programa, uz uslov da su ti predmeti **razmjernjivi** sa studijskim programom kojeg je student upisao. Razmjernjivost obaveznih predmeta studijskih programa akreditovanih na Panevropskom univerzitetu je definisana u "*Matrici razmjernjivosti kompatibilnih izbornih predmeta*".
- Odabirom **paušalno-kompatibilnih predmeta** između studijskih programa na istom fakultetu. Izuzetak su interdisciplinarni studijski programi.

Studenti u svom izbornom programu mogu da preuzimaju predmete iz svih studijskih programa u okviru istog fakulteta, pri čemu opšti uslovi pristupa predmetu (prethodna znanja i vještine) predstavljaju jedino ograničenje prilikom izbora. Uslovi za pristup predmetu su definisani u kurikulumu (opisu) predmeta i predstavljaju sadržaje iz pojedinih prethodno položenih predmeta prema nastavnom planu upisanog studijskog programa.

- **komisijskim vrednovanjem i priznavanjem ispita** položenih na drugim visokoškolskim ustanovama, ukoliko ti ispiti pripadaju naučnim oblastima matičnosti upisanog studijskog programa;
- vrednovanjem odbranih **seminarskih radova** u okviru studija odn. **radova objavljenih** u kategorisanim stručnim i naučnim publikacijama, ukoliko zadovoljavaju propisane kriterije za priznavanje u izbornom programu;
- vrednovanjem **učešća na stručnim odn. naučno-istraživačkim projektima** odn. vrednovanje **vlastitog istraživačkog rada**, kao i **učešća na naučnim ili stručnim skupovima** sa prezentovanjem rada;
- Vrednovanjem **radne, stručne, kliničke i laboratorijske prakse, volontiranja i stažiranja** studenata koji prema aktima Panevropskog univerziteta mogu da budu izvori izbornog programa;
- **autorstvom u inovacijama i patentima** koji su zvanično priznati odn. certifikovani;

### Član 38.

**Izvorni izborni program** je skup svih izbornih predmeta jednog studijskog programa u okviru kojeg student može da izvrši odabir pojedinih predmeta za ispunjavanje nastavnih obaveza vezanih za izborni program studija.

Nastavni plan izbornog programa Panevropskog univerziteta sortiran po naučnim poljima utvrđuje Senat univerziteta svake školske godine na osnovu rezultata studentske ankete o izbornom programu koja se sprovodi među studentima svake godine u periodu od 15. oktobra do 15. novembra, vodeći pritom računa i o mogućnosti formiranja minimalne nastavne grupe za pojedine izborne predmete, te o raspoloživosti akademskog osoblja za izvođenje nastave i ostalih obrazovnih aktivnosti na izabranim izbornim predmetima.

Univerzitet po pravilu neće obezbediti izučavanje izvornih izbornih predmeta za koji se opredjeli manje od 7 studenata u tekućoj školskoj godini. Menadžment univerziteta može da zbog interesa Univerziteta odobri izvođenje pojedinih izbornih predmeta za koje se opredjeli i manji broj studenata. U tom slučaju primjenit će se režim konsultativne nastave, a studenti pripremaju predmet za koji se organizuje konsultativna nastava **samostalno** pri čemu koriste i sva



informaciono-komunikaciona sredstva i tehnologije učenja na daljinu koji su uvedeni na Panevropskom univerzitetu, kao i uputstva koja su dobili na konsultacijama sa nastavnim osobljem.

### Član 39.

Prilikom odabira izbornih predmeta student mora da vodi računa o sljedećim kriterijima:

- (1.) Broj ECTS kredit-bodova iz odabranih izbornih predmeta mora da zajedno sa kredit-bodovima iz obaveznog programa studija, te bodovima stečenim iz ostalih izvora izbornog programa obezbijedi propisan broj ECTS kredit-bodova školske godine (*60 ECTS bodova*).
- (2.) Student ne može odabrati izborni predmet ukoliko ne ispunjava preduslove za pristup predmetu u skladu sa nastavnim programom predmeta tj. ukoliko ne posjeduje specifična prethodna znanja odn. kompetencije koji su preduslov za uspješno savladavanje izabranog predmeta.

Kriterijumi i procedure sticanja i priznavanja ECTS bodova iz pojedinih specifičnih izvora izbornog programa bliže se razrađuju Nastavnim programom studija.

### Član 40.

Student može da ostvari izborni program polaganjem kompatibilnih predmeta iz drugih studijskih programa akreditovanih na univerzitetu. Svi studenti Panevropskog univerziteta imaju pravo da realizuju svoj izborni odn. fakultativni program bez obzira na kojem Fakultetu se organizuje nastavni proces za određeni predmet.

Lista kompatibilnih predmeta, sa uzajamno razmjenjivih studijskih programa koja uključuje matricu razmjenjivosti je sastavni dio nastavnog plana Izbornog programa univerziteta. Ukoliko se izabrani predmet realizuje u okviru redovnog i obaveznog programa u pojedinim studijskim programima drugih fakulteta Panevropskog univerziteta, tada se student slobodno priključuje grupi studenata na tom studijskom programu i u okviru iste grupe savladava sve nastavne obaveze predviđene za taj predmet.

### Član 41.

Student može da ostvari dio izbornog programa putem komisijskog priznavanja ispita položenih na drugim visokoškolskim ustanovama, ili na drugim studijskim programima u okviru Panevropskog univerziteta, u skladu sa odredbama Statuta univerziteta koje regulišu priznavanje ispita.

Studentu se kao izvor izbornog programa ne mogu komisijski priznavati ispiti položeni tokom studija istog ciklusa na upisanom studijskom programu.

#### Član 42.

**Fakultativni program** predstavlja skup izbornih i obaveznih predmeta koji se predaju na nekom od studijskih programa Panevropskog univerziteta i koji su uvedeni u nastavu sa ciljem da se omogući podrška nadarenim i naprednim studentima da na zakonom dozvoljen način steknu dodatne obrazovne sadržaje tokom svog redovnog studija. Pravila odn. kriterijumi koji važe za mogućnost pristupa predmetu i način odabira izbornog programa, primjenjuju se i prilikom odabira fakultativnih predmeta odn. prilikom izvođenja fakultativnog programa u režimu *intenzivnih* studija.

Fakultativni program obuhvata izbor od najviše dva dodatna predmeta u svakom semestru (*ukupno četiri predmeta za godinu dana*), koji se biraju ukoliko su položeni svi predmeti obaveznog programa koji su predviđeni nastavnim planom za taj semestar. Broj fakultativnih predmeta koji se mogu izabrati u jednoj školskoj godini zavisi od njihovih težinskih faktora izraženih u kredit-bodovima, tako da ukupan broj ostvarenih kredit bodova u toku školske godine iz svih programskih izvora tj. iz obaveznog programa, izbornog programa i fakultativnog programa u režimu intenzivnog studija ne može biti veći od **75 ECTS**.

Intenzivne studije sa predloženim fakultativnim programom odobrava rektor univerziteta na osnovu formalnog zahtjeva studenta uz analizu postignuća studenta u prethodnom studiju i ukupnih sposobnosti i kapaciteta studenta za uspješno savladavanje intenzivnih studija i fakultativnog programa.

Za realizaciju fakultativnog studijskog programa u režimu intenzivnih studija, Rektor može da imenuje mentora fakultativnog programa.

#### Član 43.

Da bi pored diplome iz upisanog studijskog programa student stekao i **drugu diplomu** na nekom od ostalih licenciranih studijskih programa Panevropskog univerziteta, mora da se upiše na drugom studijskom programu u zakonskim upisnim rokovima, sa otvaranjem studentske knjižice indeksa i upisom u matičnu knjigu tog studijskog programa. Student može da upiše drugi licencirani studijski program Panevropskog univerziteta tokom trajanja prvog upisanog studijskog programa kao paralelan studij po posebnom odobrenju rektora.

Da bi se odobrilo izvođenje paralelnog studija na dva studijska programa potrebno je da student ažurno i uspješno ispunjava sve obaveze vezane za ostvarivanje plana i programa prvog upisanog studijskog programa i da nema zaostalih ispitnih obaveza iz prethodnih godina studija.

U slučaju paralelnog studija na dva bliska studijska programa student mora da položi sve obavezne predmete prvog upisanog studijskog programa, a u okviru izbornog programa može da polaže razliku obaveznih predmeta drugog upisanog studijskog programa.

**Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa** vrši ekvivalenciju programskih sadržaja koje je student položio na redovnom studijskom programu sa programskim sadržajima drugog upisanog studijskog programa u skladu sa odredbama ovog Statuta i Pravilnikom o priznavanju ispita i vrednovanju studijskih programa, tako što priznaje studentu sve predmete iz zajedničkih studijskih osnova, sve predmete iz izbornog i/ili fakultativnog programa kojeg je student položio na osnovnim studijima a koji čine obavezni program drugog upisanog studijskog programa i može da prizna ostale položene predmete iz redovnog studijskog programa kao izborni program drugog studijskog programa pod uslovom da pripadaju naučnoj oblasti matičnosti drugog studijskog programa. Komisija takođe utvrđuje sadržaje diferencijalnog programa koji još preostaje studentu da položi da bi stekao diplomu drugog upisanog studijskog programa.

Rektor univerziteta donosi odgovarajuće rješenje po osnovu nalaza i preporuka **Komisije za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa**, pri čemu može, radi kontrole uspjehnosti studija da imenuje i mentora studentu koji studira paralelno na dva studijska programa.

Izuzetak od prvog stava ovog člana je tranzicioni studij u okviru istog studijskog programa koji je akreditovan i u trogodišnjem trajanju od 180 ECTS i u četverogodišnjem trajanju od 240 ECTS. Student koji je upisan na četverogodišnji studij i ima status aktivnog studenta može da upiše trogodišnji studij i u toku trajanja školske godine i da produži paralelan studij na oba studijska programa. Komisija za vrednovanje studijskih programa i priznavanje ispita utvrđuje predmete i ostale programske sadržaje koji se studentu priznaju iz njegovog tekućeg studija i određuje godinu studija na koju student prelazi odn. postojanje diferencijalnog programa.

#### Član 44.

Student može da obnovi godinu studija ukoliko nije ispunio sve programske obaveze iz tekuće godine i nije stekao uslove za upis više godine studija kao i zbog izvršavanja preostalih obaveza koje se zbog prirode studija nisu mogle izvršiti u redovnom trajanju među kojima su izrada i odbrana diplomskog ili master rada, sticanja dodatne diplome u fakultativnom programu, rješavanje obimnijeg diferencijalnog programa, a u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske.

Student ima pravo u obnovljenoj godini na beneficije u plaćanju školarine u skladu sa Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga na Panevropskom univerzitetu.

#### Član 45.

Zbir od 60 ECTS bodova odgovara prosječnom ukupnom angažovanju studenta u okviru 40-časovne radne sedmice tokom jedne akademske godine, a sastoji se od nastave, samostalnog rada, kolokvijuma, ispita, izrade završnih radova, praktičnog rada, stručne prakse i obavljanja volonterskog rada u skladu sa propisima kojim se uređuje ova oblast.

Panevropski univerzitet u strukturi studijskog programa nastavnim planom i programom propisuje koji su oblici angažovanja iz prethodnog stava ovog člana obavezni za studente na tom studijskom programu.

#### Član 46.

Studentima završnih godina četverogodišnjeg studija prvog ciklusa, ili dvogodišnjeg-četvorsestrialnog studija drugog ciklusa, omogućeno je da u okviru svoga studijskog programa odaberu izborna usmjerenja. Student koji želi da ostvari odgovarajuće izborna usmjerenje dužan je da podnese zahtjev studentskoj službi na početku školske godine.

Ukoliko se student opredjeli za odgovarajuće usmjerenje u okviru studijskog programa kojeg je upisao, dio njegovog izbornog programa je predodređen nastavnim programom usmjerenja koji je definisan Nastavnim planom i programom upisanog studijskog programa. U tom slučaju i tema završnog rada studenta mora da bude iz oblasti usmjerenja.

#### Član 47.

Nastavni predmeti na studiju koji se organizuje na Panevropskom univerzitetu "APEIRON" su jednosemestralni.

Bodovna vrijednost svakog predmeta u izbornom programu iskazana u skladu sa ECTS može da ima tri različita nivoa težinskog faktora zavisno od obima utrošenog rada i vrste dodatnih obrazovnih sadržaja koji se primjenjuju u obradi izbornog predmeta odn. zavisno od obima dodatnih poglavlja obavezne literature i obima dopunske literature;

- modularna bodovna vrijednost, primjenjuje se na sadržaje izbornog programa i predmete koji se obrađuju u okvirima izbornih modula. Ova vrijednost ima najmanji težinski faktor;
- standardna bodovna vrijednost predstavlja uobičajenu vrijednost

težinskih faktora koja se primjenjuje na sve predmete, prvenstveno u studiju prvog ciklusa;

- napredni nivo primjenjuje se za izborne predmete u studiju drugog i trećeg ciklusa i podrazumjeva dodatne odn. proširene obrazovne sadržaje i proširene odn. dodatne izvore za učenje;

Težinski faktori pojedinih izbornih predmeta utvrđuju se metodologijom kalkulacije radnog opterećenja studenata u okvirima metrike kreditnog sistema bodovanja.

#### Član 48.

Klasifikacijom predmeta prema različitim kategorijama postiže se uravnotežena struktura studijskog programa sa stanovišta izgradnje kurikuluma i postizanje planiranih obrazovnih ishoda. Predmeti na Panevropskom univerzitetu se klasifikuju:

Prema **predmetnoj odn. funkcionalnoj oblasti** (*subject area*) predmeti pripadaju sljedećim studijskim modulima:

- opšte – predmeti zajedničkih osnova koji razvijaju tzv. „prenosive“ vještine koji daju opšte (*generičke*) kompetencije cijelog studijskog ciklusa.
- osnovne, koji predstavljaju bazu naučne oblasti kojoj pripada studijski program a čija je namjena da studentima daju opšta znanja neophodna za savladavanje stručnih predmeta,
- stručne, koji čine osnovu kvalifikacije i daju studentima kritičnu masu akademskih i strukovnih kompetencija za bavljenje izabranom profesijom,
- usko-stručne i stručno-aplikativne, koji predstavljaju speci-jalizovano proučavanje neke uže stručne discipline ili primjenu stečenih znanja i vještina u užoj oblasti,
- komplementarne, koji pripadaju drugim oblastima, ali su povezani sa matičnom oblašću i doprinose dostizanju ishoda učenja u matičnoj oblasti i

Prema **težinskom faktoru** predmeti su:

- *seminarni (seminar)* - predmeti manjeg obima i kraćeg trajanja, oblik praktične nastave radi učvršćenja i produbljenja znanja.
- *specijalistički (specialised level course)* – namjenjeni izgradnji znanja i iskustva u specijalnim područjima ili disciplinama;

- osnovni (*basic level course*) - daju uvodna znanja;
- srednji (*intermediate level course*) - namjenjeni da prodube osnovna znanja
- viši-srednji (*higher intermediate*) - namjenjeni da prodube teorijsko stručna znanja
- napredni (*advanced level course*) – namjenjeni svestranog teorijsko-metodološkoj i opšte-stručnoj elaboraciji predmeta

Prema **statusu predmeta** u zavisnosti od uloge predmeta u konkretnom nastavnom programu i njihovoj obaveznosti:

- **obavezni predmeti** (*compulsory*) pružaju sadržaje koji su neophodni za sticanje odgovarajućih opštih i stručnih kompetencija studenta;
- **izborni predmeti** (*elective*) omogućuju specijalizaciju i individualizaciju studija;
- **studijski moduli** (*modules*) kao kompleksi od više povezanih predmeta i ostalih nastavnih aktivnosti koji se izučavaju jedinstveno sa ciljem da daju multidisciplinarna znanja iz specifične oblasti primjene koja se funkcionalno interpretiraju na jedinstven i cjelovit način
- **fakultativni predmeti** su namjenjeni za ispunjavanje dopunskih ciljeva na studiju odn. kao priprema za nastavak studija na drugim visokoškolskim ustanovama ili na narednom ciklusu studija;

Podjelom prema **tipu predmeta** definiše se nivo apstrakcije predmeta koji su bitni za definisanje akademskog karaktera studija u odnosu na strukovne studije. Po ovom kriteriju predmeti se dijele na:

- **akademsko-opšteobrazovni**, (skr. "opšte-obrazov.")
- **teorijsko-metodološki**, (skr "teorij.-metodol.")
- **naučno-stručni** ili **opšte-stručni**, (skr. "opšte-stručni")
- **stručno-aplikativni** ili uže-stručni odn. specijalistički, (skr. "stručno-aplikat.")

Prema **skupnosti** odn. **funkciji** predmeta definiše se sastav i raspored kompetencija koje pojedini predmeti daju studentima tokom studija. Po ovom kriteriju predmeti se dijele na:

- **Opšte-obrazovne zajedničke osnove** (skraćeno: "**zajednički-opšti**"), su predmeti zajedničkih osnova svih studijskih programa koji daju studentima opšte (*generičke*) kompetencije.

- **Zajedničke osnove naučnih oblasti (skraćeno: "zajednički-za oblast")**, su predmeti koji se predaju na svim ili na većini studijskih programa jednog fakulteta, koji pripadaju jednoj naučnoj oblasti i koji studentima daju opšta i teorijska znanja neophodna za savladavanje stručnih predmeta, te za dalju vertikalnu prohodnost (prema višim ciklusima) u okviru akademski studija.
- **Zajedničke osnove naučnih polja (skraćeno: "zajednički-stručni"**, su predmeti jednog naučnog polja koji omogućavaju specijalistička usmjerenja studenata i dalju prohodnost u studiju.
- **Stručno-matično jezgro, (skraćeno: "matično jezgro")**, su predmeti koji pripadaju istom matičnom polju studija i daju studentima kritičnu masu akademskih i strukovnih kompetencija za bavljenje izabranom profesijom.

Prema načinu obrade predmeta, nastavnom procesu i obrazovnim ishodima predmeti mogu da budu:

- modularni, (skr. "Mod.") **modularna bodovna vrijednost**, primjenjuje se isključivo na sadržaje predmeta koji se obrađuju u okvirima modula. Ova bodovna vrijednost ima najmanji težinski faktor;
- standardni, (skr. "Stand."); **standardna bodovna vrijednost** predstavlja uobičajenu vrijednost težinskih faktora koja se primjenjuje na sve predmete;
- napredni, (skr. "Např."); napredni nivo primjenjuje se za predmete u studiju drugog i trećeg ciklusa i podrazumjeva dodatne odn. proširene obrazovne sadržaje i proširene odn. dodatne izvore za učenje;
- ostale pedagoške aktivnosti, (skr. "Ostalo");

## 5. Metrika i metodika studija

### Član 49.

**Akadska godina** počinje po pravilu 1. oktobra tekuće godine i traje godinu dana.

**Nastavna godina** traje od 1. oktobra tekuće godine do 31. jula naredne godine. Mjesec septembar je namjenjen za polaganje propuštenih ispita. U mjesecu augustu su ljetni praznici u trajanju od 5 sedmica, a u mjesecu februaru su zimski praznici u trajanju od 2 sedmice.

Godišnja nastava se organizuje u dva semestra a u okviru semestara u nastavnim blokovima koji pojedinačno nisu veći od 6 sedmica.

Zimski i ljetni semestri traju 15 sedmica, što uključuje i ispitne rokove. Po pravilu zimski semestar počinje 1. oktobra tekuće godine, a ljetni semestar počinje 1. marta naredne kalendarske godine.

Senat univerziteta usvaja po osnovu prijedloga Upravnog odbora, Kalendar studija svake školske godine sa grafičkim i tekstualnim priložima. Kalendarom studija se definiše radno vrijeme ustanove, datumi početaka, trajanje i datumi završetka svih nastavnih jedinica (*školska godina, semestri, predmetni blokovi, modularni blokovi, zimski i ljetni raspusti, završni ispitni blok*), neradni dani i dani praznika, dani predviđeni za specijalne namjene (*Dan univerziteta i sl.*) i dani sa skraćenim radnim vremenom.

### Član 50.

**Radno opterećenje** (*workload*) predstavlja ukupno vrijeme potrebno za obavljanje svih studijskih aktivnosti kako bi se postigli planirani obrazovni ishodi što uključuje sve aspekte koji su od uticaja na vremensku funkciju pri postizanju tih pedagoških ishoda odn. kumulativ vremena utrošenog za sve predmetne oblike koji su planirani u nastavi, trajanje različitih tipova nastavnih aktivnosti i aktivnosti vezanih za učenje i individualni rad studenta, način prezentacije i isporuke rezultata obrazovnih aktivnosti, te utrošak vremena za sve vrste procjene obrazovnih ishoda.

Univerzitet će radno opterećenje studenata i obračun odgovarajućih ECTS bodova pojedinih predmetnih jedinica vršiti na osnovu slijedećih parametara **metrike studija**:

- Ukupno sedmično angažovanje studenata ..... 40 sati
- Broj časova nastave (*kontakt-sati*) sedmično ..... 20 < čas < 25
- Trajanje predmetnog bloka ..... < 6 sedmica
- Trajanje semestra ..... > 15 sedmica
- Nastava zimskog semestra počinje 01.10. tekuće godine)
- Nastava ljetnjeg semestra počinje od 01.03. naredne godine
- Polaganje zaostalih ispita 01.09. – 30.09. naredne godine ..... 4 sedmice
- Ljetna pauza - raspust (15.07. – 31.08. naredne godine) ..... 5 sedmica
- Zimska pauza ..... 2 sedmice
- Ukupno radnih sedmica u školskoj godini ..... 45 sedmica
- Ukupan fond sati rada (*workload*) školske godine ..... 1.800 sati
- Ukupno sati rada (*workload*) po 1 ECTS ..... 30 sati
- Standardni godišnji broj ECTS bodova (*evropska norma*) ..... 60 ECTS



- Standardni semestralni broj ECTS bodova (*evropska norma*) ..... 30 ECTS
- Intenzivan studij (pune kalendarske godine) ..... < ili = 75 ECTS
- Diplomski – specijalistički rad (< 300 sati rada) ..... < 10 ECTS
- Master rad (< 450 sati rada) ..... < 15 ECTS

Metrika ukupnog sedmičnog angažovanja studenata i sedmičnog broja časova kontaktne nastave razlikuje se kod vanrednih studenata u odnosu na redovne studente po svome sadržaju obzirom da vanredni studenti preuzimaju 40 % od ukupnog obima kontaktne nastave a fokus nastavnog procesa je na individualnom radu, konsultacijama i instruktivnoj nastavi, te metodama učenja na daljinu.

### Član 51.

**Kredit-bodovi** su numeričke vrijednosti alocirane za pojedini predmet, modul, odnosno pojedinačnu pedagošku aktivnost studenta koji se zasebno vrednuju i predstavljaju kvantitativno izraženu normu rada potrebnog da bi se uspješno završio navedeni predmet ili edukativni modul odn. obavila tražena aktivnost studenta. Kredit-bodovi odražavaju kvantitativnu količinu rada potrebnu za uspješno završavanje svakog pojedinačnog predmeta, edukativnog modula odn. pedagoške aktivnosti u odnosu na ukupni kvantitativno izraženi rad potreban da bi se kompletirala puna godina akademskih studija. Procjena uloženog rada obuhvata mjerenje učešća studenta na predavanjima, praktičnom radu, seminarima, vježbama, projektima, individualnom učenju, istraživanju izvora, radionicama i simulacijama, te vrijeme potrebno za evaluaciju i druge oblike procjenjivanja aktivnosti studenta.

Ukupan broj kredit-bodova alociranih za pojedini predmet, modul ili pojedinačnu pedagošku aktivnost zavisi od vrste i karaktera predmeta, stepena apstrakcije predmeta i ukupnog radnog opterećenja predviđenog nastavnim programom, a neophodnog da bi se uspješno završio navedeni program i procjenila uspješnost studenta u savladavanju tog programa.

Kredit-bodovi se po pravilu izražavaju cjelobrojnim vrijednostima.

Sistem ECTS kredit-bodova u okviru Nastavnog plana i programa Panevropskog univerziteta "APEIRON" predstavlja istovremeno i sistem transfera kredit-bodova u okviru evropskog sistema mobilnosti studenata i transparentnosti visokoškolskog obrazovanja, kao i sistem akumulacije kredit-bodova u okviru metrike studijskih programa i vertikalne prohodnosti studenata na studiju.

### Član 52.

Angažovano akademsko osoblje, vrijeme, prostor i način ostvarivanja planiranih

oblika nastave i drugih pedagoških aktivnosti, te termini polaganja ispita i evaluacije znanja studenata u toku semestara i u toku školske godine utvrđuju se godišnjim **rasporedom rada** koji se definiše za svaki studijski program posebno.

Godišnji raspored rada donosi Senat univerziteta.

### Član 53.

Oblici i metode kojima se ostvaruje nastavno-edukativni proces omogućavaju visoku **motivaciju studenata**, aktivan odnos studenata kroz **interakciju i participaciju** u nastavnom procesu, te ostvarivanje nastavnog procesa kao dijaloga u pedagoškim radionicama u kojima student istovremeno otkriva i preuzima od nastavnika koji je u ulozi predavača ali i u ulozi mentora i koji zajedničkim naporima ostvaruju aktivnu pedagošku komunikaciju i planirane pedagoške ishode.

Na univerzitetu se primjenjuju sljedeći oblici i metode pedagoškog rada:

- ❑ Dijalog sistem interaktivne nastave sa mentorskim vođenjem studenta baziran na integrisanom mješovitom modelu studija i učenja (*blended learning*) koji pretpostavlja sintezu kontaktne nastave, obrazovanja na daljinu i mobilnog obrazovanja, odn. sintezu različitih oblika isporuke nastavnih sadržaja i različitih nastavnih metoda poučavanja
- ❑ Univerzitet razvija i podstiče obrazovne stilove problemskog učenja (*problem-based learning*), simbiotskog učenja (*symbiotic learning*) i učenje baziranog na projektima (*project based-learning*).
- ❑ Programirano i kontrolisano izvođenje **nastave za redovne i zasebne nastave za vanredne studente** prema utvrđenom rasporedu uz korištenje savremenih prezentacionih i demonstracionih sredstava i telekomunikacionih tehnologija.
- ❑ Interaktivnom metodom rada sa studentima i zadavanjem da samostalno pripremaju naredne nastavne jedinice stiče se uvid u njihova predznanja i specifična iskustva zasnovana na obrađivanoj problematici na osnovu kojih se djelimično individualizuje nastavni proces i kontroliše kontinuitet savladavanja gradiva.
- ❑ Studentima su prije početka obrade nastavnih predmeta **obezbjedeni odgovarajući udžbenici** odn. drugi izvori za samostalno učenje u pisanoj i elektronskoj formi. Udžbenici i ostali izvori za učenje predstavljaju obavezni dio akademskog portfolija angažovanog nastavnog osoblja. Literatura ili udžbenici koji nisu obuhvaćeni izdavačkom delatnošću Univerziteta obezbjeđuje se putem biblioteke Univerziteta odn. besplatno se umnožavaju i distribuiraju studentima u vidu kompendijuma ili skripti.

- ✚ Studentima su dostupni svi didaktički i **edukativni sadržaji u elektronskoj i digitalnoj formi** (koji uključuju snimljena predavanja i vježbe, elektronske i audio knjige, elektronske prezentacije), putem interneta u sistemu učenja na daljinu, putem digitalne interaktivne televizije (*Apeiron TV Channel*), ili na različitim video-prezentacionim medijima (*video-kasete, inter-aktivni multimedijalni optički mediji i dr.*).
- ✚ Na Univerzitetu su uvedene i instalisane **informaciono-komunikacione tehnologije** koje omogućavaju studentima da kroz kompjuterski podržano učenje i istraživanje (*Computer Assisted Learning & Research*) ostvare aktivan odnos u procesu sticanja znanja, da ostvare dublju interakciju sa nastavnim sadržajima i da primjene istraživačke metode već u samom procesu sticanja osnovnih znanja. Sistem kompjuterski podržanog učenja koji se primjenjuje na Univerzitetu uključuje odgovarajući multimedijalni obrazovni softver (*Learning Management System*), primjenu računarskih simulacija, individualno sticanje znanja korištenjem računarskih, multimedijalnih i mrežnih tehnologija, stalnu povratnu informaciju o napredovanju studenata i realnije vrednovanje procesa sticanja i akvizicije znanja i vještina, korištenje mrežnih i internet medija za istraživanje izvora direktnim pristupom pretraživačima baza sa naučnim časopisima na koje je univerzitet pretplaćen i za empirijska istraživanja uz upotrebu adekvatnog softvera.
- ✚ **Mentorsko vođenje** studenata sa programiranim neposrednim **konsultacijama** odn. "on-line" konsultacijama putem tele-konferencing sistema instaliranog na univerzitetu.
- ✚ Izvođenje **vježbi, praktikuma i trening sesija** namjenjenih za sticanje praktičnih vještina i elaboriranje praktičnih aspekata osnovnih tema kroz analize studija-slučaja i kompleksna pedagoška modeliranja u pedagoškim radionicama sa podjelama uloga (*role-playing radionice, simulacije suđenja, pravne klinike i sl.*).
- ✚ Na univerzitetu se kao specifični oblici vježbi primjenjuju razne forme **grupnog učenja** koje razvijaju inicijativnost, kreativnost, komunikacione vještine i timski rad, te značajno doprinose efikasnosti procesa učenja.

**Kolaborativno i kooperativno učenje** gdje studenti uče na osnovu resursa i vještina svih učesnika u grupi, što pored grupnog učenja uključuje i rad na grupnim projektima, grupnim zadacima i rešavanju problema. U kolaborativnom modelu članovi tima rade zajedno na istoj stvari, dok u kooperativnom modelu, članovi tima podjele zadatke koje rješavaju nezavisno i samostalno a potom ih spajaju.

**Repetitoriji** su oblik grupnog učenja gdje saradnici demonstratori pripremaju studente za polaganje ispita nudeći im koncizni pregled

glavnih tačaka određenog predmeta

**Konverzatoriji** su oblik grupnog učenja u kojima studenti produbljuju znanje iz pojedinih područja u vidu samostalnih izlaganja pojedinih tema, dijaloga i rasprava na studentskim okruglim stolovima.

- ❖ **Seminari i seminarski radovi** sa javnom prezentacijom rezultata koji se evaluiraju i ocjenjuju od strane svih učesnika primjenom LEG-skale za *evaluaciju govornika*.
- ❖ **Problemske radionice** (*workshops*) u kojima se sadržaji vezani za određene teme predstavljaju u vidu konkretnog problema čije se rješenje treba ponuditi kroz individualnu i grupnu interakciju.

Na univerzitetu se primjenjuju i specifične radionice obrade "**studija slučaja**" (*case-study analysis*), kao i "**psihološke radionice**" namjenjene za produbljanje i razvoj interpersonalnih i intrapersonalnih sposobnosti i vještina studenata.

- ❖ Sistem **VIP panela** (*very important person panel*), **okruglih stolova i tribina** implementiran kroz rad u sekcijama i forumima;
- ❖ **Simulacije** u kojima se simulira realna situacija nastala primjenom naučenih znanja i vještina, kao i simulacije sa **podjelom uloga** (*role-playing games*), odn. simulacije u vidu **modeliranja** realnih situacija i odnosa koje omogućavaju da studenti izdvajaju bitne elemente predmeta predstavljenog modelom i da analitičkom metodom i kontemplacijom dolaze do njihove strukture i funkcija, omogućavajući misaone operacije analize i sinteze.

Simulacije predstavljaju završnu fazu ostalih interaktivnih formi rada u kojoj se sumiraju zaključci prethodnih faza tako da studenti moraju da kreativno primenjuju znanja i veštine prethodno stečene kroz predavanja, radionice i treninge.

- ❖ Kontinuirano **evaluiranje** progressa u radu studenta kroz sistem predisipitnih i ispitnih obaveza sa procjenama akceptiranja nastavnih sadržaja od strane studenta i dubinskog razumijevanja predmeta učenja.
- ❖ **Konsultativna i instruktivna nastava** koja se primjenjuje za male grupe studenata, vanredne studente, u nastavi "*jedan na jedan*" i za studente u postdiplomskoj i doktorskoj školi.
- ❖ Sistem **ljetnih i zimskih instruktivnih kampova** koji se primjenjuju u organizaciji seminara i tribina, te u postdiplomskoj i doktorskoj školi.
- ❖ **Klinička i stručna praksa, naučno-istraživački radovi i stručni projekti** studenata.

Specifičan oblik stručne prakse je "**interna praksa**" koju studenti obavljaju u stručnim jedinicama organizovanim na Univerzitetu kao što su: *Business inkubacioni centar, Centar za vođenje karijere - Career Guidance Centre, Centar za odnose sa javnošću - Public Relation Centre, Institut za integralni menadžment, reinženjering i tranziciju.*

- ✚ **Studentski "poslovni" projekti** u okviru *Business-inkubacionog centra* i nastavnog modula "Inovativnog preduzetništva u poslovnim inkubacionim centrima" namjenjenog za inicijaciju studentskih preduzetničkih projekata u formi malog biznisa u okviru kojeg univerzitet obezbjeđuje agregaciju mikro-finansijske podrške.
- ✚ Razvoj i učešće u **naučno-istraživačkim projektima** tokom studija drugog i trećeg ciklusa, kao i **studentskim akcionim istraživanjima**.

#### Član 54.

Univerzitet sprovodi u kontinuitetu postupak samovrednovanja i ocjenjivanja kvaliteta svojih studijskih programa, rada svih organizacionih jedinica univerziteta i opštih uslova rada, kao i samovrednovanje kvaliteta nastave i rada nastavnog osoblja za svaki predmet neposredno nakon završetka obrade predmeta.

Samovrednovanje se sprovodi na način i po postupku propisanom *Pravilnikom o osiguranju kvaliteta na Panevropskom univerzitetu "APEIRON" i "Pravilnikom o studentskom vrednovanju i anketiranju"*.

Izveštaj o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta Panevropskog univerziteta objavljuje se tako da je dostupan akademskom osoblju i studentima. Izveštaji o ocjeni kvaliteta rada akademskog osoblja u realizaciji pojedinačnih nastavnih planova i programa razmatraju se na Senatu univerziteta.

### 6. Nastavni proces

#### Član 55.

U skladu sa metrikom studija definisanom u Statutu Panevropskog univerziteta, nastavni proces pojedinog predmeta organizuje se u okvirima nastavnog semestra čije ukupno trajanje nije veće od **15** sedmica odn. nastavnog ciklusa čije ukupno trajanje nije veće od **6** sedmica. Unutar jednog semestra može da se organizuje više nastavnih ciklusa.

Blok nastave odn. konsultacija čine ukupno dva akademska sata rada.

Nastavno i administrativno osoblje moraju redovno voditi evidenciju prisustva nastavi, konsultacijama i praktičnoj nastavi. Nastavnik je dužan da popunjeni obrazac na kraju nastave dostavi u sekretarijat fakulteta ili u biblioteku univerziteta.

### Član 56.

Za male grupe studenata primjenjuju se konsultativna i instruktivna nastava, za vanredne studente i studente u režimu učenja na daljinu, prilikom obrade izbornih predmeta, te za studente na pojedinim nastavnim aktivnostima u drugom i trećem ciklusu.

Univerzitet nema obavezu da organizuje redovnu nastavu za predmete koje pohađa manje od 5 studenata, već se studenti upućuju da taj predmet obrade u režimu obrazovanja na daljinu uz organizovanje jednog bloka konsultacija uživo sa fizičkim prisustvom nastavnika i studenata, te jednog bloka online konsultacija u svakom ispitnom roku koji se organizuje za predmet.

### Član 57.

**Konsultativna nastava** može da se organizuje za predmete koje pohađa nastavna grupa od 5 do 8 studenata i podrazumijeva do 6 sati konsultacija koje profesor izvodi studentima u najviše tri nastavna bloka sa ciljem da se studenti bliže upoznaju sa strukturom nastavnog predmeta, sa specifičnim zahtjevima vezanim za kritičnu masu znanja koji su uslov za prolaznu ocjenu, sa izvorima za učenje, sa ispitnim pitanjima, te sa predispitnim obavezama koje čine sastavni dio evaluacije znanja iz navedenog predmeta. Student priprema predmet za koji se organizuje konsultativna nastava samostalno pri čemu koristi i sva informaciono-komunikaciona sredstva i tehnologije učenja na daljinu koji su uvedeni na Panevropskom univerzitetu kao i uputstva koja je dobio u konsultacijama sa nastavnim osobljem.

### Član 58.

**Instruktivna nastava** može da se organizuje za predmete koje pohađa nastavna grupa od 9 do 15 studenata i podrazumijeva najviše do 12 kontakt-nastavnih sati koji se isporučuju studentima u najviše 6 nastavnih blokova (2 - 4 sedmice) sa obradom svih planiranih nastavnih aktivnosti u skraćenom obliku. Student priprema predmet za koji se organizuje instruktivna nastava u interakciji sa nastavnim osobljem i kolegama studentima, pri čemu je fokus pripreme na samostalnom radu studenta.

Instruktivna i konsultativna nastava uključuje i organizovanje svih ispitnih rokova odn. termina definisanih Statutom Panevropskog univerziteta u skladu sa objavljenim Rasporedom.

### Član 59.

Dio predavanja uživo koja se dešavaju u vidu klasične nastave uz *fizičko prisustvo nastavnika i studenata* emituje se paralelno na internetu putem online internet

projekcije u Sistemu za podršku učenju na daljinu na odgovarajućem kanalu kojem pripada predmet.

Ovaj vid nastave će se organizovati za predmete u kojima je planirano prisustvo više od 50 studenata.

Time se uvodi prostorno-asinhroni model digitalnog nastavnog procesa, kao dodatni vid podrške kategoriji studenata koji nisu u mogućnosti zbog čitavog niza razloga, da neposredno iz učionice konzumiraju nastavni proces.

#### **Član 60.**

Snimci svih predavanja za sve predmete i ostalih pedagoških aktivnosti i dešavanja u klasičnoj nastavi bit će dostupni u univerzitetskom Sistemu za podršku učenju na daljinu najkasnije dva dana od dana izvođenja tih predavanja. Snimci se postavljaju na odgovarajućem kanalu kojem pripada predmet. Studenti mogu neograničeno da odgledaju predavanja u bilo koje vrijeme pristupom univerzitetskom Sistemu za podršku učenju na daljinu.

Studentima su takođe na raspolaganju montirani snimci svih predavanja za određeni predmet iz posljednje tri školske godine, te neobrađeni snimak kompletnih tekućih predavanja svakog predmeta pojedinog studijskog programa.

#### **Član 61.**

Na kraju završenog ciklusa predavanja organizuje se obavezno za sve predmete i module jedan blok konsultacija uživo u okviru zadnjeg termina predavanja koji je i predviđen za održavanje konsultacija i za pripreme za polaganje ispita. Pripreme za polaganje ispita odn. konsultacije treba da se obave u okviru sedmice koja prethodni sedmici ispitnih rokova i koja je planirana za konsultacije u minimalno jednom nastavnom bloku, ili kontinuirano za određene vidove konsultacija. Plan održavanja konsultacija publikuje se na elektronskoj oglasnoj tabli fakulteta u okviru rasporeda nastavnih i ispitnih aktivnosti.

Obavezne online konsultacije se organizuju i prije svakog dodatnog ispitnog roka i zasebno se planiraju u rasporedu bez obzira da li je taj ispit već prethodno organizovan u nekom od ranijih rokova. Konsultacije se organizuju samo za prvi ispitni termin ukoliko ispitni rok ima više termina. Obavezne online konsultacije se obavljaju prema publikovanom rasporedu po pravilu u jednom nastavnom bloku u okviru sedmice koja prethodni sedmici ispitnih termina. Obavezne online konsultacije su dio ugovorenih obaveza nastavnika za svaki predmet koji je nastavniku dodjeljen ugovorom o radnom angažovanju, bez obzira na vrstu i karakter radnog angažovanja.

**Pored ispitnih online konsultacija studenti imaju pravo i na kontinuirane online konsultacije sa nastavnim osobljem.**

Konsultacije sa studentima se vrše po pravilu u vidu online konsultacija, putem video-telekonferencinga, ili putem pisane ili elektronske pošte, putem ostalih telekomunikacionih i programskih alata u okviru aplikacije MS Teams (objave, ćaskanje/poruke, obavještenja, sastanci, kolaborativni rad), zatim putem Microsoft Mail servisa koji je uspostavljen na univerzitetu i telefonskim putem. Ukoliko je obavezno lično prisustvo studenta prilikom konsultacija, tada se taj susret po pravilu unaprijed najavljuje i dogovara sa nastavnim osobljem. Video-telekonferencing razgovor kao vid konsultacija se treba unaprijed najaviti i dogovoriti sa nastavnim osobljem.

Kontinuirane konsultacije koje se obavljaju u pisanom obliku publikuje nastavnik na upite studenata postavljene putem mail poruka ili tekstualnih poruka na MS Teams kanalu predmeta. Nastavnik treba da racionalizuje ovaj vid konverzacije sa studentima tako da pisane odgovore daje na relevantne upite, da studente upućuje na izvore i da objedinjava jedan odgovor na više sličnih upita. Takođe, odgovori nastavnika jednom studentu trebaju da budu dostupni i svim ostalim studentima iz grupe.

Način obavljanja konsultacija i priprema za ispit zavisi od vrste i karakteristika nastavnog predmeta i razrađuje ga nastavno osoblje odgovorno za taj predmet u dogovoru sa sekretarima fakulteta i studentima. Plan održavanja konsultacija publikuje se na oglasnoj tabli fakulteta i na WEB stranici univerziteta. Nastavnici se upućuju da ostvare pisane, audio ili video konsultacije sa studentima koristeći prvenstveno MS Teams alate i Microsoft Mail servise.

Svi nastavnici i svi studenti imaju otvorene aktivne naloge u softverskim paketima pomenutim u prethodnom paragrafu, čije je korišćenje licencirano od strane univerziteta, a otvoreni su kanali za sve predmete u okviru grupa koje čine fakulteti odn. organizacione jedinice univerziteta. Logiranje (prijava) u sistem Microsoft Teams servisa vrši se neposredno sa WEB stranice univerziteta.

Detaljnije instrukcije vezane za pridruživanje softverskom paketu podrške učenju na daljinu i korištenje MS Teams alata i Microsoft Mail servisa publikovane su na WEB stranici univerziteta u okviru posebnog uputstva pod nazivom "*Microsoft Teams za obrazovanje - Vodič za brzi početak za studente*" i "*Microsoft Teams za obrazovanje - Vodič za brzi početak za predavače*". U vezi korištenja digitalnih servisa na Panevropskom univerzitetu studenti prve godine studija će proći posebnu obuku u okviru kursa pod nazivom "*Orjentacija na studiju*" koja se organizuje u prvom nastavnom ciklusu u trajanju od 5 sedmica.

### Član 62.

Praktična nastava se izvodi u zimskom semestru u prostorijama, laboratorijama i kabinetima univerziteta, kao i u ustanovama i organizacijama van univerziteta sa kojima univerzitet ima sklopljene odgovarajuće ugovore o saradnji. Praktični rad, nastava i ispiti se organizuju i u prostorijama zdravstvenih ustanova koje učestvuju u zbrinjavanju pacijenata

Trajanje nastavnih blokova praktične nastave može se skratiti na neophodni minimum potreban da se steknu predviđene vještine u dogovoru sa nadležnim nastavnim osobljem.

## 7. Pristup studijima na Panevropskom univerzitetu

### Član 63.

U prvu godinu osnovnih studija prvog ciklusa može se upisati lice koje ima završeno **četverogodišnje srednje obrazovanje** u Republici Srpskoj i BiH ili ekvivalentno obrazovanje u inostranstvu.

### Član 64.

Na studij drugog ciklusa može se upisati lice koje ima završen studij prvog ciklusa u trogodišnjem ili četverogodišnjem trajanju.

Mogućnost upisa na odgovarajući studijski program drugog ciklusa zavisi od naučne oblasti studija prvog ciklusa kojeg je kandidat završio:

-  Ukoliko je studij prvog ciklusa u oblasti matičnosti upisanog studija drugog ciklusa, kandidat se upisuje bez dodatnih pedagoških obaveza;
-  Ukoliko je studij prvog ciklusa djelimično matičan sa naučnim oblastima matičnosti upisanog studija drugog ciklusa, kandidatu se određuje diferencijalni program kojim se nadoknađuju nedostajuće kompetencije;

Sadržaj diferencijalnog programa određuje Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa. Diferencijalni program ne može da bude veći od 60 ECTS.

-  Ukoliko studij prvog ciklusa nije matičan sa naučnim oblastima matičnosti upisanog studija drugog ciklusa, mogućnosti upisa kandidata zavise od specifičnosti osnovnog naučnog područja studijskog programa, što se reguliše Pravilima studija drugog ciklusa na Panevropskom univerzitetu i Nastavnim programom studija za svaki studijski program drugog ciklusa koji je akreditovan na Panevropskom univerzitetu.

### Član 65.

Pored ispunjavanja uslova za upis na studij utvrđenih Zakonom o visokom obrazovanju i Pravilnikom o kvalifikacionom ispitu i upisu na Panevropski univerzitet, student je dužan i da ispuni uslove uplate upisnine odn. školarine u skladu sa *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*, koje donosi Upravni odbor Univerziteta.

### Član 66.

Kandidat prilikom upisa zaključuje Ugovor o studiranju kojim obje ugovorne strane, Panevropski univerzitet i student koji se upisuje, preuzimaju obaveze i stiču određena prava u procesu studiranja.

### Član 67.

**Stranac** se upisuje na prvi i drugi ciklus studija na Panevropskom univerzitetu pod istim uslovima kao i državljanin Republike odn. BiH.

Za lica koja su srednju školu završila u inostranstvu nadležni organ sprovodi postupak priznavanja javne isprave o stečenom nivou obrazovanja.

U cilju nastavka školovanja, stranacu koji se upisuje na studij drugog ciklusa, Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa Panevropskog univerziteta vrši vrednovanje i priznavanje njegove visokoškolske isprave radi nastavka obrazovanja odnosno uključivanja u nivoe visokog obrazovanja u sistemu visokog obrazovanja Republike Srpske. Komisija zatim utvrđuje matičnost priznatog stepena i definiše dalju proceduru upisa.

Studenti koji su obrazovanje stekli na području bivše SFRJ mogu da produže školovanje na Panevropskom univerzitetu pod istim uslovima kao i studenti iz BiH u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske. Studenti koji su obrazovanje stekli na području novonastalih država bivše SFRJ nakon 6. aprila 1992. godine mogu da produže školovanje na Panevropskom univerzitetu nakon prethodno sprovedenog postupka priznavanja strane visokoškolske isprave u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i odredbama ovog Statuta.

U skladu sa Sporazumom o uzajamnom priznavanju dokumenata u obrazovanju i regulisanju statusnih pitanja učenika i studenata ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 79/05), studenti državljanin Republike Srbije, imaju ista prava i obaveze kao studenti domaći državljanin i ne podležu priznavanju strane visokoškolske isprave.

### Član 68.

Univerzitet raspisuje javni **Konkurs za upis** studenata na odgovarajućoj školskoj

godini u svim studijskim programima za koje ima dozvolu za rad ili za pojedine studijske programe u svim ili samo pojedinim tipovima i vrstama studija odn. studijskim ciklusima, na osnovu odluke Upravnog odbora Univerziteta i uz prethodno pribavljeno mišljenje Senata Univerziteta.

Konkursom se utvrđuje broj kandidata za upis na odgovarajuće studijske cikluse, tipove i vrste studija odn. studijske programe prema raspoloživim kapacitetima Univerziteta, uz zadovoljavanje predviđenih parametara kvaliteta studija.

Univerzitet može da raspisuje više konkursa za prijem studenata u istoj školskoj godini sve do popune planiranog broja studenata i ukoliko termin konkursa ne ugrožava parametre kvaliteta studija i definisanu metriku studija.

Upis na studije drugog i trećeg ciklusa regulišu se Statutom Panevropskog univerziteta i Pravilima studija drugog i trećeg ciklusa.

### Član 69.

Opšti kriterijumi za rangiranje kandidata za upis na Panevropski univerzitet su:

1. vrsta i nivo prethodnog obrazovanja,
2. uspjeh u prethodnom obrazovanju i
3. rezultati postignuti na prijemnom ispitu ili rezultati postignuti na ispitu za provjeru sklonosti i sposobnosti.

Za upis na prvu godinu studija prvog ciklusa kandidati polažu **prijemni** odn. **kvalifikacioni ispit** u skladu sa Pravilnikom o kvalifikacionom ispitu i upisu na Panevropskom univerzitetu.

Kvalifikacioni ispit može da se organizuje za pojedinačne studijske programe ili za pojedine organizacione jedinice – fakultete ili istovremeno za više studijskih programa odn. organizacionih jedinica.

Kvalifikacioni ispit može da obuhvati znanja iz programskih sadržaja upisanog studijskog programa relevantna za upisani program koja su stečena u prethodnom obrazovanju kandidata ili da obuhvati rezultate postignute na ispitu za provjeru sklonosti i sposobnosti kandidata.

U cilju pripreme studenata za upis i savladavanje upisanog studijskog programa studentima se mogu organizovati odgovarajući kolokviji seminarskog tipa pripreme nastave iz kritičnih naučnih oblasti prirodnih nauka, matematike i stranih jezika. Pripremni seminari su organizovani kao predmeti sa utvrđenim nastavnim planom i programom seminara i provjerom znanja uz dodjeljivanje odgovarajuće ocjene. Seminare izvode nastavnici univerziteta. Na osnovu odluke dekana fakulteta seminari se mogu smatrati kao dio prijemnog ispita za upis odgovarajućeg studijskog programa.

Kvalifikacioni ispit odnosno ispit za provjeru sklonosti i sposobnosti kandidata se polaže u pismenoj formi.

Vrsta i nivo prethodnog obrazovanja se rangiraju iz Matrice težinskih faktora relevantnosti prethodnog obrazovanja prema obrazovnim profilima za upis studijskih programa na Panevropskom univerzitetu.

Uspjeh u prethodnom obrazovanju se rangira na osnovu opšteg uspjeha u srednjoj školi izraženog prosječnom ocjenom ostvarenom za sve četiri godine srednje škole.

Pored opštih kriterijuma iz prvog stava ovog člana, Panevropski univerzitet može utvrditi za pojedine studijske programe i posebne kriterijume na osnovu kojih se obavlja klasifikacija i izbor kandidata za upis na visokoškolsku ustanovu.

Kvalifikacioni ispit i utvrđivanje rang-liste kandidata obavlja komisija koju imenuje Rektor Univerziteta.

Pristup studijima na Panevropskom univerzitetu, način upisa, polaganje kvalifikacionog ispita i bodovanje upisnih lista detaljnije se reguliše Pravilnikom o kvalifikacionom ispitu i upisu na Panevropski univerzitet.

#### Član 70.

Ukoliko zakonskim aktom ili drugim obavezujućim aktom nadležnog Ministarstva nije drugačije određeno, redosljed kandidata za upis na studij utvrđuje se na osnovu zbira bodova ostvarenih po osnovu:

- ❑ Bodovanja opšteg uspjeha u studiju prvog ciklusa, tako što se prosječna ocjena iz studija prvog ciklusa izračunata na dvije decimale pomnoži sa brojem 10. Maksimalan broj bodova ostvaren po ovom osnovu je 50.
- ❑ Ocjena relevantnosti vrste prethodnog obrazovanja studenta za upisani studijski program utvrđuje se iz Matrice težinskih faktora relevantnosti prethodnog obrazovanja za upis studijskih programa na Panevropskom univerzitetu. Po ovom osnovu studenti mogu da dobiju maksimalno 25 bodova.
- ❑ Uspjeha na kvalifikacionom ispitu. Maksimalan broj bodova po ovom osnovu je 50.

Kandidat može ostvariti maksimalno 100 bodova po svim osnovama.

#### Član 71.

Kandidati koji imaju **posebne zahtjeve** u smislu sticanja obrazovanja, a koji su izvan rješenja ovog Statuta i Programa, mogu iste ostvariti na osnovu pisanog podneska kojeg razmatra Senat Univerziteta, a odobrava Rektor Univerziteta.

Upis na studije koji Panevropski univerzitet "APEIRON" organizuje po osnovu Sporazuma sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inostranstva vrši se u skladu sa pravilima koja su definisana tim Sporazumima i u skladu sa zakonskim propisima koji važe u Republici Srpskoj i BiH.

### Član 72.

Panevropski Univerzitet "APEIRON", prije raspisivanja konkursa za upis novih studenata, definiše i javno objavljuje visinu naknade za studiranje i cijenu usluga koje se naplaćuju na Univerzitetu, a koji se odnose na troškove studija za jednu školsku godinu.

Visina naknade za studiranje i cijene usluga koje se naplaćuju na Univerzitetu zavise od konkurentne sposobnosti visokoškolske ustanove, parametara tržišta obrazovnih usluga i tržišta troškova u oblasti visokog obrazovanja, te od realne kupovne moći različitih kategorija korisnika usluga Panevropskog univerziteta.

Naknade za školarine mogu da variraju zavisno od studijskog programa koji upisuje kandidat, tipa studija, obima dopunskih obrazovnih usluga, godine studija, geografske regije u kojoj se nalazi mjesto boravka kandidata ili drugih parametara koji utiču na tržišnu poziciju Panevropskog univerziteta i njegovih organizacionih jedinica u kojima se organizuje studijski proces.

Student može da **uplati školarinu** i/ili druge usluge Univerziteta **u ratama** u skladu sa *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*.

Ukoliko student obaveze po osnovu školarine uplaćuje u ratama tada je dužan da alikvotne iznose uplaćuje prema dinamici predviđenoj u *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*. Izmirenje obaveze uplate prve rate je uslov upisa školske godine. Izmirenje obaveza uplate *srednje* rate je uslov za ovjeru prvog semestra i produžetak studija u drugom semestru. Izmirenje obaveze uplate *zadnje* rate je uslov za ovjeru i za završetak tekuće školske godine.

Student ne može da upiše narednu školsku godinu ukoliko nije izmirio sve finansijske obaveze prema Univerzitetu iz prethodnih godina.

### Član 73.

Članovi uže porodice radnika zaposlenih na Univerzitetu i uže porodice članova Upravnog odbora Univerziteta, studenti iz porodica iz kojih na Panevropskom univerzitetu studira više od jednog člana uže porodice, talenti koji su postigli visok uspjeh u prethodnom školovanju, studenti koji na Panevropskom univerzitetu studiraju više obrazovnih ciklusa u kontinuitetu, studenti koji uplate cijeli iznos školarine prije početka tekuće školske godine, kao i druge kategorije korisnika usluga Univerziteta koje utvrdi Upravni odbor Univerziteta svojim posebnim

odlukama, imaju pravo na odgovarajuće **popuste/povlastice** odn. pravo na utvrđivanje specifičnog iznosa školarine u skladu sa kriterijumima razrađenim u *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*.

#### Član 74.

Panevropski univerzitet dostavlja Ministarstvu prijedlog plana upisa studenata u prvu godinu prvog, drugog i trećeg ciklusa studija, najkasnije do 31. januara za narednu akademsku godinu. Plan upisa sadrži broj redovnih, vanrednih studenata i studenata stranih državljana, za upis u prvu godinu sva tri ciklusa studija.

Panevropski univerzitet dostavlja Ministarstvu podatke o studentima upisanim u prvu godinu studija najkasnije do 30. novembra akademske godine.

### 8. Prelazak sa druge visokoškolske ustanove i produžetak školovanja

#### Član 75.

Priznavanje i prenos ECTS bodova može da se vrši između različitih studijskih programa, kao i između akreditovanih visokoškolskih ustanova u Republici, BiH i u inostranstvu u skladu sa odredbama ovog Statuta, Pravilnikom o priznavanju ispita i vrednovanju studijskih programa i u skladu sa specifičnim kriterijima koje utvrđuje Senat Panevropskog univerziteta.

Prelazak sa druge visokoškolske ustanove vrši se u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske, te uslovima za prelazak sa druge visokoškolske ustanove definisanim u okviru Studijskog programa.

Studentu koji u toku godine prelazi sa druge visokoškolske ustanove, ili studentu koji ima položenih ispita u prethodnom školovanju priznaju se položeni ispiti odlukom dekana Fakulteta, a na osnovu prijedloga Komisije za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa.

Komisiju za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa bira Naučno-nastavno vijeće Fakulteta. Način izbora i rad ove komisije detaljnije se propisuje odgovarajućim pravilnikom kojeg donosi Senat univerziteta. Za rad komisije student je dužan da uplati naknadu predviđenu u *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*.

Ispiti položeni u prethodnom školovanju odn. na drugim visokoškolskim ustanovama mogu da se studentima priznaju u obaveznom ili u izbornom programu.

**Priznavanje ispita** iz prethodnog stava vrši se na osnovu uvida u ovjerene i autentične dokumente kojima se dokazuje plan i program prethodnog školovanja,

položeni ispiti i ostvareni uspjeh kao što su: prepis ocjena, uvjerenje o položenim predmetima sa postignutim ocjenama, original studentske knjižice, dodatak diplomi (*diploma supplement*), transcript of records, nastavni plan i program ili izvod iz nastavnog plana i programa prethodnog školovanja i drugi dokumenti koji imaju svojstvo javne isprave i koji su utvrđeni zakonskim i podzakonskim aktima.

Komisija priznaje studentu položene ispite iz prethodnog školovanja odn. ispite položene na drugim visokoškolskim ustanovama u obaveznom programu iz onih nastavnih predmeta koji se po sadržaju prema svom nastavnom programu preklapaju bar 60 % sa nastavnim programom odgovarajućeg predmeta koji se izučava na Panevropskom univerzitetu.

Komisija priznaje u izbornom programu studenta, ispite položene u prethodnom školovanju na drugim visokoškolskim ustanovama ukoliko **pripadaju matičnom studijskom području studijskog programa** kojeg je student upisao, a nisu planirani u redovnom i izvornom izbornom programu upisanog studijskog programa. Ovi ispiti priznaju se studentima u okviru izbornog programa, pod nazivom i sa sadržajem koje ti predmeti imaju na visokoškolskim ustanovama sa kojih studenti dolaze.

Usklađenost sa matičnim studijskim područjem predmeta koji su studentu priznati kao izborni, kao i obim ECTS kredit-bodova koji se priznaju, utvrđuje Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa, a odgovarajuće rješenje o priznavanju tih predmeta potpisuje dekan Fakulteta.

Predmeti koji ne pripadaju ni osnovnim niti sporednim oblastima matičnosti studijskog programa kojeg je student upisao ne mogu se priznati niti u redovnom niti u izbornom programu.

U skladu sa principom cjeloživotnog učenja i priznavanja prava na obrazovanje kao osnovnog ljudskog prava, Univerzitet će omogućiti pristup visokom obrazovanju odn. produžetak školovanja i neće diskriminirati studente koji prelazi sa drugog univerziteta, ili studente koji imaju diplomu iz prethodnog školovanja, ili studente koji imaju položenih ispita u prethodnom školovanju po bilo kom osnovu (*diploma stečena u nekoj od republika bivše Jugoslavije, diploma stečena u višoj školi, diploma stečena u školi koja je prestala sa radom, politička struktura predavača itd.*) u skladu sa matičnim oblastima Univerziteta i odredbama ovog Statuta.

#### Član 76.

Ukoliko su ispiti koji se prenose položeni na visokoškolskoj ustanovi **koja je matična** iz istih naučnih oblasti u kojima je matičan studijski program kojeg

student upisuje, tada može da upiše istu godinu studija u odnosu na godinu studija na kojoj je upis na toj visokoškolskoj ustanovi.

Ukoliko su ispiti koji se prenose položeni na visokoškolskoj ustanovi **koja nije matična** u istim naučnim oblastima u kojima je matičan i Univerzitet, tada student može da upiše onu godinu studija koja odgovara broju priznatih kredit-bodova i to:

- Minimum 45 priznatih kredit-bodova za upis u drugu godinu studija,
- Minimum 105 kredit bodova za upis u treću godinu studija
- Minimum 165 kredit bodova za upis u četvrtu godinu studija

Za upisanu godinu studija po osnovu prelaska sa druge visokoškolske ustanove, ili po osnovu produžetka školovanja, student plaća punu naknadu školarine.

Student je dužan da u daljem školovanju na Univerzitetu položi svu razliku ispita i da stekne broj kredit-bodova predviđen za upis u naredne godine studija u skladu sa odredbama Zakona o visokom obrazovanju i ovog Statuta.

Da bi stekao diplomu, student je dužan da do kraja školovanja ispuni sve obaveze predviđene studijskim programom, tj. da položi sve planirane ispite u obaveznom programu i sve ispite predviđene diferencijalnim programom, te da stekne minimum kredit-bodova predviđen upisanim stepenom studija. Student može da stekne veći broj kredit-bodova u odnosu na minimum kredit bodova predviđen upisanim stepenom studija.

### Član 77.

Studenti koji imaju diplomu prvog ciklusa i po tom osnovu posjeduju odgovarajuću javnu ispravu, mogu da produže školovanje na narednoj godini Fakulteta i studijskih programa koji su organizovani na Panevropskom univerzitetu, ukoliko je matičnost te više škole odn. visokoškolske ustanove u skladu sa matičnosti studijskih programa Panevropskog univerziteta.

Studenti koji imaju diplomu više škole stečene u predbolonjskom periodu po Zakonu o višoj školi ili studenti koji su stepenovali stečeno obrazovanje na nekom od fakulteta na području BiH prema propisima Zakona o univerzitetu mogu da nastave školovanje na odgovarajućem studijskom programu na Panevropskom univerzitetu ukoliko je viša škola matična u naučnij oblasti matičnosti studijskog programa. Studentima se priznaje ulazni nivo od 120 ECTS kredita i komisijski određuje individualni Nastavni plan treće godine studija na osnovu komisijske procjene nedostajućih kompetencija studenta za sticanje obavljanje odgovarajuće kvalifikacije.

Matičnost visokoškolske ustanove i usklađenost sa matičnosti Panevropskog univerziteta utvrđuje Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih

programa izabrana na Fakultetu. Ukoliko Komisija utvrdi podudarnost matičnosti visokoškolske ustanove na kojoj je student stekao diplomu u prethodnom školovanju sa matičnosti Panevropskog univerziteta, studentu se omogućava produžetak školovanja na narednoj školskoj godini matičnog studijskog programa Panevropskog univerziteta, te se na osnovu prethodnog obrazovanja studentu priznaje ulazni nivo od 120 ili 180 ECTS kredit-bodova.

U postupku procjene usklađenosti matičnosti visokoškolske ustanove u kojoj je student stekao diplomu u prethodnom školovanju sa matičnosti Panevropskog univerziteta, Komisija prethodno vrši vrednovanje studijskog programa visokoškolske ustanove na kojoj je student završio prethodni ciklus visokog obrazovanja, te vrednovanje vrste i novoa postignutih znanja i vještina studenta u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske. Jednom izvršeno pozitivno vrednovanje studijskog programa važi za sve naredne slučajeve.

Komisija nakon izvršenog vrednovanja stranih studijskih programa upoređuje ove programe sa studijskim programima Panevropskog univerziteta, te utvrđuje postojanje ekvivalentnog programa, kao i stepen usklađenosti programa kroz dodjelu atributa matičan, djelimično matičan i nematičan.

Studenti kojima se vrednuje javna visokoškolska isprava dokazuju legalitet te isprave odgovarajućim dokumentima koji su prema zakonskim propisima priznati kao javne isprave, a koje je izdala visokoškolska ustanova ili drugi nadležni organ odn. ustanova.

Studenti koji su diplomu stekli na visokoškolskim ustanovama čija se matičnost djelimično podudara sa matičnosti odgovarajućeg studijskog programa Panevropskog univerziteta, mogu da produže školovanje uz uslov polaganja diferencijalnog programa kojim se upotpunjavaju nedostajuće kompetencije i stručno jezgro studijskog programa.

Akadska komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa dužna je da jednoznačno definiše i sadržaj diferencijalnog programa kojeg studenti polažu paralelno sa programom nastavka školovanja.

Na osnovu prijedloga komisije, Dekan fakulteta izdaje odgovarajuće Rješenje o uslovima upisa i produžetka školovanja za studente koji produžavaju školovanje.

Studenti su dužni da do sticanja diplome prvog stepena steknu minimalno 180 ili 240 ECTS kredit-bodova savladavajući nastavni program upisane godine i savladavajući program diferencijalnog studija ukoliko je takav program određen Rješenjem o nastavku školovanja na Panevropskom univerzitetu.

Ukoliko je studentu koji produžava školovanje komisijski priznat ispit za predmet koji se izučava u programu nastavka njegovog školovanja na Panevropskom

univerzitetu, tada dekan Fakulteta određuje zamjenu za ovaj predmet vodeći računa da student ostvari broj ECTS kredit-bodova kojima je vrednovana studijska godina prema Zakonu o visokom obrazovanju i da ispuni sve programske obaveze predviđene akreditovanim nastavnim planom i programom studijskog programa kojeg je student upisao.

## 9. Evaluacija znanja i postignuća studenata

### Član 78.

Uspješnost studenata u savlađivanju pojedinog predmeta kontinuirano se prati tokom nastave i obrade tog predmeta.

Pri utvrđivanju konačne ocjene za pojedini predmet odn. aktivnost studenta koja se ocjenjuje, ocjenjivač je dužan da obuhvati sve aspekte i da vrednuje rezultate ukupnog rada studenta tokom savladavanja određenog predmeta ili modula znanja tj. ne samo znanja i vještine koje je student stekao i naučio tokom obrade tog predmeta (što se utvrđuje na ispitu), već i rezultate studenta postignute u svim oblicima edukativnog i pedagoškog rada, koji su planirani i izvedeni za odnosni predmet uključujući i procjenu aktivnosti i interakcije studenta na predavanjima, vježbama, kolokvijumima, seminarima, radionicama, okruglim stolovima, te drugim oblicima nastave i pedagoškog rada (*predispitne obaveze*).

### Član 79.

Orijentaciona distribucija procentualnog učešća različitih formi evaluacije rada i postignuća studenata u konačnoj ocjeni je sljedeća:

- Ispitne aktivnosti** – "*exams*" (uključuje različite forme ispita koje su primjenjene u procesu evaluacije, kao i sve parcijalne ispite, te konačan ispit ukoliko se organizuje) .....50 % - 60 %
  - Provjera aktivnog znanja studenta (različite forme ispita) učestvuju 30 - 35 %
  - Ocjena pristupa studenta u praktičnoj primjenjivosti znanja učestvuje..... 10 %
  - Inovativnost i kreativnost u prezentaciji znanja ..... 10-15 %
- Učešće (aktivnosti) studenta u kontaktnom radu** - "*class participation*", (kao što su interakcija na predavanjima, učešće na vježbama, laboratorijski rad, učešće na radionicama, klinikama, sesijama obrade studija slučaja itd) .....20 % - 30 %
  - Ocjena učešća (aktivnosti) studenta u radu na predavanjima, mentorskim vežbama i radionicama ..... 10-15 %



- Ocjena učešća (aktivnosti) studenta na klinikama, laboratorijskom radu, praktičnim vježbama ..... 10-15 %
- Različiti **oblici samostalnog rada ili kolaborativnog rada** studenata (rad u grupama) van direktnog nastavnog procesa – "*Assignments & Homeworks*" (seminarski radovi, domaći radovi, problemski zadaci, studentska praksa, i dr.) ..... 20 % - 30 %

Na univerzitetu se daje prvenstvo pismenim ispitima u odnosu na usmene ispite. U okviru pismenih ispita prvenstvo se daje testovima u odnosu na pismene ispite tipa "mikro-eseja".

Testovi koji se primjenjuju na Panevropskom univerzitetu moraju da budu testovi kombinovanog tipa ili problemski testovi i moraju da zadovolje stručne i metrijske karakteristike pouzdanosti, validnosti i objektivnosti.

### Član 80.

**Opšta struktura ocjene**, obzirom na kriterij vrednovanja postignuća studenata na ispitima i predispitnim obavezama iz prethodnog stava, je slijedeća:

Red. br.	Vrsta evaluacije	Parcijalna/ konačna	Opciona / obavezna	Procenat Učešća
01	Učešće u kontaktnom radu - interakcija na predavanjima	predispitna obaveza	obavezna	10-20 %
02	Aktivnost na vježbama /laboratorijski rad	predispitna obaveza	opciona	20-30 %
03	Učešće u pedagoškim radionicama	predispitna obaveza	opciona	20-30 %
04	Ocjena studentske stručne/kliničke prakse	predispitna obaveza	opciona	20-30 %
05	Seminarski/stručni radovi studenta	predispitna obaveza	opciona	20-30 %
06	Ispitne aktivnosti – parcijalni test (problemski/kombinovani test)	parcijalni	obavezna / opciona	10-20 %
07	Ispitne aktivnosti – finalni pismeni ispit (problemski /kombinovani test)	konačni	obavezna	30-60 %
08	Ispitne aktivnosti – finalni ispit	konačni	obavezna	30-60 %



Nastavnik može da preciznije razradi opšte strukturne okvire procjene rezultata rada studenta iz gornje tabele u okviru predmeta/modula koje obrađuje, rukovodeći se vrstama planiranih pedagoških aktivnosti i specifičnostima predmeta/modula definisanim Nastavnim planom i programom. Nastavnik je dužan da vodi odgovarajuću evidenciju o procjeni različitih aspekata u formiranju konačne ocjene studenta, u formi dnevnika rada.

### Član 81.

Student stiče pravo da polaže ispit iz nastavnog predmeta kada ima ispunjene sljedeće uslove:

A. Statusne uslove:

1. status aktivnog studenta;
2. ovjeren upisni semestralni status;

B. Pedagoške uslove:

1. student je izvršio sve predispitne obaveze utvrđene nastavnim programom;
2. student tokom školske godine, po osnovu svih studijskih aktivnosti koje se boduju, nije stekao više od 75 ECTS kredit-bodova;
3. student ispunjava sve dodatne pedagoške uslove iz Pravilnika o evaluaciji znanja i postignuća studenata i Zakona o visokom obrazovanju Republike Srpske;

C. Finansijske uslove

1. student nema zaostalih finansijskih obaveza prema Univerzitetu čiji je ukupan iznos veći od dozvoljenog negativnog salda utvrđenog Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga;
2. Student nema neizmirenih materijalnih i/ili finansijskih obaveza po osnovu štete koju je prouzročio na univerzitetu, a koja je utvrđena pravosnažnim rješenjem u disciplinskom postupku;

### Član 82.

Sve provjere znanja studenta su **javne**. Polaganje svih ispita na Univerzitetu je **javno i transparentno**. Ispit se **ne smije** polagati u diskreciji između ispitivača i studenta. Prilikom polaganja ispita, pored studenta i ispitivača mora biti prisutno bar još jedno nezavisno lice iz reda studenata ili ovlaštenih kontrolora ispita. Ispiti se po pravilu snimaju, a video-snimke ispita se katalogiziraju i arhiviraju.

Studenti imaju prava da prisustvuju polaganju bilo kojeg ispita ukoliko svojim prisustvom ne ometaju tok i održavanje ispita i ukoliko se polaganje ispita organizuje usmeno, te u skladu sa prostornim mogućnostima Univerziteta.

Studenti polažu ispite na jednom od službenih jezika Republike po vlastitom izboru ili na jednom od svjetskih jezika.

### Član 83.

Ispiti se mogu polagati samo u službenim prostorijama Univerziteta u objektima navedenim u dozvoli za rad, te u licenciranim odjeljenjima Panevropskog univerziteta. Visokoškolska ustanova može, u skladu sa studijskim programom, organizovati polaganje ispita van sjedišta ako se radi o ispitu iz nastavnog predmeta čiji karakter to zahtijeva, ili ukoliko se polaganje ispita organizuje u licenciranim odjeljenjima univerziteta.

Student sa invaliditetom ima pravo da polaže ispit na način prilagođen njegovim mogućnostima, ali se pri tom moraju obezbijediti uslovi javnosti i transparentnosti ispita u skladu sa odredbama statuta univerziteta i Pravilnika o evaluaciji znanja i postignuća studenata. Odluku o specifičnim zahtjevima ispita za svakog hendikepiranog studenta pojedinačno donosi Rektor Univerziteta.

Provjere znanja mogu da se vrše u i akreditovanim partnerskim visokoškolskim ustanovama sa kojima Panevropski univerzitet organizuje i izvodi studijske programe radi sticanja zajedničke diplome, ili sa kojima Panevropski univerzitet organizuje programe mobilnosti studenata.

### Član 84.

Metrijske karakteristike pismenih testova (pouzdanost, validnost, objektivnost), kredibilitet usmenih ispita, te metodologija procjene različitih izvora ocjene studenta, predmet su periodične evaluacije nezavisnog tijela u skladu sa Pravilnikom o osiguranju kvaliteta na Univerzitetu.

### Član 85.

**Ispit je jedinstven.** Provjera znanja studenata u toku školske godine vrši se na način utvrđen programom nastavnog predmeta. Predmetni nastavnik je obavezan da u toku obrade nastavnih sadržaja studentima precizira i način evaluacije tih sadržaja tokom ispitnih aktivnosti. Sadržaj ispita mora biti u skladu sa nastavnim planom i programom, te sa sadržajem predavanja i vježbi koje su organizovane u toku obrade predmeta.

Odgovorni nastavnik je dužan da kao dio svog akademskog portfolia na predmetu definiše ispitna pitanja kojih po svim osnovama ne može biti manje od **50** i više od **300** odn. da studente na početku nastave upozna sa specifičnim zahtjevima i metodologijom organizacije nastave, praćenja i ocjenjivanja, karakterom i sadržinom završnog ispita, strukturom ukupnog broja poena i načinom formiranja ocjene.

**Član 86.**

U praksi Panevropskog univerziteta, kao moguće **vrste evaluacija**, pojavljuju se:

- ↯ Ocjena/procjena učešća (aktivnosti) studenta u kontaktnom radu (*class participation*), kao što su interakcija na predavanjima, učešće na mentorskim i drugim vježbama, radionicama, klinikama, laboratorijama, pripremi nastavnih blokova (*reading assignments*);
- ↯ Ocjena/procjena učešća studenata u ostalim formama rada;
- ↯ Ocjene različitih predispitnih aktivnosti specifično definisanih za svaki predmet;
  - domaći rad;
  - zadaci;
  - projekat;
  - problemski zadaci;
  - drugi oblici procjena predispitnih aktivnosti studenata;
- ↯ Testovni ispiti;
  - testovi višestrukog izbora;
  - testovi "kratkih odgovora" (ili nadopune);
  - kombinovani testovi sa elementima višestrukog izbora, kratkih odgovora i problemskih pitanja;
- ↯ Usmeni (oralni) ispiti;
- ↯ Pisani ispiti;
  - Pisani ispiti sa pitanjima (mikro-eseji);
  - Problemski - pisani ispiti;
  - Pisani ispiti tipa "Eseja";
    - Esej o "programskoj/nastavnoj jedinici znanja";
    - Esej "studija slučaja";
    - Esej sa podjelom uloga (preuzimanjem uloge);
  - Odbrana seminarskog rada;
  - Odbrana diplomskog rada;
- ↯ Otvoreni ispiti (ispiti sa otvorenom izvorima);
- ↯ Praktični rad;
  - Izvještaj o praktičnom radu;
  - Izvještaj o studentskoj praksi;
  - Laboratorijski rad – napomene i procjene;
  - Procjena izvođenja (neke vještine odn. procedure);



- Ocjena kreiranog materijala/proizvoda;
- Praktični ispiti (klinički ispiti itd.);
- ↻ Grupni projekti (grupni/timski rad);
- ↻ Upitnici za samoocjenu;

### Član 87.

Vrsta evaluacije znanja određuje i primjenjenu metodologiju održavanja ispitne aktivnosti, mjesto održavanja ispita, način procjenjivanja rezultata ispita i kvantitativne pokazatelje postignute ocjene.

Ukoliko je to predviđeno Nastavnim programom, zbog specifičnosti predmeta, provjera znanja se može organizovati u **više parcijalnih ispita** tokom obrade odnosnog predmeta. U tom slučaju konačna ocjena studenta se formira na osnovu rezultata svih parcijalnih ispita, kao i ocjene predisipitnih aktivnosti studenta.

**Kontrolisane uslove** prilikom polaganja ispita obezbjeđuje prisustvo bar jedne od osoba zadužene za obezbjeđenje regularnosti ispita. Kontrolori ispita mogu da budu: predmetni nastavnik (nastavnici), ispitna komisija, predmetni saradnik (saradnici), mentor studenta, administrativni radnici univerziteta koji su opunomoćeni kao kontrolori ispita, druga lica u svojstvu ovlaštenih kontrolora ispita (*proktor*). Ispit obezbjeđuju po pravilu dva lica u svojstvu kontrolora ispita.

Za ispite u pisanom obliku odgovorni nastavnici su dužni da obezbjede ispitna pitanja za konkretni ispit koja dostavljaju lično, ukoliko prisustvuju ispitima ili putem e-maila, isključivo dekanu odn. sekretaru fakulteta. Ukoliko su ispitna pitanja dostavljena ranije dekanu fakulteta ili sekretaru fakulteta oni su dužni da obezbjede odgovarajuću zaštitu i čuvanje ispitnog materijala, kao i zaštitu prilikom umnožavanja ispitnog materijala. Ispitna pitanja se umnožavaju prema broju prijavljenih studenata za polaganje i to istog dana u kojem se održavaju ispiti. Ispitna pitanja se po pravilu ne mogu umnožavati i štampati prije dana u kojem se održavaju ispiti.

Svi nastavnici i saradnici univerziteta su ujedno i ovlašteni kontrolori ispita.

Ocjenu studentu daje nastavnik odnosno ispitna komisija. Nastavnik se prije davanja ocjene može konsultovati sa mentorom koji vodi studenta. Položen ispit je dokaz da je student savladao predviđeni program predmeta i da je sposoban da usvojena znanja koristi u praksi. Položeni ispit je osnova za akumulaciju kredit-bodova predviđenih u Nastavnom planu i programu za odnosni predmet i studijski program.

Ukoliko odgovorni nastavnik ne preuzme lično popunjene ispitne materijale nakon održanog ispita, služba je obavezna da skenira ispitne materijale istog dana kad su

održani ispiti, ili dan nakon održanih ispita, ukoliko su pojedini ispiti održani u kasnim poslijepodnevnom terminima, te da skenirane sadržaje ispita dostavi odgovornom nastavniku putem e-maila, a originale da zapečati u kovertu radi kasnije arhive odn. vršenja kontrolnih funkcija.

### Član 88.

Studenti polažu ispit u prvom ispitnom terminu **neposredno po završetku nastavnog ciklusa koji je planiran u okviru Nastavnog plana i programa** univerziteta i Rasporeda nastavnih i ispitnih aktivnosti za tekuću školsku godinu odn. nakon završetka nastave iz određenog nastavnog predmeta na način predviđen studijskim programom, u skladu sa Pravilnikom o evaluaciji znanja i postignuća studenata. Okvirni termini ispitnih aktivnosti su planirani u Kalendaru studija za tekuću školsku godinu. Nastavni plan i program svih studijskih programa, Raspored nastavnih, ispitnih i ostalih pedagoških aktivnosti i Kalendar studija se usvajaju na Senatu univerziteta za svaku školsku godinu.

Studenti polažu predispitne obaveze u toku obrade nastavnog predmeta.

Studentima su tokom nastavne godine omogućena najmanje dva **redovna ispitna roka** od kojih svaki sadrži po dva ispitna termina. Studentima je omogućeno dopunsko polaganje svih ispita iz tekuće školske godine u okvirima **opšteg septembarskog ispitnog roka**.

**Drugi ispitni termin** se organizuje ne ranije od 7 dana i ne kasnije od 15 dana nakon prvog ispitnog termina i namjenjen je za studente koji nisu uspjeli položiti ispit u prvom terminu, odnosno za studente koji zbog razloga više sile nisu pristupili polaganju ispita u prvom ispitnom terminu.

**Dopunski ispitni termini** se organizuju na osnovu odluke Senata univerziteta u slučajevima prijekne potrebe, ili iz razloga više sile.

**Opšti septembarski ispitni rok** se organizuje za sve predmete studijskog programa koji su izučavani u školskoj godini i namjenjen je za polaganje zaostalih ispita kako bi se studentima omogućio upis u narednu školsku godinu.

**Oktobarski ispitni rok** može da se planira sa jednim ispitnim terminom za studente kojima je ostao jedan ispit da bi ispunili zakonski uslov od 45 ECTS za upis više godine studija ili jedan ispit da bi ispunili sve uslove predviđene Nastavnim planom i programom za sticanje diplome na trogodišnjem studiju prvog ciklusa, ili odbrane završnog diplomskog rada na četvorodišnjim studijama prvog ciklusa, odnosno master rada na studijama drugog ciklusa. Odbrana diplomskog/master rada održana do 15. oktobra pripada oktobarskom ispitnom roku. Oktobarski rok se mora završiti najkasnije do 15. oktobra tekuće školske godine.

**Vanredni ispitni rokovi** se organizuju odlukom Rektora univerziteta, po osnovu zahtjeva studenata za koje rektor procjeni da su osnovani.

U pojedinom ispitnom roku studenti mogu da polažu sve predmete koji su u cjelosti završeni do tog ispitnog roka. Studenti koji imaju prenešenih predmeta iz prethodnih godina studija, kao i studenti koji imaju predmete iz diferencijalnog programa mogu da polažu ove predmete u januarskim ispitnim terminima nakon trećeg nastavnog ciklusa, u aprilskim ispitnim terminima nakon petog nastavnog ciklusa, u junskim ispitnim terminima nakon sedmog nastavnog ciklusa i u opštem septembarskom roku.

Izuzetak od navedenog pravila čine ispiti iz predmeta čije savladavanje predstavlja uslov za pristup i polaganje bar dva ili više predmeta u tekućoj godini studija. Za ove predmete mogu da se organizuju ispiti i u ostalim rokovima pod uslovom da je student odslušao te predmete i ispunio sve planirane predisipitne obaveze o čemu odluku donosi rektor univerziteta.

Polaganje ispita i (pred)ispitnih obaveza, kao i ispitni termini pojedinih parcijalnih ispita organizuju se po pravilu u drugoj sedmici nakon završetka obrade nastavnog predmeta i završetka planiranih nastavno-pedagoških aktivnosti na tim predmetima u skladu sa Nastavnim planom i programom predmeta.

Ukoliko se procjena znanja i postignuća studenta za određeni predmet vrši na osnovu parcijalnih ispitnih rokova, nastavnik je dužan da razradi poseban plan polaganja ovih ispita u redovnim i dopunskim ispitnim rokovima, te u opštem septembarskom ispitnom roku, odnosno u vanrednim ispitnim rokovima, ukoliko se organizuju, te da razradi specifičnu metodologiju procjene znanja i postignuća studenata u parcijalnim ispitnim rokovima. Nastavnik može za ove predmete da organizuje i integralno polaganje ispita u dopunskom, opštem i vanrednom ispitnom roku.

Studenti imaju pravo polagati ispite u oba ispitna termina u rokovima u kojima se organizuju ispiti sa dva ispitna termina. Drugi ispitni termin se organizuje ne ranije od 7 dana i ne kasnije od 15 dana nakon prvog ispitnog termina.

Poslije tri neuspjela polaganja istog ispita, student ima pravo da, na lični zahtjev, polaže ispit pred **ispitnom komisijom** koja broji tri člana, a koju imenuje Rektor univerziteta u dogovoru sa dekanom fakulteta ili mentorom studenta. Odgovorni nastavnik predmeta u kojem se organizuje komisijско polaganje ne može biti član ispitne komisije, ali ima pravo da prisustvuje ispitu.

Nakon tri neuspjela polaganja istog ispita, studenti snose troškove svih naknadnih polaganja istog ispita, kao i troškove komisijског polaganja ispita prema *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*.

### Član 89.

Termini svih ispitnih rokova planiraju se u službi viših referenata-sekretara fakulteta u koordinaciji sa nastavnim osobljem zaduženim za predmet i dekanom fakulteta.

Termini svih ispitnih rokova se objavljuju na oglasnoj ploči univerziteta i na elektronskoj oglasnoj ploči na internet stranici univerziteta najkasnije 7 dana prije dana predviđenog za polaganje ispita. Raspored svih ispita u opštem septembarskom roku objavljuje se na oglasnoj ploči Univerziteta najkasnije 15 dana prije termina prvog ispita.

Sekretarijati fakulteta ili studentska služba mogu po potrebi neposredno (*lično*) da obavještavaju studente o zakazanim rokovima ispita putem elektronske pošte, SMS poruke, telefona, interneta ili korištenjem drugih telekomunikacionih sredstva. Neposredno (lično) obavještavanje studenata o zakazanim rokovima ispita ne isključuje obavezu objavljivanja termina ispita na oglasnoj ploči.

Nastavnik zadužen za predmet je obavezan da ispitne termine zakazuje i održava uz prethodno obavještavanje i koordinaciju sa studentskom službom zbog blagovremenog dostavljanja ispitnih prijava, spiskova studenata zapisnika o polaganju ispita i druge ispitne dokumentacije.

### Član 90.

Na Panevropskom univerzitetu se vodi **evidencija o polaganju ispita** i obrađuje dokumentacija o položenim ispitima koja je propisana zakonskim i podzakonskim aktima, statutarnim i drugim aktima Univerziteta.

Prilikom svakog polaganja ispita vodi se zvaničan zapisnik/protokol sa polaganja ispita kao i ostale propisane evidencije o polaganju ispita. Ispitni nastavnik odn. komisija upisuju ocjenu studenta postignutu na ispitu u propisanim dokumentima i potvrđuju ocjenu svojim potpisima. Ocjena se ne može potvrditi faksimilom potpisa nadležnog profesora.

Pored elektronskih i pomoćnih evidencija na Univerzitetu se o položenim ispitima vode i slijedeći fizički dokumenti: prijava za polaganje ispita, zapisnik/protokol sa polaganja ispita, spisak studenata koji polažu ispit u određenom terminu, dnevnik rada studenata na predmetu koji se polaže, studentska knjižica – indeks, i matična knjiga.

Nastavnik je dužan da dokumentuje nastavni i pedagoški proces, te proces evaluacije znanja i postignuća studenata putem dnevnika rada koji se vodi propisanom administrativnom procedurom sa propisanom metodologijom u

skladu sa Statutom univerziteta i Pravilnikom o evaluaciji znanja i postignuća studenata.

Sekretari fakulteta su dužni da dostave nastavnicima (u elektronskom ili u odštampanom obliku) ažurne dnevnikne rada sa listom studenata koji mogu pristupiti pojedinom ispitu iz koje je vidljiv i potencijalni broj studenata na ispitu. Tehnička služba je dužna da dostavi podatke o broju mjesta i kvadraturi svake od učionica.

Konačna ocjena studenta se upisuje u indeks, prijavu ispita i na Zapisnik/protokol sa polaganja ispita. Ocjena "*nedovoljan*" **F-5** se ne upisuje u indeks, ali se evidentira u ispitnim bazama podataka.

Evidenciju i dokumentaciju o položenim ispitima vode ovlašteni radnici studentske službe. Rukovanje sa dokumentacijom i evidencijama o položenim ispitima je dozvoljeno samo ovlaštenim radnicima studentske službe i Rektor u univerziteta.

Rukovanje sa službenom evidencijom i dokumentacijom je dozvoljeno samo u službenim prostorijama Univerziteta i u drugim prostorima navedenim u dozvoli za rad.

### Član 91.

Uspjeh studenta na ispitu izražava se kvalitativno "*ocjenom*" i kvantitativno brojem "*kredit-bodova*" (ili *kredita*).

Alfabetaska oznaka ocjene, numerička ocjena i opisna ocjena sa pridruženim brojem poena, predstavljene su u slijedećoj tabeli:

Slova ocjena (ECTS standard)	Broj-čana ocjena	Opisna ocjena / definicija ocjene	Opisna oznaka / definicija (engleski tekst)	Broj poena
A	10	IZVANREDAN - izvrstan nastup bez grešaka	EXCELLENT/EXC E- outstanding performance without errors	91-100

<b>B</b>	<b>9</b>	<b>ODLIČAN</b> – iznad uobičajenog standarda, ali sa manjim greškama	EXCELLENT- above the average standard with only minor errors	81-90
<b>C</b>	<b>8</b>	<b>VRLO DOBAR</b> – generalno cjelovit rad sa pojedinim greškama	VERY GOOD - generally sound work but with some errors	71-80
<b>D</b>	<b>7</b>	<b>DOBAR</b> - jasan odgovor, ali sa sa određenim brojem upadljivih grešaka	SATISFACTORY- fair but with a number of notable errors	61-70
<b>E</b>	<b>6</b>	<b>ZADOVOLJAVA</b> – nastup studenta zadovoljava minimum kriterija sa značajnim nedostacima /manama	SUFFICIENT - performance meets the minimum criteria with significant shortcomings	51-60
<b>F</b>	<b>5</b>	<b>NE ZADOVOLJAVA</b> – zahtjeva se znatan dalji rad	FAIL- considerable further work is required	≤ 50

Student koji nije postigao zadovoljavajući uspjeh na ispitu i predispitnim obavezama dobija ocjenu "*nije zadovoljio*" koja ne predstavlja osnov za akumulaciju ECTS kredit-bodova.

### Član 92.

Student može podnijeti **prigovor na ocjenu** dobijenu na ispitu ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom ili ovim Statutom.

Student podnosi prigovor Rektoruru univerziteta u roku od dva dana od dana saopštavanja ocjene.

Rektor donosi rješenje po prigovoru studenta u roku od pet dana od dana prijema prigovora.



Ukoliko se usvoji prigovor studenta, student ponovo polaže ispit pred ispitnom komisijom u roku od sedam dana od dana prijema odluke iz prethodnog stava.

### Član 93.

Student koji je nezadovoljan visinom pozitivne ocjene utvrđene u redovnom ispitnom roku, može izraziti svoje **neslaganje** sa visinom ocjene neposredno nakon završetka ispita i tražiti da se pozitivna ocjena ne uvaži.

Student je obavezan da ispit iz predmeta iz koga mu je poništena ocjena ponovo polaže do kraja tekuće akademske godine i da snosi troškove vanrednog polaganja.

### Član 94.

Student **ne može pristupiti polaganju** ispita bez odgovarajućeg dokumenta o prijavi ispita. Ispit je započeo kada se studentu saopšte pitanja (zadaci) ili mu se predaju testovi.

Ako student ne dođe u zakazano vreme na početak prijavljenog pismenog ispita, smatra se da je odustao od ispita. Studenti ne mogu da ulaze u prostoriju u kojoj se organizuje pismeni/testovni ispit. Studenti mogu da ulaze u prostoriju u kojoj se organizuje usmeni ispit na pauzama.

### Član 95.

Pismeni ispit može trajati maksimalno tri sata. Nastavnik je obavezan da objavi rezultate pismenog ispita u roku od **7** dana od dana održavanja ispita. Ukoliko je pored pismenog predviđen i usmeni dio ispita, može da se održi istoga dana kada je objavljen rezultat pismenog dijela ispita odn. do kraja ispitnog roka.

Studenti koji nisu položili pismeni dio ispita imaju pravo uvida u svoj rad neposredno poslije objavljivanja ispitnih rezultata.

Istoga dana student može polagati najviše dva ispita iz istog studijskog programa.

Između narednih ispita koje polaže isti student, po pravilu mora da postoji vremenska razlika od **7** dana. Rektor može da odobri polaganje narednih ispita u kraćem periodu.

### Član 96.

Za **istraživačke i dopunske aktivnosti** studenata odn. akademskog osoblja koje su izraz prepoznatljivog uloženog rada i koje su relevantne za studijski program odn. za budući naučni, stručni i profesionalni status studenta ili akademskog radnika dodjeljuju se ECTS kredit-bodovi u sljedećim kategorijama:

- A. Odbranjeni i objavljeni radovi;

- B. Učešće na naučnim ili stručnim skupovima sa ili bez prezentovanja radova;
- C. Učešće u naučno-istraživačkim ili stručnim projektima odn. vlastiti istraživački rad;
- D. Radna, stručna, klinička i laboratorijska praksa;
- E. Autorstvo u inovacijama i patentima;
- F. Mentorstvo i članstvo u komisijama;
- G. Ostale akademske aktivnosti;
- H. Završni radovi;

Način vrednovanja, iznos ECTS kredit-bodova, te procedura i logistika dodjele kredit-bodova za istraživačke i dopunske aktivnosti studenata regulišu se detaljnije u Pravilima studija prvog, drugog i trećeg ciklusa, te Pravilnikom o evaluaciji znanja i postignuća studenata.

Kredit-bodovi po osnovu istraživačkih i dopunskih aktivnosti se dodjeljuju samo za aktivnosti koje su izvršene ili se vrše u tekućem upisanom ciklusu studija.

Student je dužan da odgovarajućim javnim ispravama, dokumentima i materijalnim artefaktima dokaže valjanost i relevantnost aktivnosti za koju traži bodovanje.

### Član 97.

**Seminarski radovi** kao specifičan oblik samostalnog rada studenta sa temama koje zadaje nazivni profesor ili mentor iz širih programskih okvira predmeta iz kojeg se piše rad predstavljaju izvor za sticanje ECTS kredit-bodova u izbornom programu studenta. Seminarskim radovima, uvijekbava se akademska pismenost studenta i metode i tehnike istraživanja odn. korištenja akademskih izvora, te proširuju saznanja iz tematske oblasti seminarskog rada. Student je obavezan da **odbrani** seminarski rad pred akademskim auditorijem univerziteta da bi se rad priznao kao izvor izbornog programa.

Seminarski radovi koji su predmet vrednovanja i dodjele ECTS kredit-bodova moraju zadovoljiti opšte metodološke i naučno-istraživačke kriterije, kriterije akademske pismenosti, standarde korektnog citiranja, te zahtjeve minimalnog "obima rada" i zahtjeve relevantnosti "sadržaja rada" koji se definišu od strane mentora odn. predmetnog nastavnika prilikom zadavanja teme.

Radovi koji se vrednuju ECTS kredit-bodovima moraju da budu veći od minimalnog obima koji iznosi 20 stranica standardno-formatiranog A4 teksta. Takođe moraju biti izrađeni po propisanoj metodologiji tako da sadržajem

odgovaraju zahtjevima teme i da obezbjeđuju najvišu ocjenu ("A-10-odličan/izuzetan", ili "B-9-odličan").

Odgovorni nastavnik može da unaprijed selekcionise teme ili oblasti iz kojih se mogu raditi seminarski radovi.

#### Član 98.

Studenti mogu da stiču ECTS kredit-bodove u izbornom programu i po osnovu **objavljenih radova u kategorisanim naučnim publikacijama** odn. u zbornicima radova, ukoliko je tema i sadržaj rada vezana za naučno područje studijskog programa.

Student je dužan da biblioteci univerziteta odn. Centru za izdavačku djelatnost Panevropskog univerziteta priloži publikaciju u kojoj je objavljen rad, kao i sam rad u elektronskom obliku, ukoliko nije zaštićen autorskim pravima kod ustanove koja je rad objavila. Studentski radovi koji su verifikovani u izbornom programu moraju da se trajno čuvaju i katalogiziraju u Biblioteci univerziteta.

#### Član 99.

Studenti mogu da stiču ECTS kredit-bodove u izbornom programu i po osnovu **učesća i/ili prezentovanja radova na stručnim i naučnim skupovima**. Student je dužan da na odgovarajući način dokumentuje učesće na stručnom odn. naučnom skupu i da dokumentuje prezentaciju rada.

Student je takođe dužan da prezentovani rad priloži Biblioteci odn. Centru za izdavačku djelatnost Panevropskog univerziteta u pisanom i u elektronskom obliku ukoliko rad nije zaštićen autorskim pravima. Studentski radovi koji su verifikovani u izbornom programu moraju da se trajno čuvaju i katalogiziraju u Biblioteci univerziteta.

#### Član 100.

**Radna, stručna, klinička i laboratorijska praksa** čiji se sadržaj odnosi na naučno područje studijskog programa i koja je izvršena u propisanom obimu, sa propisanom metodologijom i potvrđena propisanom dokumentacijom, predstavlja izvor za sticanje ECTS kredit-bodova u izbornom programu.

**Volonterski rad** u lokalnoj zajednici ili organima uprave takođe predstavlja izvor za sticanje ECTS bodova ukoliko je potvrđena propisanom dokumentacijom i objavljena u skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast.

Da bi ostvario pravo na priznavanje radne i stručne prakse u izbornom programu student je dužan da priloži propisani Dnevnik rada o obavljenoj stručnoj/radnoj, kliničkoj i laboratorijskoj praksi koji je popunjen i ovjeren na propisani način.

Student takođe prilaže i ostale dokumente, publikacije i/ili radne proizvode kojima dokazuje kvalitet i rezultate praktičnog i stručnog rada, ukoliko je to zbog karaktera radne i stručne prakse moguće.

#### Član 101.

Učešće u **naučno-istraživačkim odn. stručnim projektima odn. vlastiti istraživački rad** predstavljaju izvor za sticanje ECTS kredit-bodova u izbornom programu u skladu sa Nastavnim planom i programom svakog licenciranog studijskog programa, ukoliko je učešće verifikovano od strane nadležnog mentora odn. rukovodioca istraživačkog projekta, i ukoliko je potkrepljeno propisanim Izvještajem o učešću u stručnom ili naučno-istraživačkom projektu, odn. Planom i programom istraživanja i periodičnim izvještajima za vlastita istraživanja.

Student takođe prilaže i ostale dokumente, publikacije i/ili radne proizvode kojima dokazuje kvalitet i rezultate naučno-istraživačkog odn. stručnog projekta, ukoliko je to zbog karaktera projekta moguće.

#### Član 102.

**Inovacije i patenti, tehnička rješenja i realizacija objekata** koji su zvanično priznati odn. certificirani i za koje je odgovarajućim dokumentima dokazano autorstvo odn. koautorstvo mogu da budu izvor za sticanje ECTS kredit-bodova u izbornom programu, u skladu sa Nastavnim planom i programom svakog licenciranog studijskog programa, ukoliko su verifikovani od strane nadležnog profesora odn. mentora.

#### Član 103.

**Mentorstvo završnih radova i članstvo u komisijama za odbranu** završnih radova može u slučaju potrebe da se boduje u sistemu ECTS u skladu sa Nastavnim planom i programom svakog licenciranog studijskog programa, odredbama ovog pravilnika i Pravilnika o evaluaciji znanja i postignuća studenata.

#### Član 104.

**Ostale akademske aktivnosti** koje su rezultat realnog i prepoznatljivog akademskog rada i koje su relevantne za studijski program odn. za budući naučni, stručni i profesionalni status studenta ili akademskog radnika mogu da se boduju u ECTS sistemu kredit-bodova u skladu sa Nastavnim planom i programom svakog licenciranog studijskog programa. Ove aktivnosti obuhvataju ali se ne iscrpljuju uredništvom naučnih ili stručnih časopisa i zbornika, članstvom u naučnim odborima naučnih ili stručnih skupova, recenzijom univerzitetskih udžbenika i objavljenih radova, članstvom u stručnim komisijama, objavljenim ekspertizama i studijama, suptilnim prevodima, naučnim polemikama, hrestomatijama, esejima i



traktatima.

### Član 105.

ECTS kredit-bodovi za **istraživačke i dopunske aktivnosti** studenata dodjeljuju se prema grupama indikatora, vrsti indikatora i težinskom faktoru kompetentnosti svake aktivnosti što je razrađeno u detaljnoj tabeli koja je sastavni dio Nastavnog plana i programa svakog licenciranog studijskog programa.

Ukupan broj ECTS bodova koji student ostvari putem prisustvovanja naučnim ili stručnim skupovima i seminarima ne može biti veći od 20.

Ukupan broj ECTS bodova koji student ostvari za prisustvovanje kursu cjeloživotnog učenja i usavršavanja u zemlji i/ili inostranstvu ne može biti veći od 20.

Kredit-bodovi dobijeni po osnovu istraživačkih i dopunskih aktivnosti studenata ne mogu da supstituišu kredit-bodove iz fonda obaveznih predmeta.

Broj bodova kojima se iskazuje završni rad, odnosno završni dio studijskog programa ulazi u ukupan broj bodova potrebnih za završetak studija.

### Član 106.

Studentima se u izuzetnim slučajevima kao dio ispita odn. predispitna obaveza mogu priznati radno iskustvo i postignuti rezultati u praksi za koji se smatra da je pretpostavljeno znanje koje proizilazi iz radnog iskustva u skladu sa Nastavnim planom i programom licenciranih studijskih programa.

Odluku o priznavanju studijskog gradiva na osnovu iskustva i postignutih rezultata u praksi donosi Rektor Univerziteta.

## 10. Pravila osnovnih studija prvog ciklusa

### Član 107.

Status studenta stiče se upisom na odgovarajući studijski program Panevropskog univerziteta.

Ostvarivanje prava i obaveza studenta u nastavnom procesu prati se u okviru semestra putem dnevnika rada i matične knjige.

Student je prilikom upisa u višu godinu studija obavezan da lično dostavi popunjen i potpisan upisni semestralni list za odgovarajuću godinu studija (upisni semestralni list za I, III, V, VII i IX semestar). Potpisan upisni semestralni list je ujedno i formalno pravna izjava studenta da želi da nastavi studij i upiše višu godinu studija. Nakon dostave upisnog semestralnog lista, studentska služba utvrđuje ispunjenost zakonskih i drugih uslova propisanih opštim aktima

Univerziteta za upis studenta u višu godinu studija.

Student je dužan da najkasnije sedam dana nakon početka prolaznog semestra tekuće školske godine (semestri II, IV, VI, VIII i X) dostavi popunjen prolazni semestralni list. Student popunjava dio podataka u prolaznom semestralnom listu na osnovu podataka iz studentske knjižice - indeksa i dnevnika rada za pojedine predmete.

Kašnjenje u dostavi prolaznog seminarskog lista ne utiče na akademski status studenta. Student koji nije dostavio prolazni semestralni list ima pravo da pohađa nastavu i polaže sve ispite iz tekuće školske godine.

### Član 108.

Pri upisu svake školske godine student preuzima obaveze iz Nastavnog plana i programa za tu školsku godinu iz upisanog studijskog programa. Polaganjem ispita student stiče određen broj ECTS bodova u skladu sa Planom i programom studija na upisanom studijskom programu. Student je dužan da **položi sve obavezne predmete** iz upisanog studijskog programa.

Student slobodno bira **izborne predmete** iz studijskog programa za kojeg se opredjelilo, ili iz drugih studijskih programa organizovanih na Panevropskom univerzitetu, ukoliko su međusobno kompatibilni. Student koji ne položi izborni predmet može ponovo upisati isti ili se opredjeliti za drugi izborni predmet.

Obavezni, izborni i fakultativni program, zajedno čine jedinstven studijski program akademske godine studija. Student je dužan da obaveznim predmetima studijskog programa kojeg je upisao i izbornim programom za kojeg se opredjelilo, ostvari najmanje 60 ECTS bodova u školskoj godini.

### Član 109.

Ukoliko u toku trajanja studija dođe do promjena Nastavnog plana i programa koje su verifikovane na Senatu Panevropskog univerziteta student ima pravo da studij završi prema obavezama iz Nastavnog plana i programa školske godine u kojoj je upisao studij, do isteka roka koji se određuje u dvostrukom broju akademskih godina potrebnih za realizaciju studijskog programa.

Student može da završi studij i prema promjenjenom nastavnom planu i programu pod sljedećim uslovima:

- mora da se odgovarajućim podneskom obrati rektoratu univerziteta;

- obavezan je da do kraja školovanja kroz diferencijalni program položi svu razliku ispita prema novom nastavnom planu. Diferencijalni program iz prethodnog stava može da se polaže i u okviru izbornog programa studija.

#### Član 110.

Status studenta prestaje:

- a) završetkom studijskog programa i dobijanjem stepena za koji se student školuje;
- b) ispisom sa visokoškolske ustanove prije završetka studija;
- c) kada student ne upiše narednu godinu studija, a ne miruju mu prava i obaveze studenta;
- d) kada student ne obnovi upis u istu godinu studija u propisanom roku, a ne miruju mu prava i obaveze studenta
- e) izricanjem disciplinske mjere udaljavanja sa studija i prestanka studiranja od strane disciplinskog organa Panevropskog univerziteta.
- f) status redovnog studenta prestaje kada student ne završi studije do isteka roka koji se određuje u dvostrukom broju školskih godina potrebnih za realizaciju studijskog programa.

#### Član 111.

Student koji produžava studij nakon prekida u studiranju nastavlja studij po Nastavnom planu i programu koji važi u školskoj godini u kojoj obnavlja studij. Ukoliko je Nastavni plan i program izmijenjen u odnosu na program po kojem je student studirao prije prekida potrebno je da student položi razliku predmeta koju utvrđuje *Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa*.

#### Član 112.

Studentu se na njegov zahtjev odobrava **mirovanje prava i obaveza** u slučaju:

- (a) teže bolesti,
- (b) boravka na stručnoj praksi u trajanju od najmanje tri mjeseca, a najviše godinu dana,
- (c) njege djeteta do godinu dana života,
- (d) održavanja trudnoće,
- (e) vršenja rukovodnih funkcija u studentskom predstavničkom tijelu u trajanju od najviše jednog mandata
- (f) u drugim slučajevima predviđenim opštim aktom visokoškolske ustanove.

Odluku o mirovanju prava i obaveza studenta donosi Rektor univerziteta. U slučaju donošenja odluke o mirovanju prava i obaveza student je obavezan da izmiri školarinu tekuće školske godine u cjelosti, a u narednoj školskoj godini primjenjuje se oslobađanje od plaćanje dijela školarine za obnovljenu godinu u skladu sa *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*.

### Član 113.

Student koji ne ispuni sve predispitne obaveze, može nastaviti da pohađa nastavu u narednom semestru, kao i da nadoknadi predispitne obaveze pod uslovom da se te obaveze objektivno mogu ispuniti. Student je obavezan da prije početka ispunjavanja zaostalih predispitnih obaveza podmiri sve redovne troškove školarine kao i vanredne troškove u skladu sa *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*.

### Član 114.

U toku školovanja student može **preći sa jednog na drugi studijski program** unutar Panevropskog univerziteta o čemu odluku donosi rektor univerziteta.

Student je dužan da položi razliku predmeta između nastavnog plana studijskog programa na kojeg prelazi i studijskog programa na kojem je bio upisan koju utvrđuje *Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa*.

### Član 115.

Student stiče pravo na upis u narednu godinu studija ako je u studijskoj godini u koju je upisan ostvario najmanje 45 ECTS bodova.

Student koji ne ispuni uslov iz stava 1 ovog člana obnavlja tekuću godinu studija i ima pravo da prati nastavu i polaže ispite iz naredne godine studija do broja ECTS bodova koje je ostvario u prethodnoj godini studija.

Naučno-nastavno vijeće utvrđuje za studenta iz prethodnog stava ovog člana ispite koje može slušati i polagati u narednoj godini studija, o čemu se vodi posebna evidencija. Podaci upisani u evidenciju predmeta iz naredne godine koje je student položio u obnovljenoj godini upisuju se u studentsku knjižicu i matičnu knjigu nakon što student upiše godinu studija za koju je vođena evidencija.

Za obnovljenu godinu student plaća dio školarine u skladu sa *Pravilima o visini školarine i cijeni usluga*.

### Član 116.

Studenti koji su polagali oktobarski ispitni rok dužni su da upišu narednu godinu

studija u roku od 15 dana od zadnjeg termina ispita u ovom roku. Nastavnici su dužni da ocjene studente u oktobarskom ispitnom roku i dostave ispitnu dokumentaciju u roku od 7 dana od termina ispita.

#### Član 117.

Student ima pravo da u toku studija provede određeno vrijeme (semestar ili studijsku godinu) na drugoj visokoškolskoj ustanovi u zemlji ili u inostranstvu posredstvom programa za razmjenu i mobilnost studenata, ili na bazi bilaterarnih sporazuma između visokoškolskih ustanova. U skladu sa bilaterarnim sporazumom studentu se priznaju položeni predmeti i ostvareni broj ECTS bodova sa visokoškolske ustanove na kojoj je boravio.

#### Član 118.

Student koji se ispisuje sa Univerziteta ima pravo na **povrat uplaćene školarine** prema sljedećim pravilima:

- Povrat uplaćenog iznosa školarine, umanjenog za iznos manipulativnih troškova ako se zahtjev za ispis podnese u roku od mjesec dana od dana početka školske godine;
- Povrat polovine uplaćene školarine, umanjene za iznos manipulativnih troškova ukoliko je student uplatio cjelokupni iznos godišnje školarine a zahtjev za ispis podnese do kraja 1. semestra;

### 11. Učenje na daljinu

#### Član 119.

Dio nastave na Panevropskom univerzitetu može se organizovati učenjem na daljinu u skladu sa odredbama Zakona o visokom obrazovanju Republike Srpske koje regulišu obrazovanje na daljinu, Standardima za početnu akreditaciju studijskih programa učenja na daljinu i Pravilnikom o studiju obrazovanja na daljinu.

#### Član 120.

Na Panevropskom univerzitetu primjenjuje se **adaptirani asinhroni model** obrazovanja na daljinu koji je baziran na sljedećim principima:

- ♻️ Studenti su slobodni da uče tempom koji im odgovara (*asinhrona komponenta modela*), ali imaju fiksne rokove u kojima treba da predaju rješenja primljenih i preuzetih zadataka/projekata (*adaptacija modela*);

- ⇒ Studenti su na početku akademske godine upoznati sa načinom izvođenja nastave putem instruktivnog seminara. Svaki student dobija plan nastave, gde se upućuje na medije-izvore znanja, a takođe se upoznaje i sa zadacima koje treba samostalno da izradi i preda na ocenjivanje;
- ⇒ Pedagošku bazu obrazovanja na daljinu predstavlja pedagoško okruženje lokalizovanog aplikacijskog paketa Microsoft MS Teamsa i klaster pomoćnih programa i digitalnih servisa za upravljanje pojedinim elementima studija obrazovanja na daljinu razvijenih u Laboratoriju za informacione tehnologije i učenje na daljinu Panevropskog univerziteta sa odgovarajućim nastavnim i ostalim obrazovnim sadržajima studijskih programa Panevropskog univerziteta.
- ⇒ Studentima su na raspolaganju štampani i elektronski udžbenici koji pokrivaju cjelokupan sadržaj nastavnog predmeta. Elektronski udžbenik je dostupan u PDF formatu, kao i u hipertekstualnom obliku. Studentima su na raspolaganju prezentacije svih predavanja u formatu elektronske prezentacije, kao i snimljena predavanja koja su dostupna na WEB stranici u zaštićenom modulu učenja na daljinu i putem društvenih mreža, kao i na opto-medijima. Studentima su na raspolaganju i udžbenici u formatu audio-knjiga, te predavanja u audio formatu;
- ⇒ Studentima se u sjedištu Panevropskog univerziteta organizuju konsultacije, te fakultativna i instruktivna kontakt-nastava za sve studentske programe i sve predmete, koja se održava svake sedmice u vrijeme vikenda;
- ⇒ Panevropski univerzitet organizuje praktičnu nastavu, laboratorijsku, kliničku, sportsku i radnu praksu u namjenskim ustanovama i organizacijama sa kojima univerzitet ima potpisane Ugovore o akademskoj saradnji u skladu sa Nastavnim planom i programom tih predmeta i rasporedom nastavnih aktivnosti.

Ugovori o akademskoj saradnji definišu potrebnu dokumentacionu i informativnu osnovu za evidenciju i verifikaciju praktičnih nastavnih oblika za studente, a takođe utvrđuju i angažman stručnih saradnika i eksperata na realizaciji ciljeva u okviru ovih nastavnih aktivnosti.

Za studente za koje se ne obezbijedi praktična nastava, laboratorijska, klinička, sportska i radna praksa u namjenskim alociranim ustanovama i organizacijama, obezbijedena je realizacija ovih programskih aktivnosti u kondenzovanom obliku u ustanovama iz sjedišta Panevropskog univerziteta u okviru namjenskog zimskog i ljetnjeg seminara/kampusa koji se organizuju u trajanju od 7-14 dana u skladu sa Nastavnim planom i programom licenciranih studijskih programa u kojima su planirane ove aktivnosti.



- ↻ Studentima koji praktičnu nastavu iz pojedinih predmeta obavljaju ili su obavljali kao dio svoje radne i profesionalne aktivnosti u okviru svoga zaposlenja odn. svoga radnog angažmana, priznat će se praktična nastava iz tih predmeta.
- ↻ U nastavnom planu definisane su lekcije (*poglavlja*) iz elektronskog udžbenika prema rasporedu nastave (*za svaku radnu nedelju predviđen je programiran broj lekcija*). Kada je potrebno, studenti se upućuju i na jedan ili više klasičnih udžbenika;
- ↻ Od studenata se očekuje da studentske zadatke/projekte (*koji se daju dva puta u semestru*) urade prema programiranom rasporedu (na vrijeme) i predaju elektronskom poštom. Studentski zadaci/projekti se evaluiraju, prihvataju i ocjenjuju, vraćaju na doradu sa komentarima profesora ili prihvataju i komentarišu, a studenti se obavještavaju o rezultatima. Rješenja studentskih zadataka postavljaju se u diskusione grupe.
- ↻ Studenti imaju mogućnost da međusobno razmenjuju znanja i postavljaju pitanja (kolaborativno učenje, diskusione grupe i elektronska pošta).
- ↻ Samostalni studentski projekti se izrađuju uz pomoć mentora. Studentski radovi se publikuju na WEB portalu Univerziteta i dostupni su za pregled ostalim studentima i javnosti.

### Član 121.

Studenti posredstvom lokalne mreže sa univerziteta ili putem Interneta pristupaju svim edukacionim sadržajima sa udaljenih lokacija po principu **24/7** (*sedam dana nedeljno, 24 časa na dan*) koji su strukturirani tako da omogućavaju:

- Pristup digitalizovanim nastavnim sadržajima kroz auditivne medije, vizuelne medije, tekstualne medije i animirane lekcije;
- Pristup predavanjima profesora sa udaljenih lokacija kroz on-line *video konferencije sa više učesnika i kroz asinhroni pristup katalogiziranim predavanjima na računarskom serveru Univerziteta primjenom metoda VoD – Video on Demand*;
- Kolaborativni zajednički rad studenata na vježbama, projektima i kroz konsultacije sa nastavnim osobljem primjenom tele-komunikacionih medija i internet tehnologija.

Na Univerzitetu je obezbeđena **"on-line" video komunikacija** ne samo za izabrana predavanja profesora već i za video-konferencije (*tele-konferencing*) kojima su podržana predavanja gostujućih profesora, kao i za diskusione panele, okrugle stolove, naučne konferencije i webinare.

### Član 122.

Primjena **kompjuterski podržanog učenja** podrazumjeva da studenti posjeduju računar odgovarajućih performansi, da imaju neposredan pristup internetu odn. odgovarajuća telekomunikaciona sredstva, koja obezbjeđuju učenje na daljinu, da na računaru imaju instalisan odgovarajući sistemski i komercijalni softver i odgovarajuće module softvera za podršku učenju na daljinu (*Learning management softvera*).

**Kompjuterski podržano učenje i obrazovanje na daljinu** takođe podrazumjevaju da studenti posjeduju minimum prethodnih i neophodnih znanja i vještina potrebnih za efektno korištenje primjenjenih kompjuterskih i telekomunikacionih tehnologija. Za studente koji ne posjeduju ova znanja i vještine organizuje se na početku školske godine seminar orijentacije na studiju.

### Član 123.

Pojedini oblici nastave u sistemu učenja na daljinu organizovani su na slijedećim principima:

1. Primjenjuju se u cjelosti akreditovani nastavni plan i program redovnih studija sa istom procjenom opterećenja predmeta;
2. Evidencija studenata i ispita se vrši u skladu sa postojećom organizacijom Univerziteta i propisima o vođenju dokumentacije;
3. Studenti koji su obavili pojedine oblike nastave učenjem na daljinu stiču identične diplome kao studenti na redovnim studijima Univerziteta;
4. Studenti mogu da slušaju teorijsku nastavu i putem on-line prenosa predavanja ili video-projekcija nastave u više učionica i u odjeljenjima ili preuzimanjem snimljene nastave na WEB stranici učenja na daljinu Panevropskog univerziteta. Studenti mogu da ostvaruju neposredne kontakte sa nastavnicima i saradnicima putem planiranih on-line odn. telekonferensng konsultacija. Studentima se u inicijalnom seminaru orijentacije na studiju u neposrednom kontaktu sa odgovornim nastavnim osobljem objašnjavaju metodi rada i specifični zahtjevi učenja na daljinu, literatura, programski sadržaji i način evaluacije znanja;

Studenti koji studiraju u sistemu obrazovanja na daljinu imaju pravo da učestvuju u nastavnom procesu u vidu fakultativne i instruktivne kontakt-nastave i konsultacija koji se namjenski organizuju u sjedištu Panevropskog univerziteta za sve studentske programe i sve predmete, i koji se za vanredne studente održavaju svake sedmice u sjedištu univerziteta;

5. Studenti polažu ispite u rokovima i terminima koji su planirani i za redovne odn. vanredne studente;
6. Direktne konsultacije sa nastavnikom (*on-line i putem elektronske pošte*) predviđene su prema programiranom rasporedu i dinamikom kao i za ostale studente Univerziteta, ili svakodnevno korišćenjem diskusionog foruma;
7. Studentima su na raspolaganju pitanja za samovrednovanje stečenog znanja i progressa u savladavanju i razumjevanju gradiva te zadaci za vježbu u skladu sa zahtjevima nastavnika, kako bi se što bolje pripremili za ispit;
8. Studentima su na raspolaganju i multimedijalni didaktički materijali kojima se podstiče dinamičnost i motivacija studenata. Ovi materijali su arhivirani na WEB portalu Univerziteta i student im pristupa u bilo koje vrijeme (*24/7 sistem*);
9. U organizaciji nastave planirane su i ostale forme rada studenta čiji rezultati čine dio konačne ocjene studenta a u skladu sa pojedinačnim studijskim programom.
10. Primjenjeni sistem učenja na daljinu omogućava sljedeće asinhronne metode komunikacije učesnika u edukativnom procesu koji se primjenjuju u pojedinim oblicima nastave u sistemu učenja na daljinu:
  - ♣ diskusione grupe (*forum*);
  - ♣ formiranje baze često postavljenih pitanja (*FAQ – Frequently Asked Questions*);
  - ♣ sistem elektronske pošte (*E-mail*);
  - ♣ kreiranje elektronskih panela "*vijesti*" za pojedine predmete;
  - ♣ elektronski podsjetnik i kalendar nastave;i sljedeće sinhronne metode komunikacije:
  - ♣ diskusione "chat" sesije;
  - ♣ diskusione "chat" konsultacije;
  - ♣ *on-line* videokonferencije.

#### Član 124.

U okviru podrške sistemu učenja na daljinu Univerzitet obezbjeđuje slijedeće tehnološke opcije:

- ❑ Galerije slika, tehničkih crteža, dijagrama, grafikona i drugih multimedijalnih izvora, koji su transparentni i dostupni studentima putem interneta.
- ❑ Pokretne slike u obliku video-klipova, kompjuterskih animacija/simulacija i video prezentacija koje su dostupne studentima po istom principu kao i galerije slika;
- ❑ Asinhroni video sadržaji predavanja. Sva predavanja na Univerzitetu se snimaju, digitaliziraju i katalogiziraju na WEB-računarskom serveru Univerziteta i dostupna su studentima u bilo koje vrijeme (*asinhroni model*) putem autorizovanog pristupa WEB portalu Univerziteta na Internetu ili u lokalnoj računarskoj mreži Univerziteta.
- ❑ Sinhroni video sadržaji (*teleconferencing*) koji se prema usvojenom planu organizuju tokom semestra u okviru svakog predmeta u vidu *on-line* prenosa odn. videokonferencija.
- ❑ Pored knjiga, priručnika i skripti u elektronskom obliku, studentima će biti na raspolaganju u elektronskom obliku svi normativni akti Univerziteta, nastavni planovi i rasporedi, te katalogizirani studentski radovi odn. projekti.

Elektronski udžbenici su publikovani na WEB računarskom portalu Univerziteta i na WEB stranici biblioteke univerziteta u hipertekstualnom obliku i u PDF formatu i obezbjeđuju neposrednu interakciju studenta sa nastavnim sadržajima i drugim izvorima, te iniciraju istraživačke aktivnosti studenta u toku savladavanja nastavnog sadržaja.

- ❑ Studentima su na raspolaganju i liste neophodnih dokumenata za čitanje, kao i sve ostale knjige odn. literatura za koju je Univerzitet pribavio autorska prava u elektronskom obliku. Knjige koje su u javnom vlasništvu i koje su dostupne putem interneta, referencirane su u vidu linkova na WEB portalu univerziteta. Univerzitet je pretplaćen na određen broj elektronskih izdanja časopisa kao i za pristup bibliotekama elektronskih izdanja, za koje se pristup naplaćuje.

## 12. Završni rad u studiju I ciklusa

### Član 125.

Diplomski rad je samostalan rad studenta, koji pod vođstvom, mentora obrađuje zadanu stručnu temu. Svrha diplomskog rada je da dokaže sposobnost i samostalnost studenta u rješavanju složenih problema primjenom teorijske i praktične metodologije. Student samostalno rješava zadani problem koristeći svoja znanja i vještine stečene tokom univerzitetskog studija prvog ciklusa uključujući i sposobnost korištenja stručne literature i drugih izvora.

Izradom i odbranom diplomskog rada student treba da dokaže sposobnosti primjene stručno-naučnih metoda u obradi zadane teme; korištenja tuđih



relevantnih spoznaja, stavova i naučnih činjenica na dozvoljen način; vještine pisanja stručnih radova, primjene rješenja zadanog problema i sposobnost usmenog obrazlaganja dokumentacije.

Diplomski rad ne mora imati karakter originalnosti. Diplomski/specijalistički rad je završna obaveza studenata Panevropskog univerziteta na studiju prvog ciklusa u četverogodišnjem trajanju

#### Član 126.

Pravilnikom o diplomskom/specijalističkom radu utvrđuju se procedure kojima se definiše postupak izrade, struktura i vrednovanje završnog rada studenata, prava i obaveze studenta i mentora i uslove za mentorstvo, uzimajući u obzir specifičnosti studijskog programa, način izbora teme završnog rada, izbor i korištenje literature, osnovni elementi završnog rada, primjenjena metodologija u istraživanju teme i obradi građe korištene za izradu završnog rada, formulisanje zaključka rada, pravila pisanja teksta rada i tehnička obrada rada, način upotrebe referenci i pravila akademskog citiranja, predaja rada i postupak odbrane rada, pravo žalbe studenta i žalbeni postupak

#### Član 127.

**Završni (diplomski) rad** predstavlja izraz stečenih znanja studenta tokom studija. Diplomski rad se sastoji od izrade i odbrane razvršnog rada.

#### Član 128.

Student stiče pravo da odabere ili definiše temu diplomskog rada odmah nakon upisa završne godine studija.

Student može da radi diplomski rad iz naučnih oblasti svoga studijskog programa, iz stručnih predmeta koji se izučavaju na Fakultetu ili u okvirima nastavnog predmeta usmjerenja koji su od značaja za obrazovni profil (smer) za koji se student opredijelio, pod uslovom da je student tokom studija odslušao i položio taj predmet.

Studentu je omogućeno da aktivno učestvuje u izboru teme svog završnog diplomskog rada, tako što može samostalno definisati i predložiti temu uz saradnju sa mentorom završnog rada ili može da izabere temu sa unaprijed objavljene liste tema u okviru odabranog nastavnog predmeta. Prijedlog teme i mentora student dostavlja na odgovarajućem zahtjevu u dekanat fakulteta.

Listu tema diplomskih radova za studijske programe svakog fakulteta donosi Nastavno-naučno vijeće fakulteta na prijedlog predmetnih nastavnika iz studijskih oblasti fakulteta.

U slučaju da student samostalno definiše i predlaže temu, neophodno je da tema zadovolji kriterije relevantnosti za datu oblast, aktuelnosti, dostupnosti istraživačkih resursa, izvora i vremena za obradu. Tema mora biti precizno definisana, ne smije biti uopštena ali ne smije biti ni preuska i pojedinačna, ne smije biti apstraktna, već konkretna i treba da sadrži aspekt praktične primjenjivosti.

Tema rada može da bude razrada određenog teorijskog pitanja, praktično istraživanje određene pojave ili analiza slučaja iz prakse. Detaljnija uputstva vezana za metodološke aspekte navedena su u "Metodologija izrade studentskih i završnih radova Panevropskog univerziteta".

### Član 129.

Mentor diplomskog rada bira se prvenstveno iz sastava odgovornog nastavnog osoblja Panevropskog univerziteta za tekuću školsku godinu.

Mentor može da bude nastavnik kojeg je student predložio u svom zahtjevu, odgovorni nastavnik za predmet odn. užu načunu oblast u okviru koje se izrađuje diplomski rad, nastavnik kojeg predloži Rektor univerziteta ili Dekan fakulteta, nastavnik kojeg predloži Vijeće katedre.

Prioritet u izboru mentora imaju nastavnici koje je predložio student odn. odgovorni nastavnici za užu naučnu oblast u okviru koje se izrađuje diplomski rad. Prilikom izbora mentora mora se voditi računa o ravnomjernoj zastupljenosti opterećenja pri dodjeli mentorstva odgovornim nastavnicima Panevropskog univerziteta.

Mentorstvo na završnim diplomskim radovima je sastavni dio akademske i radne obaveze nastavnika. Nastavnik koji odbije mentorstvo dužan je dati pismeno obrazloženje i može podlijetati disciplinskoj odgovornosti.

Dužnost mentora je da pomogne studentu pri izboru teme, da preporuči izvore koje će koristiti i da ga uputi na metodologiju koju treba primijeniti. Mentor će takođe, u slučaju da se ukaže potreba, pomoći studentu u koncipiranju strukture rada, formulisanju naslova i podnaslova, te u rješavanju dilema i poteškoća koje se mogu pojaviti prilikom istraživanja ili razrade odabrane tematike. Mentor je dužan da periodično pregleda diplomski rad u fazi izrade, te da studentu daje uputstva za korekciju rada i metodološka uputstva vezana za istraživanje i korištenje izvora.

Mentor diplomskog/specijalističkog rada može da izvrši provjeru rada na plagijarizam u licenciranoj aplikaciji koju je odobrio univerzitet, ali ta provjera ne predviđa postupak supervizije rada koji je propisan u Uputstvu o utvrđivanju kriterija za zadovoljenje minimalnih uslova potrebnih za provjeru i procjenu originalnosti završnih radova na Panevropskom univerzitetu Apeiron.

Mentor je dužan da završeni rad pregleda i odobri za odbranu u roku od 7 dana od predaje diplomskog rada od strane studenta.

### Član 130.

Temu završnog rada i izbor mentora odobrava dekan fakulteta svojim rješenjem u roku od 15 dana od datuma predaje zahtjeva studenta studenta.

Istim rješenjem dekan imenuje **Komisiju za ocjenu i odbranu završnog diplomskog rada**, koju čine predsjednik i dva člana od kojih je jedan član ujedno i mentor kandidata, s tim da je najmanje jedan član komisije iz oblasti na koju se odnosi tema završnog diplomskog rada.

Odbrana završnog diplomskog rada se zakazuje najkasnije 15 dana od datuma odobrenja mentora za odbranu rada.

### Član 131.

Student ima pravo da traži promjenu odobrene teme završnog diplomskog rada, promjenu mentora ili promjenu i mentora i odobrene teme u kom slučaju podnosi obrazložen zahtjev za promjenu i novu prijavu teme i mentora Rektor univerziteta.

Mentor ili tema završnog diplomskog rada mogu se mijenjati samo jedanput. O prijavi, odnosno zahtjevu za promjenu, kao i o eventualnim sporovima između studenta i mentora odlučuje Rektor univerziteta.

### Član 132.

**Završni diplomski rad** mora biti samostalni stručni rad u kojem student demonstrira stečeno znanje i kompetencije tokom studija i sposobnost za istraživački rad. Završni rad mora zadovoljiti opšte metodološke kriterije akademske pismenosti, standarde korektnog citiranja, zahtjeve minimalnog "obima rada" i zahtjeve relevantnosti "sadržaja rada" definisane sa mentorom odn. predmetnim nastavnikom prilikom zadavanja teme.

Za izradu završnog diplomskog rada predviđa se najviše šest meseci. Ukoliko student ne preda rad u postavljenom roku, može da podnese molbu za produženje roka za izradu završnog diplomskog rada.

Pravo na odbranu diplomskog rada student stiče ako je pismeni dio rada pozitivno ocjenjen od strane mentora. Uslov za pristupanje odbrani rada je da je student ispunio sve ostale obaveze vezane za nastavni plan i program svoga studija, te da je ispunio sve finansijske obaveze u skladu sa Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga. Student je uz zahtjev za odbranu završnog diplomskog rada dužan da preda u Biblioteku univerziteta propisan broj ukoričenih primjeraka rada i rad u elektronskom obliku.

Procedura odbrane završnog diplomskog rada detaljno je regulisana u Pravilniku o diplomskom/specijalističkom radu.

#### Član 133.

Na odbrani diplomskog rada student treba da pokaže da vlada materijom iz oblasti iz koje brani diplomski rad, da obrazloži zaključke i saznanja do kojih je došao i da ih odbrani.

Ocjena diplomskog ispita se formira na osnovu ocjene pismenog diplomskog rada i ocjene usmene odbrane.

Ako komisija nije pozitivno ocijenila diplomski rad, ili student ne odbrani diplomski rad, dužan je da ponovo prijavi izradu diplomskog rada. Novi zadatak se daje, po pravilu, iz drugog nastavnog predmeta.

#### Član 134.

Studenti po pravilu nemaju obavezu da izrađuju diplomski rad u prvom ciklusu školovanja u trogodišnjem trajanju, što se za svaki akreditovani studijski program utvrđuje pojedinačno.

Izrada i odbrana završnog diplomskog rada je programska obaveza studenata Panevropskog univerziteta na studiju prvog ciklusa u četverogodišnjem trajanju. Dok student ne ispuni ovu obavezu nema pravo na sticanje diplome.

### 13. Pravila studija drugog ciklusa

#### Član 135.

Panevropski univerzitet "APEIRON" obavlja studij drugog ciklusa na licenciranim studijskim programima po osnovu rješenja o ispunjavanju uslova i dozvole za izvođenje studija drugog ciklusa na odobrenim studijskim programima koje je izdavalo Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske.

Panevropski univerzitet organizuje **studije drugog ciklusa** iz naučnih oblasti za koje je Univerzitet matičan.

#### Član 136.

Studije drugog ciklusa su efikasane, **individualne** i kredibilne studije, dizajnirane po mjeri studenta, koje se izvode sistemom mentorstva, vođenjem instruktivne i konsultativne nastave i vježbi, te organizovanjem naučno-istraživačkih projekata studenata.

Osnovni cilj studija jeste da student-kandidat master studija stekne duboka i

specijalistička znanja iz užeg područja u kojem kandidat priprema završni rad, te da stekne potrebno znanje korišćenja naučnih metoda i istraživačkih tehnika u užem području istraživanja, kako bi se osposobio da kreativno rješava kompleksne probleme iz svoje prakse, ili kako bi se osposobio za dalji naučno istraživački rad.

### Član 137.

Osnovni uslovi studija drugog ciklusa definisani su u poglavlju Studije koje ostvaruje Panevropski univerzitet. Studij drugog ciklusa, kao studij kontinuiteta, mogu da upišu studenti Univerziteta iz trogodišnjih ili četverogodišnjih studija odn. kandidati koji su ranije završili odgovarajući studij na nekom drugom Univerzitetu.

Kredit-bodovi normirani za završetak studija drugog ciklusa (*300 ECTS bodova*), akumuliraju se po osnovu kredit-bodova stečenih iz prethodnog studija uključujući i bodove dodjeljene za završni diplomski rad, bodove dodjeljene za aktivnosti studenta-kandidata u izbornom i akciono-istraživačkom programu koji su izraz prepoznatljivog uloženog rada i koji su relevantni za sadržaj studija drugog stepena i usvojenu temu završnog rada, te kredit-bodove stečene tokom samih studija drugog ciklusa savladavanjem plana i programa studija koji uključuje i planirani program istraživanja, kao i kredit-bodove dodjeljene za sam završni rad. Ovi elementi su preciznije utvrđeni Nastavnim planom i programom svakog pojedinačnog studijskog programa.

U studiju II ciklusa vrednuju se i sljedeće van-nastavne aktivnosti: istraživanje i naučno-istraživačke aktivnosti koje su vezane za izradu završnog rada, referati i koreferati na okruglim stolovima i tribinama, verifikovano učešće na seminarima, konferencijama, radionicama, učešće u radu na stručnim i naučno-istraživačkim projektima, certifikati i uvjerenja o položenim kursevima, čija je tema i sadržaj usko vezana za šire naučno područje studija, radovi publikovani u naučnim i stručnim časopisima i zbornicima, čija je tema i sadržaj usko vezana za šire naučno područje upisanog studija, inovacije i patentni koji su zvanično priznati odn. certificirani. Ovi elementi su preciznije utvrđeni Nastavnim planom i programom svakog pojedinačnog studijskog programa.

### Član 138.

**Struktura nastavnog programa** studija II ciklusa podrazumjeva opcije dvogodišnjeg (četverosemestralnog) studija za studente koji su završili trogodišnjim studij prvog ciklusa i stekli 180 ECTS kredit-bodova, odnosno jednogodišnjeg studija drugog ciklusa u trajanju od dva semestra za studente koji su završili četverogodišnji studij prvog ciklusa i stekli 240 ECTS kredit-bodova.

Nastavni program drugog ciklusa obuhvata komponente obaveznog, izbornog,

diferencijalnog i fakultativnog nastavnog programa podjeljenog u teorijsko-metodološki obavezni blok, specijalističko-aplikativni izborni blok, istraživačko-akcionu programsku komponentetu, te komponentu pristupnog i završnog rada.

Obavezni program obezbeđuje sticanje opštih, generičkih kompetencija studenata na nivou drugog ciklusa, te specifičnih kompetencija vezanih za teorijsko-metodološka, naučno-stručna i opšte-stručna znanja bitna za razumjevanje sadržaja predmeta ili uže naučne oblasti.

Po osnovu **obaveznog programa** u prvoj godini studija drugog ciklusa student ne može da ostvari manje od 40 odn. više od 50 ECTS a u drugoj godini student ne može da ostvari manje od 15 odn. više od 20 ECTS.

Po osnovu **izbornog programa** u prvoj godini studija drugog ciklusa student ne može da ostvari manje od 5 odn. više od 10 ECTS a u drugoj godini student ne može da ostvari manje od 15 odn. više od 20 ECTS.

Po osnovu studijskih aktivnosti u **istraživačko-akcionom programu** studija drugog ciklusa student ne može da ostvari manje od 10 odn. više od 30 ECTS, pri čemu je istraživanje u okviru master rada/teze obavezna studijska aktivnost.

Struktura nastavnog programa studija II ciklusa Panevropskog univerziteta			
Semestar	Vrsta aktivnosti	Br. aktivn.	Suma ECTS min/maks.

**Prva godina master studija za studente sa ulaznim nivoom od 180 ECTS (IV godina ukupnog visokoškolskog obrazovanja)**

I (VII)	Obavezni program	4-5	20-25
I (VII)	Izborni program	1-3	5-10
II (VIII)	Obavezni program	4-5	20-25
II (VIII)	Pristupni rad	1	5-10
<b>SUMA</b>	<b>UKUPNO prva godina master studija</b>	<b>10-14</b>	<b>60-70</b>

**Druga godina master studija (V godina ukupnog visokog obrazovanja) - završna godina**  
(samostalna i završna godina za studente sa ulaznim nivoom od 240 ECTS)

**1/ Teorijsko-metodološki obavezni blok**

III (IX)	• metodologija naučno-istraživačkog rada	1	5
III (IX)	• obavezni program iz uže naučne oblasti	2	10-15
	<b>UKUPNO teorijsko-metodološki blok</b>	<b>3</b>	<b>15-20</b>

## 2/ Specijalističko-aplikativni izborni blok

III (IX)	• Izvorni izborni program (1-3 predmeta)	1-3	
III (IX)	• Program iz kompatibilnih studijskih grupa	1-3	
III (IX)	• priznati ispiti položeni na drugim VŠU u studiju II ciklusa	1-3	
<b>UKUPNO specijalističko-aplikativni blok</b>		3-6	15-20

## 3/ Istraživačko-akcioni blok

III-IV	• istraživanje u okviru master rada/teze (uključujući i istraživanje izvora);		
III-IV	• učešće u stručnim ili naučno-istraživačkim projektima		
III-IV	• objavljeni radovi		
III-IV	• učešće na naučno-stručnim skupovima		
<b>UKUPNO istraživačko-akcioni blok</b>			10-30

## 4/ Master / magistarski rad

IV-V	Master/magistarski rad	1	10-15
<b>UKUPNO master/magistarski rad</b>			10-15

<b>SUMA</b>	<b>UKUPNO druga godina master studija</b>	<b>8-15</b>	<b>60-90</b>
-------------	---	-------------	--------------

### Član 139.

Da bi se obezbjedila potrebna efikasnost i kredibilitet studija drugog ciklusa, te da bi se profilisao nastavni plan i program završne godine studija, plan i program istraživačkog projekta master rada, kao i da bi se definisala i obrazložila teza od završni rad, student-kandidat master studija mora da obezbjedi **mentora** odmah pri upisu završene godine studija drugog ciklusa.

Uz upisnu dokumentaciju završne godine studija drugog ciklusa, student prilaže i *Zahjev za odobravanje teme i imenovanje mentora* u kojem se izjašnjava o vrsti i karakteru studija drugog ciklusa kojeg želi da studira, bira užu naučnu oblast svoga obaveznog studijskog programa koja je od značaja za profesionalni profil za koji se student opredijelio, navodi okvirni naziv i sadržaj teme završnog rada, predlaže mentora, predlaže izvore i sadržaj izbornog programa i kandiduje za priznavanje predmete iz studija drugog ciklusa koje je položio na drugim visokoškolskim ustanovama.

### Član 140.

Zadatak mentora je da pomogne studentu-kandidatu master studija u izboru i definisanju teme završnog rada i analizi kredibiliteta teze, da zajedno sa



kandidatom profiliše plan i program završne (pete) godine studija, te da definiše pedagoške i didaktičke specifičnosti izbornog programa, da asistira kod organizacije i izvođenja studija, koordinira sa nastavnim osobljem izbornog programa, da pruži pomoć kod metodološkog profilisanja obrade teme koja je prihvaćena za završni rad, pomoć u definisanju, organizaciji i izvođenju istraživanja koja su predviđena u okviru studija drugog ciklusa, pomoć kod izbora osnovne i pomoćne literature i u selekcionisanju i pronalaženju ostalih izvora potrebnih za uspješno završavanje rada, da obezbjedi koordinaciju sa komisijama koje su involvirane u raznim fazama studija, da vrši reviziju master rada po fazama i recenziju gotovog rada, te da pripremi studenta-kandidata master studija za odbranu rada.

Mentor je dužan da pregleda završeni master rad studenta i da mišljenje o gotovosti rada uputi dekanu fakulteta radi zakazivanja odbrane. Odbrana rada se zakazuje u roku od 15 dana od predaje završnog master rada.

Mentor može u isto vrijeme imati najviše pet dodjeljenih mentorstva.

#### **Član 141.**

Mentor u studiju drugog ciklusa odabire se prvenstveno iz sastava odgovornog nastavnog osoblja Panevropskog univerziteta pod uslovom da posjeduje akademsko zvanje iz naučnog područja iz kojeg student izrađuje završni master rad.

Mentor može da bude nastavnik kojeg je student predložio u svom zahtjevu, odgovorni nastavnik za predmet odn. užu načunu oblast u okviru koje se izrađuje završni rad, nastavnik kojeg predloži Rektor univerziteta ili Dekan fakulteta, nastavnik kojeg predloži Vijeće katedre i nastavnik sa druge visokoškolske ustanove sa kojom Panevropski univerzitet ima sklopljen sporazum o akademskoj i naučno-istraživačkoj saradnji ili sporazum o izvođenju zajedničkih studijskih programa drugog ciklusa, ili sporazum o mobilnosti nastavnog osoblja.

Prioritet u izboru mentora imaju nastavnici koje je predložio student odn. odgovorni nastavnici za užu naučnu oblast u okviru koje se izrađuje završni rad. Prilikom izbora mentora mora se voditi računa o ravnomjernom opterećenju pri dodjeli mentorstva odgovornim nastavnicima Panevropskog univerziteta.

Izuzetno ukoliko nema raspoloživih nastavnika iz reda odgovornog nastavnog osoblja na Panevropskom univerzitetu, ili zbog obrazloženog zahtjeva kandidata, za mentora se može izabrati nastavnik sa drugih visokoškolskih ustanova u svojstvu gostujućeg nastavnika, ukoliko zadovoljava opšte uslove za mentorstvo.

### Član 142.

Dekan fakulteta upoznaje Nastavno-naučno vijeće fakulteta sa *Zahtjevom za odobravanje teme i imenovanje mentora*, zatim sa *Rješenjem komisije za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa*, ukoliko je komisija donosila takvo rješenje za studenta-kandidata master studija o kojem se odlučuje, te upoznaje Vijeće sa ostalim zvaničnim kandidaturama za mentora u skladu sa prethodnim članom ovog Statuta. Na osnovu uvida u navedenu dokumentaciju i obrazloženja dekana, Nastavno-naučno vijeće fakulteta donosi odluku o izboru mentora i obaveznom nastavnom programu kandidata.

Izbor mentora na Nastavno-naučnom vijeću fakulteta mora da se obavi najkasnije 15 dana od dana dostavljanja zahtjeva kandidata.

Na odluku o izboru mentora, prigovor mogu da ulože student na kojeg se odnosi odluka, predloženi mentori u postupku, ili bilo koja druga zainteresovana strana. Prigovor se dostavlja Senatu univerziteta koji donosi konačnu odluku.

Sjednici Nastavno-naučnog vijeća na kojoj se odlučuje o mentorstvu za studenta-kandidata master studija mogu da prisustvuju sam student o čijem se zahtjevu odlučuje, kao i nastavnik koji je predložen za mentora.

### Član 143.

Ukoliko je student-kandidat nezadovoljan radom mentora tokom trajanja studija, može da se obrati Senatu Panevropskog univerziteta sa zahtjevom za promjenu mentora.

### Član 144.

Student u saradnji sa mentorom definiše detaljan prijedlog nastavnog plana i programa završne godine studija drugog ciklusa koji predstavlja individualizirani i personalizirani plan obrazovnih i istraživačkih aktivnosti i korespondentnih programskih sadržaja, čiji je cilj stvaranje pedagoških i formalno-pravnih uslova za pristupanje izradi i odbrani završnog rada.

Plan i program master studija uzima u obzir i rezultate prethodnog formalnog obrazovanja kojeg je kandidat završio, ali i rezultate ostalih obrazovnih i saznanjnih iskustava kandidata u okviru neformalnog obrazovanja kojeg je kandidat prošao i praktičnih iskustava i saznanja koja je stekao kroz svoje cjeloživotno radno i stvaralačko angažovanje.

Rezultati prethodnog formalnog i neformalnog obrazovanja, praktičnog iskustva i radnog angažovanja kvantifikuju se u ECTS sistemu kredit-bodova.

Uzimajući u obzir kvantificirane rezultate prethodnog formalnog obrazovanja

studenta-kandidata master studija u prvom ciklusu, podjelu na naučne discipline i specifičnosti znanja i vještina u naučnoj oblasti kojoj po sadržaju pripada predložena tema završnog rada, te potrebna specijalistička znanja i istraživačke aktivnosti za izradu završnog rada, mentor kandidata u saradnji sa kandidatom definiše specifičan *Plan i program nastavnih i istraživačkih aktivnosti studenta*. Plan i program sadrži pored obaveznog programa utvrđenog nastavnim planom master studija upisanog studijskog programa još i sljedeće elemente:

- (a) Ciljeve personalnog nastavnog plana i programa;
- (b) Ishode nastavnog programa sa definisanim opštim kompetencijama koje treba da dobije kandidat nakon savladavanja programa;
- (c) Opis rezultata prethodnog formalnog obrazovanja (sa ECTS kvantifikacijama);
- (d) Jezik (jezici) na kojem (kojima) se izvodi nastava i vrši ocjenjivanje određenog predmeta ili pojedinog studijskog oblika;
- (e) Način procjene rezultata svakog pojedinog obrazovnog oblika i svakog predmeta;
- (f) **Izborni program studenta-kandidata** sa navođenjem izbornih predmeta i modula, bilo da su izvorni predmeti ili predmeti iz kompatibilnih studijskih programa ili predmeti koji su položeni na drugoj visokoškolskoj ustanovi. Svaki predmet mora da bude kvantificiran u ECTS sistemu bodovanja.

Uz predložene predmete i module mora se priložiti **nastavni program (syllabus) naprednog nivoa** obrade ovih predmeta, sa okvirnim i dodatnim nastavnim sadržajima, ciljevima i opisom predmeta, naprednim kompetencijama znanja i vještina, oblicima i metodologijom izvođenja nastave i istraživanja, preduslovima za obradu pojedinih predmeta i grupe predmeta, načinom evaluacije znanja, kao i spisak obaveznih udžbenika, priručnika, dodatne literature za stepen drugog ciklusa i drugih izvora na osnovu kojih se polaže ispit i vrši evaluacija postignuća studenta.

- (g) Detaljna **specifikacija ostalih izvora vrednovanja** sa ECTS kvantifikacijama koji se predlažu za bodovanje u okviru studija drugog ciklusa a koji mogu da sadrže:
  - Objavljene stručne i naučne radove (*knjige, monografije, članke, zbornike, udžbenike, zbirke, praktikume i dr.*)
  - Seminarske i pristupne radove planirane da se izrade i odbrane tokom obrade nastavnog programa studija drugog ciklusa;
  - Radove prezentovane i objavljene na stručnim ili naučnim skupovima;
  - Prisustvovanje naučnim ili stručnim skupovima bez prezentovanja rada;
  - Prisustvovanje kursevima cjeloživotnog učenja i usavršavanja sa listom neformalnih obrazovnih oblika koje je kandidat prošao tokom cjeloživotnog



obrazovanja, a koji su relevantni za postdiplomski studij (*sa ECTS kvantifikacijama*);

- Učešće u naučno-istraživačkim ili stručnim projektima;
  - Profesionalna ili studentska radna, stručna, klinička, ili laboratorijska praksa
  - Novi proizvod, tehnologije ili patenti;
  - Uredništvo i članstvo u stručnim ili naučnim odborima
  - Volonterski rad u lokalnoj zajednici ili organima uprave;
  - Opis i vrednovanje radnog i stručnog iskustva i postignutih rezultata u praksi koji su relevantni za postdiplomski studij (*sa ECTS kvantifikacijama*);
- (h) **Plan i program istraživačkog projekta** master rada u vidu vremenskog dijagrama toka (gantograma) istraživanja po fazama i osnovnim metodološkim i didaktičkim aspektima izvođenja studija i istraživanja sa potrebnim vremenom za izvođenje pojedinih oblika istraživanja;
- (i) Dijagram toka **izrade završnog rada** po fazama sa planom periodičnog izvještavanja;
- (j) Druga pitanja od značaja za izvođenje nastavnog programa.

Student-kandidat master studija u saradnji sa mentorom dužan je da najkasnije 15 dana od dana izbora mentora završi nastavni plan i program iz prethodnog člana i dostavi ga Nastavno-naučnom vijeću fakulteta na usvajanje.

#### Član 145.

Plan i program studija drugog ciklusa za predloženog studenta-kandidata razmatra i usvaja Nastavno-naučno vijeće fakulteta. Na sjednici vijeća prisustvuju mentor i kandidat koji obrazlažu predloženi plan i program.

Plan i program kandidata moraju da se stave na dnevni red Vijeća najkasnije 30 dana od dana izbora mentora

#### Član 146.

Na osnovu usvojenog personalnog Plana i progama studija drugog ciklusa za svakog studenta pojedinačno, stručne službe fakulteta i univerziteta planiraju raspored nastavnih, istraživačkih i obrazovnih aktivnosti. Ukoliko se nastava iz personalnog plana i programa studenta izvodi i u okviru drugog studijskog programa, ili se izvodi u prvom ciklusu studija, ili se izvodi u izbornom programu usvojenom na univerzitetu za tekuću školsku godinu, student-kandidat master studija se slobodno uključuje u rad interdisciplinarne, multi-departmentne studentske grupe.

Student-kandidat master studija savladava ove predmete na naprednom nivou o čemu se neposredno dogovara sa predmentim profesorom, ostalim nastavnim

osobljem i svojim mentorom. Da bi student ostvario pravo na napredni nivo u ECTS bodovanju ovih predmeta, nastavno osoblje i mentor moraju dokumentovati u dnevniku rada dodatne odn. proširene obrazovne sadržaje i proširene odn. dodatne izvore za učenje.

Usvojeni Plan i program studija drugog ciklusa realizuje se kroz skup različitih formi rada, angažovanih profesora, kandidata i mentora koje uključuju, ali se ne ograničavaju na redovnu nastavu, instruktivnu i konsultativnu nastavu i seminare, rad u sekcijama, ljetne i zimske kampove, učešće na okruglim stolovima i radionicama, izradu seminarских i pristupnih radova i referata, naučno istraživačke aktivnosti, te izradu završnog-master rada.

**Nastava na studiju drugog ciklusa** je interaktivnog, instruktivnog i konsultativnog karaktera. Ispiti iz obaveznih i izbornih predmeta na studijama drugog ciklusa polažu se u skladu sa planiranim oblicima evaluacije iz nastavnog programa predmeta i u skladu sa odredbama Statuta koje definišu i razrađuju sistem evaluacije znanja i postignuća studenata na Panevropskom univerzitetu.

Nastavni i istraživački proces na studijama drugog ciklusa organizuje se u skladu sa Pravilima studija drugog ciklusa. U izvođenju dijela mentorske nastave na master studijama mogu učestvovati i istaknuti stručnjaci i naučnici, profesori sa drugih univerziteta i profesori emeritusi u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i odredbama ovog Statuta.

### Član 147.

Kandidat u saradnji sa mentorom definiše i obrazlaže predloženu **temu završnog-master rada** u formi "pristupnog rada" ili u vidu "Izveštaja o podobnosti teme". Pristupni rad odn. izvještaj sadrži:

- 📖 Ime i prezime kandidata sa kratkom biografijom i podacima o toku prethodnih studija sa naznakama o stečenim zvanjima u prethodnom studiju;
- 📖 Prijedlog naziva teme završnog-master rada;
- 📖 Obrazloženje prijedloga teme koje sadrži:
  - opis stručnog, tehnološkog ili naučnog problema, pojave ili uže oblasti koji se želi istraživati, analizirati ili opisati;
  - opis ciljeva koji se analizom i istraživanjem žele postići;
  - pregled postojećih saznanja odn. vladajućih shvatanja u literaturi;
  - nacrt zaključaka, ključni elementi analize rada ili hipoteza koja se želi provjeriti;

- metodologija koja će se primjenjivati i
- naznaku građe koja će se koristiti.
- 📖 kratak sadržaj programa istraživanja na kojima kandidat treba raditi da bi došao do predloženih zaključaka, izvršio planiranu analizu ili dokazao predloženu hipotezu;
- 📖 Spisak objavljenih stručnih i naučnih radova kandidata uključujući i same radove u originalnom izdanju, kopirane ili u elektronskom obliku.
- 📖 Spisak patenata ili drugih otkrića, odnosno dokaza o postignutim uspjesima u praksi, sa preporukama, ukoliko postoje.

Student-kandidat master studija predlaže temu završnog rada Nastavno-naučnom vijeću fakulteta najkasnije do kraja prvog semestra završne godine studija.

#### Član 148.

Nakon što usvoji predloženu temu Nastavno-naučno vijeće fakulteta donosi odluku o izboru *Komisije za ocjenu i odbranu završnog-master rada*, koju čine predsjednik i dva člana od kojih je, jedan član mentor kandidata, s tim da su najmanje dva člana komisije iz oblasti na koju se odnosi tema završnog-master rada.

#### Član 149.

**Završni-master rad** mora biti samostalni stručni, kreativni i istraživački rad u kojem student demonstrira stečeno znanje i kompetencije tokom studija i sposobnost za istraživački rad. Završni master rad mora zadovoljiti opšte metodološke kriterije akademske pismenosti, standarde korektnog citiranja, zahtjeve minimalnog "obima rada" i zahtjeve "sadržaja rada" definisane sa mentorom prilikom zadavanja teme.

Završni master rad predstavlja samostalni izraz znanja, sposobnosti, kreativnosti i kompetencija studenta stečenih tokom studija drugog ciklusa.

#### Član 150.

Mentor podnosi najmanje jedan, a po pravilu dva periodična izvještaja Nastavno-naučnom vijeću fakulteta o statusu završnog-master rada, kao i o izvršenju plana i programa istraživačkog projekta kandidata koji je vezan za izradu rada. Sjednici Nastavno-naučnog vijeća na kojoj se razmatraju periodični izvještaji može da prisustvuje i student master studija na kojem se izvještaj odnosi.

Zavisno od izvršenja progama istraživanja i gotovosti master rada u odnosu na planirane parametre iz dijagrama vremenskog toka tih aktivnosti usvojenog u nastavnom planu i programu kandidata, odobravaju se alikvotni dijelovi ukupno



planiranih kredit-bodova za ove aktivnosti. Parcijalno bodovanje aktivnosti kandidata u izradi rada i sprovođenju plana i programa istraživanja odobrava se ukoliko Nastavno-naučno vijeće usvoji izvještaj mentora.

Nastavno-naučno vijeće fakulteta može da odbije usvajanje izvještaja u kom slučaju se ne dodjeljuju kredit-bodovi za izvještajne aktivnosti kandidata. Nastavno-naučno vijeće fakulteta može da naloži Komisiji za ocjenu i odbranu master rada da izvrši periodičnu reviziju statusa završnog rada i istraživanja vezanih za izradu rada. Po osnovu revizionog izvještaja Komisije za ocjenu i odbranu rada, Nastavno-naučno vijeće može da donese akt upozorenja zbog neizvršavanja planiranih aktivnosti, ili da predloži donošenje drugih mjera.

### Član 151.

Da bi pristupio odbrani rada i time završio upisani studij drugog ciklusa student mora da ispuní sljedeće uslove:

- Student mora da položi sve ispite iz obaveznog i izbornog programa koji su usvojeni na Nastavno-naučnom vijeću fakulteta;
- Student mora da završi i sve ostale obrazovne aktivnosti planirane u svom nastavnom planu i programu studija drugog ciklusa;
- Student mora da završi i sve istraživačke i projektne aktivnosti planirane kao podrška u izradi završnog-master rada;
- Student mora da obezbjedi bar jedan periodični izvještaj na Nastavno-naučnom vijeću fakulteta o realizaciji studija, sa parcijalnim bodovanjem istraživačkih i projektnih aktivnosti;
- Student mora da završi master rad, sa pozitivnim mišljenjem mentora i da prođe proceduru prijave rada;
- Student je ispunio sve finansijske obaveze u skladu sa Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga;

Mentor kandidata, nakon što ocjeni da je master rad završen, dostavlja mišljenje o gotovosti rada i ispunjenosti uslova iz prethodnog stava u pisanom obliku dekanu fakulteta. Dekan fakulteta u koordinaciji sa Komisijom za ocjenu i odbranu rada pokreće proceduru prijave rada i zakazuje termin odbrane rada.

Odbrana završnog master rada je javna, a datum odbrane se objavljuje na oglasnoj tabli i na Internet stranici univerziteta najmanje **deset dana** prije odbrane. Procedura prijave i odbrane rada detaljno je opisana u Pravilima studija drugog ciklusa.

#### Član 152.

Kandidat je dužan da Univerzitetu preda 5 (pet) štampanih primjeraka završnog-master rada i rad u elektronskom obliku. Radovi kandidata moraju biti izloženi javnosti u biblioteci univerziteta najmanje deset dana prije odbrane rada.

#### Član 153.

Senat univerziteta može odobriti studentu-kandidatu master studija, na njegov zahtjev, **produženje roka** za odbranu završnog-master rada i zakonskog trajanja studija drugog ciklusa iz razloga utvrđenih za mirovanje prava i obaveza studenta, zbog nepovoljnih uslova za eksperimentalno istraživanje, zbog odlaska na stručno usavršavanje u inostranstvo, zbog bolesti ili drugih razloga više sile, vrhunskom sportisti zbog obaveza vezanih za takmičenja i iz drugih sličnih razloga.

Vrijeme produženja zakonom utvrđenog roka može da traje dok traju razlozi zbog kojih je rok produžen.

### 14. Postupak odbrane završnog-master rada

#### Član 154.

Završni-master rad se brani pred **Komisijom za ocjenu i odbranu** rada.

Na **odbrani završnog-master rada** kandidat treba da pokaže da vlada materijom iz oblasti u kojoj brani rad, te da obrazloži i odbrani zaključke i saznanja do kojih je došao. Na odbrani rada komisija provjerava samostalnost rada, osnovanost njegovih izlaganja i vrijednost stručnih odn. naučnih zaključaka.

Procedura odbrane master rada detaljno je opisana u Pravilima studija drugog ciklusa i u Pravilniku o diplomskom, pristupnom i master radu.

#### Član 155.

Članovi komisije za ocjenu i odbranu master rada, biraju između sebe **predsjednika** koji rukovodi zasijedanjem i odbranom.

#### Član 156.

Predsjednik komisije otvara zasijedanje i saopštava biografske podatke o kandidatu, podatke o njegovom ranijem stručnom i istraživačkom radu, kao i podatke o ispunjenosti uslova za odbranu master rada.

Član komisije kojeg odredi predsjednik, čita izvještaj mentora, odluku dekana o zakazivanju odbrane i odluku o sastavu komisije za ocjenu i odbranu master rada.

#### Član 157.

Pošto su izvršene radnje iz predhodnog člana ovog Statuta, **kandidat izlaže**

**usmeno predmet rada i metod istraživanja** i glavne stručne odn. naučne rezultate i zaključke rada i daje odgovore na postavljena pitanja od strane članova komisije i prisutnih lica.

Na traženje kandidata, predsjednik komisije dozvoliće kandidatu **završni osvrt** na primedbe koje su stavili članovi komisije i prisutna lica.

Poslije završnog osvrta kandidata, predsjednik komisije proglašava da je postupak odbrane završen, a komisija se povlači na vijećanje o rezultatu odbrane.

### Član 158.

Komisija za ocjenu i odbranu master rada, na vijećanju bez prisustva drugih lica većinom glasova, donosi odluku da li je kandidat odbranio rad, a zatim javno saopštava odluku.

Odluka komisije glasi "**odbranio**", ili "**nije odbranio**".

Komisija takođe donosi ocjenu rada na standardnoj skali ocjenjivanja u sistemu visokog obrazovanja prema Zakonu o visokom obrazovanju i u skladu sa odredbama ovog Statuta. Ocjena master rada se formira na osnovu ocjene pismenog rada i ocjene usmene odbrane.

Ukoliko odluka komisije nije jednoglasno donesena, javno se konstatuje izuzeto mišljenje člana komisije i unosi u zapisnik.

Nakon što je komisija pozitivno ocjenila master rad i student odbranio rad pred komisijom, studentu se u odgovarajućoj javnoj ispravi unosi naziv završnog-master rada, postignuta ocjena i imena članova komisije pred kojim je rad odbranjen.

Komisija za ocjenu i odbranu rada, kandidatima čiji rad to zaslužuje, može izreći dodatne ocjene i kvalifikacije stručnog odn. naučnog kvaliteta i doprinosa, koje se unose u zapisnik.

### Član 159.

U toku odbrane rada, vodi se **zapisnik** koji potpisuju svi članovi komisije. Zapisnik se dostavlja studentskoj službi i Senatu univerziteta radi informisanja.

### Član 160.

Ako komisija u toku odbrane rada, stekne uvjerenje da je potrebno izvršiti provjeravanje samostalnosti kandidatovog rada može odbranu **odložiti** na tri meseca. Ovaj zaključak komisije se javno saopštava i unosi u zapisnik.

### Član 161.

Ako kandidat ne dođe na odbranu rada, a izostanak ne opravda u roku od **30** dana od dana zakazanog za odbranu, **obustaviće** se postupak odbrane.

## 15. Doktorski studij trećeg ciklusa

### Član 162.

Panevropski univerzitet u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju organizuje na akreditovanim studijskim programima doktorske studije trećeg ciklusa u trajanju od tri godine, kao šestosemestralne studije koje se vrednuju sa minimalno 180 ECTS kredit-bodova tako da u zbiru sa bodovima prvog i drugog ciklusa iznosi najmanje 480 ECTS kredit-bodova.

Panevropski univerzitet organizuje **studije trećeg ciklusa** iz naučnih oblasti za koje je Univerzitet matičan.

### Član 163.

Pravilnikom o doktorskim studijama bliže se regulišu doktorske studije trećeg ciklusa a naročito: ciljevi studija, naučno-obrazovna djelatnost, pristup studiju i način priznavanja stranih visokoškolskih isprava odn. vrednovanje stranih studijskih programa za upis na doktorske studije, prelazak sa drugih visokoškolskih ustanova i produžetak školovanja, kriterijumi i uslovi prenosa ECTS bodova, način izvođenja studija, organizacija naučno-istraživačkog i nastavno-obrazovnog procesa na doktorskim studijama, struktura nastavnog plana i programa doktorskih studija trećeg ciklusa, evaluacija znanja, procedure pripreme, izrade i odbrane doktorske disertacije, naučna zvanja u studiju trećeg ciklusa, specifični organi i nadležnosti ostalih organa i tijela visokoškolske ustanove u studiju trećeg ciklusa, način angažovanja akademskog i stručnog osoblja, prava i obaveze doktorskih kandidata.

## 16. Naučna djelatnost Panevropskog univerziteta

### Član 164.

**Naučno-istraživačka djelatnost** obuhvata fundamentalna, aplikativna, razvojna i ekspertna istraživanja.

**Naučnu djelatnost** Panevropski univerzitet obavlja u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti, godišnjim i dugoročnim programima naučnih istraživanja.

**Programom naučnih istraživanja** utvrđuju se pojedinačni projekti i programi istraživanja, naučni zadaci, vrijeme trajanja istraživanja, metodi istraživanja i

sastav timova po oblastima nauke.

Programom naučnih istraživanja obezbjeđuju se uslovi za osposobljavanje kadrova za naučna istraživanja i uključivanje naučnog podmlatka u naučni rad. Naučno-nastavni i naučno-istraživački rad su ravnopravne djelatnosti Panevropskog univerziteta.

#### Član 165.

Godišnjim programom istraživanja konkretizuje se ostvarivanje dugoročnog programa istraživanja u kalendarskoj godini. Dugoročni program se izrađuje po pravilu za petogodišnji period.

Izvještaj o realizaciji i rezultatima godišnjeg programa istraživanja usvaja Senat Panevropskog univerziteta.

#### Član 166.

Naučna istraživanja ostvaruju se kroz individualni i timski rad nastavnika i istraživača na univerzitetu, u okvirima doktorskog studija trećeg ciklusa ili u okvirima Instituta odn. drugih specijaliziranih naučno-istraživačkih organizacionih jedinica Panevropskog univerziteta.

U **istraživačke timove** mogu da se uključe i naučni radnici izvan Panevropskog univerziteta, stručnjaci iz prakse, kao i naučni radnici sa drugih univerziteta i naučnih ustanova iz zemlje i inostranstva.

U istraživačkim aktivnostima mogu da se angažuju i studenti prvog i drugog ciklusa Univerziteta.

#### Član 167.

U okviru naučne djelatnosti, Senat Panevropskog univerziteta:

- 📖 prati razvoj nauke i usklađuje programe studija sa naučnim dostignućima;
- 📖 podstiče razvoj studenata talentovanih za naučno-istraživački rad;
- 📖 ostvaruje i podstiče naučnu saradnju u zemlji i inostranstvu;
- 📖 stara se o obezbjeđenju opreme i naučno-informativne dokumentacije;
- 📖 donosi odluku o organizovanju naučnih skupova;
- 📖 preduzima druge mjere i aktivnosti za sistematsko unapređivanje naučno-istraživačkog rada;
- 📖 obavlja i druge poslove u vezi sa ostvarivanjem naučne djelatnosti Panevropskog univerziteta.

### Član 168.

Radi podsticanja naučno-istraživačke djelatnosti na Panevropskom univerzitetu:

- organizuju se međunarodne i nacionalne naučne konferencije i drugi naučni i stručni skupovi, kao i
- univerzitet izdaje naučne časopise iz naučnih oblasti svoje matičnosti u skladu sa Pravilnikom o publikovanju naučnih publikacija Ministarstva nauke i tehnologije i Pravilima o radu Centra za izdavačku djelatnost Panevropskog univerziteta.

### Član 169.

Naučnoistraživački poslovi koji su u funkciji podizanja kvaliteta izvođenja nastave bilo u praktičnom ili teorijskom obliku na Panevropskom univerzitetu su:

- stalno stručno i naučno usavršavanje;
- praćenje domaće i strane literature;
- pisanje udžbenika, priručnika, skripti i druge literature za potrebe studenata;
- objavljivanje naučnih i stručnih radova;
- učestvovanje u radu na naučno-istraživačkim i razvojnim projektima;
- razvijanje laboratorija, kao i projektovanje laboratorijskih instalacija i uređaja;
- učešće u komisijama za izbor nastavnika i saradnika, i dr.

## V ZAŠTITA PRAVA I ODGOVORNOST STUDENATA

### Član 170.

Status studenta stiče se upisom na odgovarajući studijski program na Panevropskom univerzitetu.

Studenti koji su primljeni i upisani na Panevropskom univerzitetu ulaze u **ugovorni odnos** sa Univerzitetom u kojem se detaljno definišu prava i obaveze studenata i univerziteta.

### Član 171.

Studenti Panevropskog univerziteta uživaju **slobodu govora, organizacije i okupljanja** u skladu sa zakonom i imaju pravo da ispituju i testiraju primljeno znanje i da nude nove ideje i kontroverzna ili nepopularna mišljenja, a da se time ne izlažu opasnosti od gubitka svog statusa, ili gubitka drugih privilegija koje uživaju u okviru Univerziteta.

Studenti imaju prava da koriste sve prostore sistema Panevropskog univerziteta namjenjene za specifične vrste rada i aktivnosti studenata, i da učestvuju u svim vidovima nastavnih, van-nastavnih, izbornih, fakultativnih i slobodnih aktivnosti studenata bez obzira na tip i vrstu studija koji je student upisao.

Studenti imaju pravo da učestvuju u naučno-istraživačkom radu i na stručnim projektima Panevropskog univerziteta, kao i da obavljaju stručnu praksu van univerziteta i u inostranstvu. Uslovi i način uključivanja studenata u istraživačkim i stručnim aktivnostima regulišu se posebnim aktom koji donosi Senat univerziteta.

Studenti imaju pravo da ostvaruju studij u svim organizacionim jedinicama za ostvarivanje obrazovnih i drugih edukativnih djelatnosti Panevropskog univerziteta (*fakulteti i/ili studijski programi, instituti, katedre, odjeljenja-filijale i strukovne akademije*), te da učestvuju u radu funkcionalnih jedinica (*biblioteka, laboratorija za informaciono-komunikacione tehnologije i učenje na daljinu, ostali kabineti i laboratorije, centar za izdavačku djelatnost, business inkubacioni centar, business klub, centar za vođenje karijere, centar za odnose sa javnošću, sportski centar univerziteta*), u skladu sa Poslovnice i pravilima o radu tih organizacionih jedinica.

Studenti imaju pravo da Senatu Panevropskog univerziteta **podnose prigovore** i prijedloge koji se odnose na kvalitet nastavnog procesa, na organizaciju i način izvođenja nastave, te na povredu bilo kojih specifičnih i opštih prava koja proizilaze iz njihovog statusa.

Senat univerziteta dužan je da razmotri prigovore, odnosno prijedloge iz stava 1. ovog člana i pismeno obavjesti podnosioca prigovora o svom stavu u roku koji ne može biti duži od 30 dana.

Student ima pravo na blagovremeno i tačno informisanje o svim pitanjima koja se odnose na studij, da učestvuje u evaluaciji i unapređenju sistema obezbjeđenja kvaliteta visokoškolske ustanove, da učestvuje na izborima za studentska predstavnička tijela u skladu sa propisima kojima se uređuje studentsko organizovanje.

Student kontinuirano svake školske godine i/ili nakon završene obrade svakog predmeta vrši ocjenjivanje kvaliteta svojih studijskih programa, nastave i uslova rada putem anketa u skladu sa procedurama za obezbjeđenje kvaliteta visokoškolske ustanove i kriterijumima samovrednovanja

Svi studenti su obavezni da učestvuju u anketiranju motivacionih i marketinških faktora upisa na Panevropski univerzitet, ocjenjivanju studijskog programa i organizacije studija, ocjenjivanju predmeta i akademskog osoblja, vrednovanju rada službi, ustanove i opštih uslova studiranja i perspektiva nastavka školovanja i

izgradnju karijere (sa procjenom ostvarenih opštih kompetencija)

### Član 172.

Učesnik konkursa koji se prijavio na jedan od oblika studija Panevropskog univerziteta može podnijeti **prigovor na redosljed kandidata** za upis u prvu godinu studija. Prigovor se podnosi Rektor Panevropskog univerziteta u roku od dva dana od dana objavljivanja rang liste. Po prigovoru učesnika konkursa Rektor donosi odluku u roku od tri dana od dana prijema prigovora. U roku od tri dana po prijemu rješenja učesnik konkursa ukoliko je nezadovoljan odlukom rektora može podnijeti prigovor Upravnom odboru Panevropskog univerziteta kao drugostepenom organu. Upravni odbor Panevropskog univerziteta rješava po žalbi u roku od 3 dana od dana prijema žalbe. Rješenje Upravnog odbora je konačno.

### Član 173.

Student može podnijeti prigovor odn. podnesak neposredno Rektor Panevropskog univerziteta:

- na ocjenu dobijenu na ispitu ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa Zakonom i ovim Statutom;
- na akt kojim mu nije dozvoljen upis u narednu godinu studija, ako smatra da isti nije donijet u skladu sa Zakonom i ovim Statutom.
- zahtjev za mirovanje prava i obaveza u slučaju teže bolesti, upućivanja na stručnu praksu, njege djeteta do godinu dana, održavanja trudnoće i u drugim slučajevima u kojima se ocjeni opravdanost

Student podnosi prigovor Rektor Panevropskog univerziteta u roku od tri dana od dana saopštenja ocjene, odnosno prijema akta iz stava 1. ovog člana.

Rektor donosi rješenje po prigovoru studenta u roku od pet dana od dana prijema prigovora odn. donosi rješenje o podnesku u roku od 10 dana od dana prijema podneska.

Univerzitet odnosno organizacione jedinice univerziteta postupaju po Zakonu o upravnom postupku kada rješavaju o pojedinačnim pravima i obavezama studenata.

### Član 174.

Studenti upisani na Panevropskom univerzitetu imaju obaveze:

- ↗ da prisustvuju predavanjima, vježbama, seminarima i drugim oblicima nastave organizovanim u okvirima predmeta studijskog programa, u skladu sa njihovim statusom,

- ↪ da se pridržavaju pravila koja je ustanovila visokoškolska ustanova,
- ↪ da ukazuju dužno poštovanje prema pravima osoblja i drugih studenata
- ↪ da ukazuju dužnu i punu pažnju svom studiju i učestvuju u akademskim aktivnostima.
- ↪ Da poštuju etički kodeks udvojen na Univerzitetu

### Član 175.

Student odgovara za povredu obaveze u skladu sa **Pravilnikom o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti studenata** kojim se pružaju pravični i nepristrasni mehanizmi rješavanja disciplinskih pitanja.

Pravilnikom o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti studenata utvrđuju se lakše i teže povrede obaveza studenata i disciplinski organi i propisuje se disciplinski postupak za utvrđivanje odgovornosti.

Za lakše povrede obaveza studenata izriče se disciplinska mjera "**opomena**" ili "**ukor**", a za teže povrede obaveza studenata izriče se disciplinska mjera "**strog ukora**" ili "**isključenja**" sa Panevropskog univerziteta. Isključenje može trajati najduže do jedne godine.

Disciplinski postupak se ne može pokrenuti po isteku šest meseci od dana saznanja za povredu obaveze i učinioca, odnosno dvanaest meseci od dana kada je povreda učinjena. Student odgovara za povredu obaveze koja je u vrijeme izvršenja bila utvrđena opštim aktom visokoškolske ustanove.

## VI STALNO STRUČNO OBRAZOVANJE I USAVRŠAVANJE

### Član 176.

Panevropski univerzitet najmanje svake pete godine na odgovarajući način saopštava nova dostignuća u nauci i struci.

Panevropski univerzitet po potrebi organizuje i stručno usavršavanje i obrazovanje iz pojedinih oblasti.

Sadržaj i način realizacije programa stručnog obrazovanja i usavršavanja donosi Senat.

## VII PRIZNAVANJE STRANIH VISOKOŠKOLSKIH ISPRAVA

### Član 177.

Panevropski univerzitet vrši priznavanje strane visokoškolske isprave radi nastavka obrazovanja imaoca isprave u sistemu visokog obrazovanja



Panevropskog univerziteta iz naučnih oblasti za koje je univerzitet matičan i u skladu sa vrstom studija za koji je registrovan.

U postupku priznavanja strane visokoškolske isprave imaocu isprave se utvrđuje pravo na nastavak početog visokog obrazovanja odn. pravo na uključivanje u određene nivoe visokog obrazovanja na studijskim programima organizovanim na Panevropskom univerzitetu.

### Član 178.

Postupak priznavanja strane visokoškolske isprave radi nastavka obrazovanja podrazumjeva sljedeće korake:

- vrednovanje stranog studijskog programa radi utvrđivanja pravnog subjektiviteta strane ustanove i pedagoškog legitimiteta ustanove i studijskog programa;
- vrednovanje strane visokoškolske isprave radi utvrđivanja autentičnosti isprave;
- utvrđivanje matičnosti stranog studijskog programa koji je pozitivno vrednovan;
- upoređivanje matičnosti stranog studijskog programa sa odgovarajućim programom Panevropskog univerziteta radi utvrđivanja usklađenosti;
- definisanje diferencijalnog programa u slučaju utvrđivanja djelimične matičnosti;
- Izdavanje odgovarajućeg rješenja.

### Član 179.

Da bi se izvršilo vrednovanje stranog studijskog programa lice koje posjeduje stranu ispravu dužno je da dostavi sljedeću dokumentaciju:

- a) ovjerenu fotokopiju diplome, odnosno druge strane visokoškolske isprave koja ima funkciju diplome;
- b) ovjerenu fotokopiju dodatka diplomi (ukoliko je izdat studentu);
- c) prevod diplome, odnosno druge strane visokoškolske isprave, ovjeren od strane ovlašćenog sudskog tumača;
- d) prevod dodatka diplomi, ovjeren od strane ovlašćenog sudskog tumača;
- e) original prepisa položenih ispita sa ocjenama izdat od strane visokoškolske ustanove, ili njegovu ovjerenu fotokopiju;
- f) prevod prepisa položenih ispita sa ocjenama, ovjeren od strane ovlašćenog sudskog tumača;
- g) nastavni plan i program studija, odnosno studijski program, bilo original ili sa internet stranice strane visokoškolske ustanove;

Sažetak studijskog programa ili nastavnog plana na izvornom (originalnom) jeziku stranka može odštampati sa internet stranice visokoškolske ustanove, pod uslovom da je na dokumentu jasno naveden link sa kojeg je preuzet, te da je u pitanju program/plan po kojem je stranka studirala.

- h) prevod nastavnog plana i programa, odnosno studijskog programa, ovjeren od strane sudskog tumača;
- i) biografiju na jednom od jezika konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine, iz koje mora biti vidljiv tok obrazovanja i radno iskustvo;
- j) dokaz o uplati naknade za troškove postupka priznavanja u skladu sa Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga;
- k) ostalu dokumentaciju, po naknadnom zahtjevu Komisije.

Da bi se utvrdio pravni subjektivitet i pedagoški legitimitet ustanove i studijskog programa stručne službe fakulteta i univerziteta moraju pribaviti odgovarajuće podatke iz izvora dostupnih na internetu, iz međunarodnih javnih baza podataka i javnih registara, ili od *Agencije za visoko obrazovanje Republike Srpske, Centar za informisanje i priznavanje stranih visokoškolskih kvalifikacija*.

### Član 180.

Pravni subjektivitet ustanove podrazumjeva utvrđivanje da li je ustanova zvanično sudski registrovana kao pravni subjekt u zemlji u kojoj ima sjedište prema propisima o pravnom subjektivitetu te zemlje;

Pedagoški legitimitet podrazumjeva utvrđivanje pedagoškog statusa ustanove u sistemu akreditacije i licenciranja visokoškolskih ustanova od strane nadležnih organa, kao i utvrđivanje pozicije koju ustanova ima na osnovu tog statusa u sistemu visokog obrazovanja zemlje.

Utvrđivanje pedagoškog legitimiteta ustanove podrazumjeva prethodno poznavanje sistema visokog obrazovanja zemlje u kojoj ustanova ima sjedište.

Autentičnost visokoškolske isprave podrazumjeva utvrđivanje eventualnog falsifikata isprave koja je predočena kao original odn. kao ovjerena kopija.

Utvrđivanje matičnosti stranog studijskog programa podrazumjeva utvrđivanje ključnih stručnih i profesionalnih kompetencija diplomiranih studenata na tim ustanovama i utvrđivanje užih naučnih oblasti odn. naučnih polja u okvirima kojih su te kompetencije stečene.

Upoređivanje stepena usklađenosti matičnosti predstavlja utvrđivanje međusobne relacije dva studijska programa u odnosu na njihovu osnovnu matičnost:

- Studijski programi su međusobno matični ukoliko se stručne i profesionalne kompetencije u obrazovnim ishodima preklapaju više od 80 %, odn. ukoliko oba programa imaju podudarne ključne kompetencije u obrazovnim ishodima.

- ❑ Studijski programi su međusobno djelimično matični ukoliko se stručne i profesionalne kompetencije u obrazovnim ishodima preklapaju više od 60 %, odn. ukoliko oba programa imaju u većem dijelu podudarne ključne kompetencije.  
Djelimična matičnost može da bude posljedica zastarjelosti nekog od studijskih programa ili usmjerenost na različite obrazovne profile u okviru iste struke.
- ❑ Studijski programi nisu matični ukoliko je preklapanje stručnih i profesionalnih kompetencija studenata manje od 50 %, što je posljedica pozicioniranja tih studijskih programa u različitim širim naučnim oblastima odn. u udaljenim naučnim poljima iste naučne oblasti.

Djelimična matičnost podrazumjeva usklađivanje programa tako što studenti nadoknađuju nedostajuće ključne stručne i profesionalne kompetencije polaganjem diferencijalnog studijskog programa.

### Član 181.

Vrednovanje studijskog programa je proces u kojem se na osnovu informacija o stranju visokoškolskoj ustanovi na kojoj se izvodi studijski program i informacija o sistemu obrazovanja u zemlji u kojoj je stečena strana diploma, utvrđuju ključne kompetencije i ishodi obrazovanja studijskog programa. U procesu vrednovanja se takođe utvrđuje i vrsta i nivo studija kojeg je student završio, stručni, akademski ili naučni naziv i prava koja ta isprava daje njenom imaoocu u zemlji u kojoj je stečena, postignuta znanja i vještine, uslovi upisa na studijski program i sadržaj studijskog programa.

Na osnovu saznanja dobijenih vrednovanjem studijskog programa vrši se identifikacija sastava programa u odnosu na uže i šire naučne oblasti koje se izučavaju, kao i druge činjenice od značaja za priznavanje.

Priznavanje strane visokoškolske isprave je proces pronalaženja odgovarajućeg obrazovnog ekvivalenta u domaćem sistemu visokog obrazovanja sa stanovišta vrste i nivoa studija, kao i sa stanovišta stručne i profesionalne podudarnosti obrazovnih ishoda.

Jednom izvršeno pozitivno vrednovanje određenog stranog studijskog programa važi za sve naredne slučajeve kada je riječ o istom studijskom programu.

### Član 182.

Nastavno-naučno vijeće fakulteta imenuje stalnu **Komisiju za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa** koja se sastoji od tri člana i dva zamjenika, vodeći računa da imenovani članovi predstavljaju sve studijske programe na fakultetu.

**Komisiju za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa** obavlja sljedeće poslove:

- vrši vrednovanje stranih i domaćih studijskih programa;

- ☑ utvrđuje matičnost stranih i domaćih studijskih programa;
- ☑ vrši upoređivanje matičnosti studijskih programa drugih visoko-školskih ustanova sa odgovarajućim programom Panevropskog univerziteta radi razgraničenja programa na matične, djelimično matične i nematične;
- ☑ donosi mišljenje o načinu upisa studenata sa diplomom druge visokoškolske ustanove;
- ☑ donosi mišljenje o načinu prelaska studenata sa druge visokoškolske ustanove tokom studija;
- ☑ definiše diferencijalni program u prvom i drugom studijskom ciklusu;
- ☑ vrši priznavanje stranih visokoškolskih isprava radi nastavka školovanja;
- ☑ vrši priznavanje pojedinačnih ispita;
- ☑ priprema izdavanje odgovarajućih rješenja za navedene slučajeve.

#### Član 183.

Na sjednicama Komisije vodi se zapisnik. Zapisnik vodi administrativni radnik fakulteta koji ujedno obavlja i stručne poslove pripreme sjednica, obezbjeđenja dokumentacije za vrednovanje i priznavanje, te izradu nacrt rješenja.

#### Član 184.

Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa utvrđuje pravni subjektivitet ustanove provjerom sudskih registracionih podataka, vjerodostojnost isprave provjerom akreditacije i/ili licenciranja visokoškolske ustanove koja je izdala tu ispravu u registru licenciranih visokoškolskih ustanova zemlje porijekla, te formalnu ispravnost i valjanost isprave u smislu uočavanja falsifikata.

U postupku upoređivanja matičnosti studijskih programa Panevropskog univerziteta sa programom u okviru kojeg je stečena strana visokoškolska isprava radi nastavka obrazovanja, Komisija vrši vrednovanje stranih studijskih programa u okvirima kojih je izdana strana visokoškolska isprava te upoređujući ih sa studijskim programima Panevropskog univerziteta utvrđuje postojanje ekvivalentnog programa, kao i stepen usklađenosti programa kroz dodjelu **atributa matičan, djelimično matičan i nematičan**.

Jednom izvršeno pozitivno vrednovanje studijskog programa važi za sve naredne slučajeve.

#### Član 185.

Dekan fakulteta donosi rješenje o zahtjevu za priznavanje strane visokoškolske isprave na osnovu obrazloženog prijedloga *Komisije za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa*. Rješenje potpisuju i članovi komisije.

Rješenje o priznavanju visokoškolske isprave radi nastavka obrazovanja sadrži: godinu studija, semestar, položene ispite i izvršene druge školske obaveze na stranju visokoškolskoj ustanovi, te stepen i studijski program koji se priznaje na Panevropskom univerzitetu radi nastavka školovanja. Rješenje može da sadrži i diferencijalni program kojeg student mora da završi da bi u produžetku školovanja na Panevropskom univerzitetu stekao diplomu.

Protiv ovog rješenja student može da podnese prigovor Senatu Panevropskog univerziteta u roku od 15 dana od prijema rješenja.

Odluka Senata po osnovu prigovora je konačna u upravnom postupku

## VIII EVIDENCIJE I JAVNE ISPRAVE

### Član 186.

Na Panevropskom univerzitetu odn. na njegovim organizacionim jedinicama vode se sljedeće **evidencije**:

-  **matična knjigu studenata** za akademske i strukovne studije prvog ciklusa, akademske studije drugog ciklusa i akademske studije trećeg ciklusa;
-  **registar uz matičnu knjigu studenata;**
-  **studentski dosije;**
-  **evidencija o izdatim javnim ispravama** (diplomama, uvjerenjima o diplomiranju i dodacima diplomu);
-  **evidencija o ispitima;**
-  **evidenciju o priznatim stranim visokoškolskim kvalifikacijama;**
-  **evidenciju o izvršenim ekvivalencijama ranije stečenih zvanja sa novim zvanjima;**
-  **druge evidencije** koje propiše Ministarstvo;

Dokumentacija iz propisanih evidencija se trajno čuva.

Podaci iz evidencija koriste se tako da se objezbjeđuje zaštita identiteta studenata.

Opšti podaci o studentu u matičnu knjigu studenata prvog, drugog i trećeg ciklusa studija unose se najkasnije 30 dana nakon upisa, a podaci o ocjenama sedam dana nakon polaganja ispita.

Bliži podaci o sadržaju pojedinih evidencija i načinu obrade i radu sa evidencijama regisani su Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije koju vodi visokoškolska ustanova koji propisuje Ministarstvo.

Podaci iz evidencija iz ovog pravilnika mogu se obrađivati i elektronski.

### Član 187.

Na osnovu podataka iz evidencije, Panevropski univerzitet, te Fakulteti i Akademije u sastavu univerziteta odn. druge organizacione jedinice u sastavu Panevropskog univerziteta koje su ovlaštene od strane Panevropskog univerziteta vode i izdaju, javne isprave, u skladu sa Zakonom.

**Javne isprave** na Univerzitetu su:

1. studentska knjižica - indeks,
2. diploma o stečenom zvanju,
3. dodatak diplomi,
4. uvjerenje o položenim ispitima,
5. uvjerenje o stečenom zvanju,
6. uvjerenje o ekvivalenciji ranije stečenog zvanja sa novim zvanjem,
7. uvjerenje o završenom programu cjeloživotnog učenja,
8. rješenje o akademskom priznavanju kvalifikacija,
9. certifikat o završenom kratkom programu studija i stečenim kompetencijama.

Panevropski univerzitet izdaje javne isprave na jednom od službenih jezika i službenih pisama Republike Srpske.

Kada se nastava ostvaruje na nekom od svjetskih jezika, javne isprave se izdaju na obrascu koji je štampan dvojezično na jednom od službenih jezika u Republici Srpskoj, kao i na jeziku i pismu na kojem se izvodi nastava.

Dodatak diplomi se izdaje na nekom od službenih jezika Republike Srpske i na engleskom jeziku ukoliko to student zahtijeva.

Na zahtjev studenta Univerzitet izdaje javnu ispravu o savladanom dijelu studijskog programa koja sadrži podatke o nivou, prirodi i sadržaju studija, kao i postignute rezultate.

### Član 188.

Diplome i dodatak diplomi **potpisuje** Rektor Panevropskog univerziteta i Dekan fakulteta u sastavu Panevropskog univerziteta, a ovjeravaju se svim žigom.

### Član 189.

Panevropski univerzitet izdaje duplikat javne isprave, posle proglašenja originalne

javne isprave nevažećom u "Službenom glasniku Republike Srpske", na propisanom obrascu, na osnovu postojeće evidencije i u skladu sa Zakonom. Na novoj diplomi se stavlja oznaka da se radi o duplikatu diplome, koja je izdata poslije proglašenja originala diplome nevažećom.

Javna isprava iz stava 1. ovog člana ima značaj originalne javne isprave.

### **Član 190.**

Panevropski univerzitet, oglašava ništavom diplomu o stečenom akademskom nazivu magistra nauka ako utvrdi da magistarska teza nije rezultat samostalnog naučnog rada.

Panevropski univerzitet, oglašava ništavom diplomu o stečenom naučnom stepenu doktora nauka, ako utvrdi da doktorska disertacija nije rezultat samostalnog naučnog rada kandidata odnosno da ne predstavlja originalni naučni rezultat i doprinos u određenoj naučnoj oblasti

Panevropski univerzitet je sva pitanja vezana za plagijarizam detaljno definisao i normirao u okviru Pravilnika o plagijarizmu Panevropskog univerziteta kojim se bliže utvrđuju povrede kriterijuma korektnog akademskog pisanja, ostali oblici prevare u naučno-istraživačkom radu, naučno nedolična ponašanja u oblasti akademskog pisanja i naučno-istraživačkog rada, mjere i postupci za sprečavanje i predupređivanje ovih pojava, sankcije koje će univerzitet primjeniti prema nosiocima ovih pojava, odgovornost organa univerziteta, odgovornost nosioca univerzitetskih funkcija, akademskog osoblja i studenata za predupređivanjem i sprečavanjem ovih pojava, kao i ostala pitanja iz ove oblasti.

### **Član 191.**

Inicijativu za oglašavanjem ništavim diploma stečenih na Panevropskom univerzitetu, može podneti Rektor Panevropskog univerziteta po službenoj dužnosti, te drugi organi, organizacije, visokoškolske ustanove i zainteresovana lica.

Inicijativa mora biti obrazložena.

Senat razmatra inicijativu i u slučaju da je inicijativa osnovana Rektor imenuje komisiju od pet nastavnika iz odgovarajuće naučne oblasti.

Komisija razmatra inicijativu i podnosi Senatu univerziteta izveštaj.

Ako komisija utvrdi da magistarska teza nije rezultat samostalnog rada, odnosno doktorska disertacija ne predstavlja originalan naučni rezultat i doprinos u određenoj naučnoj oblasti, Senat donosi odgovarajuću odluku i diploma se oglašava ništavom.

## IX AKADEMSKO OSOBLJE UNIVERZITETA

### 1. Zvanja nastavnika i saradnika

#### Član 192.

Obrazovnu i naučnu djelatnost na Panevropskom univerzitetu obavljaju **nastavnici i saradnici** opredjeljeni da ispunjavaju viziju, misiju i ciljeve Panevropskog univerziteta, koji poštuju klauzulu o nediskriminaciji, poštuju slobodu obrazovnog i naučnog stvaralaštva, pravo na slobodno i kritičko mišljenje i slobodu govora, autonomiju djelatnosti i nepovredivost prostora Univerziteta, koji prihvataju pedagoške principe na kojima je zasnovan rad na Univerzitetu, specifične metode nastavno-edukativnog procesa koje se primjenjuju na Univerzitetu, specifične načine procjene znanja i ocjenjivanja studenata koji se primjenjuju na Univerzitetu, koji prihvataju da njihov rad bude predmetom objektivnog procjenjivanja i evaluacije, koji prihvataju prava i obaveze što prizilaze iz Statuta univerziteta i ostalih opštih akata donesenih na Univerzitetu, koji prihvataju i sve nastavne i ostale vannastavne obaveze koje proizilaze iz ugovornog odnosa sa Univerzitetom, kodeks nastavničke etike koji se primjenjuje na Univerzitetu, te koji smatraju da su odgovorni kako za kvalitet i nivo znanja koji prenose studentima tako i za stepen prolaznosti studenata.

#### Član 193.

**Naučno-nastavna zvanja** na Panevropskom univerzitetu jesu: docent, vanredni profesor i redovni profesor.

Zvanje **nastavnika stranog jezika** na Panevropskom univerzitetu je lektor i nastavnik stranog jezika i vještina.

**Saradnička zvanja** na Panevropskom univerzitetu jesu: asistent, viši asistent i lektor.

Senat Panevropskog univerziteta može da dodijeli na prijedlog naučno-nastavnog vijeća fakulteta ili druge organizacione jedinice zvanje **profesora emeritusa** penzionisanom redovnom profesoru koji se posebno istakao svojim naučnim radom, stekao međunarodnu reputaciju i postigao rezultate u obezbjeđivanju nastavno-naučnog kadra u oblasti za koju je izabran.

Profesor emeritus može učestvovati u izvođenju nastave na drugom i trećem ciklusu, učestvovati u izradi istraživačkih projekata i biti član komisije za izbor u zvanja, biti član komisije za odbranu master rada i doktorske disertacije a ne može biti određen za odgovornog nastavnika.

Profesor emeritus može ostvarivati prava u tom zvanju najkasnije do navršene 75. godine.

Uslovi i način sticanja zvanja profesora emeritusa preciznije se definišu *Pravilnikom o uslovima, načinu sticanja i dodjele počasnih zvanja, priznanja i nagrada na Panevropskom univerzitetu.*

### Član 194.

Prilikom izbora u zvanje uzimaju se u obzir samo rezultati ostvareni u posljednjih pet, odnosno šest godina, u zavisnosti od trajanja posljednjeg izbornog perioda.

Izbor u zvanje nastavnika na visokoškolskoj ustanovi zasniva se na ostvarenim i mjerljivim rezultatima rada kandidata, koji se vrednuje u okviru sljedećih elemenata:

obavezni uslovi:

- nastavni rad i dokazane nastavničke sposobnosti,
- naučnoistraživački rad;

dopunski uslovi:

- stručno-profesionalni doprinos,
- doprinos akademskoj i široj zajednici,
- saradnja sa drugim visokoškolskim, naučnoistraživačkim institucijama u zemlji i inostranstvu.

Kriterijumi za ostvarivanje dopunskih uslova definisani su u Pravilniku o Uslovima za izbor u naučno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i saradnička zvanja kojeg donosi Ministar.

## 2. Uslovi za sticanje zvanja nastavnika i saradnika

### Član 195.

**Zvanje docenta** može da stekne lice koje ima:

- naučni stepen doktora nauka iz odgovarajuće naučne oblasti;
- najmanje tri (3) naučna rada iz oblasti u kojoj se bira objavljena u naučnim časopisima i zbornicima sa recenzijom od kojih je najmanje jedan objavljen u naučnom časopisu međunarodnog značaja ili naučnom skupu međunarodnog značaja;
- pokazane nastavničke sposobnosti.

Docent se bira na period od pet godina, sa mogućnošću jednog ponovnog izbora

### Član 196.

**Zvanje vanrednog profesora** može da stekne lice koje ima:

- 📖 proveden najmanje jedan izborni period u zvanju docenta;
- 📖 najmanje pet (5) naučnih radova iz oblasti za koju se bira, objavljenih u naučnim časopisima i zbornicima sa recenzijom nakon izbora u zvanje docenta;
  - najmanje jedan naučni rad objavljen u istaknutom naučnom časopisu međunarodnog značaja, nakon izbora u zvanje docenta, i
  - najmanje jedan naučni rad objavljen u naučnom časopisu međunarodnog značaja ili naučnom skupu međunarodnog značaja, nakon izbora u zvanje docenta;
- 📖 ima najmanje jednu naučnu monografiju (sa ISBN brojem) iz naučne oblasti za koju se bira ili univerzitetski udžbenik (sa ISBN brojem);
- 📖 dokazane nastavničke sposobnosti kandidata, a dokazom se smatra:
  - pozitivna ocjena visokoškolske ustanove, ili
  - pozitivna ocjena pedagoškog rada u studentskim anketama tokom cjelokupnog prethodnog izbornog perioda;
- 📖 da je bio član komisije za odbranu master ili magistarskog rada ili doktorske disertacije, ili uspješno realizovano mentorstvo kandidata na drugom ili trećem ciklusu studija
- 📖 dokaz da je ostvario najmanje jedan od tri dopunska uslova

Vanredni profesor se bira na period od šest godina, sa mogućnošću jednog ponovnog izbora.

### Član 197.

**Zvanje redovnog profesora** može da stekne lice koje ima:

- 📖 proveden najmanje jedan izborni period u zvanju vanrednog profesora;
- 📖 najmanje osam naučnih radova iz oblasti za koju se bira objavljenih u naučnim časopisima i zbornicima sa recenzijom, nakon sticanja zvanja vanrednog profesora;
  - najmanje jedan naučni rad objavljen u istaknutom naučnom časopisu međunarodnog značaja, nakon izbora u zvanje vanrednog profesora
  - najmanje dva naučna rada objavljena u naučnom časopisu međunarodnog značaja ili naučnom skupu međunarodnog značaja, nakon izbora u zvanje vanrednog profesora;
- 📖 ima citiranost naučnih radova;

- 📖 ima najmanje dvije publikacije iz naučne oblasti za koju se bira (sa ISBN brojem) koje se kategorišu kao naučna monografija ili univerzitetški udžbenik;
- 📖 dokazane nastavničke sposobnosti kandidata, a dokazom se smatra:
  - pozitivna ocjena od visokoškolske ustanove, ili
  - pozitivna ocjena pedagoškog rada u studentskim anketama tokom cjelokupnog prethodnog izbornog perioda;
- 📖 da je bio član komisije za odbranu master, magistarskog rada ili doktorske disertacije, ili ima uspješno realizovano mentorstvo kandidata na drugom ili trećem ciklusu studija;
- 📖 dokaz da je ostvario najmanje dva od tri dopunska uslova.

Redovni profesor se bira na neodređeno vrijeme

### Član 198.

**Zvanje asistenta** može da stekne lice koje ima završen prvi ciklus studija u odgovarajućoj oblasti sa najmanje 240 ECTS bodova i najnižom prosječnom ocjenom osam (8) ili ekvivalent. Asistent se bira na na period od četiri godine bez mogućnosti ponovnog izbora.

**Zvanje višeg asistenta** može da stekne lice koje

- 📖 ima završen stepen drugog ciklusa sa najnižom prosječnom ocjenom i na prvom i na drugom ciklusu studija od 8,0.
- 📖 ima naučni stepen magistra nauka u odgovarajućoj oblasti sa najnižom prosječnom ocjenom na osnovnom studiju i postdiplomskom studiju 8,0 ili ekvivalent

Viši asistent se bira na period od pet godina, sa mogućnošću jednog ponovnog izbora.

**Zvanje lektora** stranog jezika može da stekne lice koje ima objavljene stručne i naučne radove i ima:

- 📖 ima završen stepen drugog ciklusa sa najnižom prosječnom ocjenom i na prvom i na drugom ciklusu studija od 8,0 odnosno kandidat koji ima naučni stepen magistra nauka.
- 📖 ima naučni stepen magistra nauka u odgovarajućoj oblasti sa najnižom prosječnom ocjenom na osnovnom studiju i postdiplomskom studiju 8,0 ili ekvivalent.

Lektor se bira na period od pet godina, sa mogućnošću jednog ponovnog izbora.

Za **nastavnika stranog jezika i vještina** može biti biran kandidat koji ima:

- 📖 završen drugi ciklus studija u odgovarajućoj oblasti sa najnižom prosječnom ocjenom i na prvom i na drugom ciklusu studija 8,0 ili ekvivalent ili naučni stepen magistra nauka u odgovarajućoj oblasti sa najnižom prosječnom ocjenom i na osnovnom i na postdiplomskom studiju 8,0 ili ekvivalent i
- 📖 objavljena najmanje dva stručna ili naučna rada.

Nastavnik stranog jezika i vještina se bira na period od pet godina, sa mogućnošću jednog ponovnog izbora.

Nastavnik stranog jezika i vještina se bira po istoj proceduri kao i lektor odn. viši asistent.

### Član 199.

Prilikom izbora u naučno-nastavna zvanja uzima se u obzir i vrednovanje nastavničkih sposobnosti u okviru sistema kvaliteta univerziteta.

### Član 200.

Istaknuti naučnik ili stručnjak odn. ekspert može biti pozvan na Panevropskom univerzitetu da učestvuje kao **stručni saradnik** u ostvarivanju dijela nastave na predmetu.

Za potrebe realizacije dijela praktične nastave koja se realizuje na univerzitetu ili van univerziteta, može biti angažovano lice koje je zaposleno u pravnom licu sa kojim visokoškolska ustanova ima zaključen sporazum o saradnji

Način izbora i vrijeme trajanja izbora stručnih saradnika, kao i ostala pitanja vezana za angažman stručnih saradnika reguliše se bliže Pravilnikom o sticanju akademskih zvanja i zasnivanju radnog odnosa akademskog osoblja Panevropskog univerziteta.

### Član 201.

Nastavnik ili saradnik koji je pravosnažnom presudom osuđen za krivično djelo protiv polnog integriteta, falsifikovanja javne isprave koju izdaje visokoškolska ustanova ili primanja mita u obavljanju poslova u visokoškolskoj ustanovi, kao i lice koje je teže prekršilo kodeks profesionalne čestitosti u skladu sa Zakonom

o visokim obrazovanjem, ne može biti birano u zvanje nastavnika, odnosno saradnika na Panevropskom univerzitetu.

### 3. Izbor u zvanje akademskog osoblja

#### Član 202.

Senat univerziteta donosi godišnji plan izbora u zvanja na osnovu prijedloga lista odgovornih nastavnika članica univerziteta.

Godišnji planovi izbora u zvanja donose se najkasnije osam mjeseci prije početka akademske godine. U skladu sa godišnjim planom Panevropski univerzitet raspisuje konkurse za izbor u zvanja.

Za odgovorne nastavnike i saradnike na univerzitetu predlažu se nastavnici i saradnici koji imaju izbor u odgovarajuće zvanje u skladu sa zakonom.

U prijedlogu liste odgovornih nastavnika i saradnika za svakog nastavnika i saradnika obavezno se navodi trajanje izbornog perioda.

Visokoškolska ustanova dužna je da sprovede procedure izbora u zvanja u roku od šest mjeseci od dana raspisivanja konkursa, a ukoliko konkurs za izbor u zvanje iz objektivnih razloga nije okončan u roku, visokoškolska ustanova je dužna da isti okonča najkasnije dva mjeseca nakon isteka roka.

#### Član 203.

Nastavnici i saradnici **biraju se u zvanje**, ili u viša zvanja ili se ponovno biraju u isto zvanje u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, Zakonom o radu, Pravilnikom o sticanju akademskih zvanja i zasnivanju radnog odnosa akademskog osoblja Panevropskog univerziteta, Pravilnikom o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mesta na Panevropskom univerzitetu i Pravilnikom o radnim odnosima.

Nastavnici i saradnici biraju se na **izborni period** koji je regulisan Zakonom o visokom obrazovanju. Nastavnik stranog jezika i vještina bira se na period od 5 (pet) godina sa mogućnošću ponovnog izbora. Prilikom izbora u isto ili više zvanje uzima se u obzir ispunjenje uslova u vremenu od poslednjeg izbora.

#### Član 204.

Nastavnik i saradnik imaju pravo na mirovanje rokova za izbor u akademska zvanja i na mirovanje prava i obaveza iz radnog odnosa u vrijeme dok obavljaju dužnost prorektora na Panevropskom univerzitetu ili dok obavljaju drugu javnu funkciju.

Nastavniku ili saradniku koji se nalazi na porodijskom odsustvu ili je spriječen za

rad po osnovu bolovanja dužem od šest mjeseci, izborni period se na lični zahtjev produžava za to vrijeme.

Nastavniku i saradniku, na lični zahtjev, senat univerziteta na prijedlog Naučno-nastavnog vijeća fakulteta, može odobriti plaćeno odsustvo u trajanju od jedne školske godine radi naučnog, umjetničkog ili stručnog rada ili usavršavanja.

Nastavniku i saradniku, na lični zahtjev, senat na prijedlog Naučno-nastavnog vijeća fakulteta, može odobriti neplaćeno odsustvo u trajanju od najduže četiri godine radi daljeg usavršavanja, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.

#### Član 205.

Postupak sticanja naučno-nastavnih i saradničkih zvanja, izbora u zvanje, angažovanja akademskog osoblja sa drugih visokoškolskih ustanova i zasnivanja radnog odnosa, izbor nastavnika stranih jezika i vještina, te angažovanje istaknutih naučnika ili stručnjaka, bliže se reguliše Pravilnikom o sticanju akademskih zvanja i zasnivanju radnog odnosa akademskog osoblja Panevropskog univerziteta;

#### Član 206.

Kandidat za izbor u naučno-nastavno zvanje, koji se prvi put bira i koji ranije nije izvodio nastavu u visokoškolskim ustanovama, dužan je da pred komisijom koju formira Naučno-nastavno vijeće fakulteta održi predavanje iz nastavnog predmeta uže naučne oblasti za koju je konkurisao. Univerzitet je dužan da javno oglasi vrijeme održavanja ovog predavanja.

#### Član 207.

Izbor akademskog osoblja vrši se na osnovu **javnog konkursa**. Senat univerziteta raspisuje konkurs **za izbor u zvanje**, ili u viša zvanja ili ponovni izbor u isto zvanje nastavnika i saradnika na prijedlog Nastavno-naučnog vijeća fakulteta u skladu sa godišnjim planom izbora u zvanja.

Konkurs za izbor nastavnika i saradnika u viša zvanja ili ponovni izbor u isto zvanje objavljuje se najkasnije šest (6) mjeseci prije isteka perioda na koji je nastavnik odnosno saradnik biran.

Izbor u zvanje nastavnika i saradnika Panevropski univerzitet obavlja najkasnije u roku od šest (6) mjeseci od dana objavljivanja konkursa. U slučaju da procedura izbora akademskog osoblja nije završena u navedenom roku, neće se pokretati postupak raskida ugovora o radu sa akademskim osobljem iz prethodnog stava, do okončanja postupka izbora.

Nastavnici i saradnici kojima je istekao izborni period mogu učestvovati u nastavnom procesu kao odgovorni nastavnici i saradnici, najduže dva mjeseca

nakon isteka izbornog perioda.

### Član 208.

Konkurs iz prethodnog člana sadrži sljedeće elemente: naznaku uže naučne oblasti i nastavničkog zvanja za koje se raspisuje, opšte i posebne uslove koje kandidat treba da ispuni, naznaku o vrsti radnog angažovanja odn. radnog odnosa, rok za prijavljivanje i dokumenta koja kandidat prilaže kao dokaz da ispunjava uslove. Konkurs može da sadrži i druge dodatne elemente

Kandidat obavezno mora da priloži sljedeća dokumenta: svoju biografiju, originalne ili ovjerene prepise diploma, spisak radova i same radove koji su uslov za izbor u zvanje. Konkursom se od kandidata mogu tražiti i drugi dodatni dokumenti.

Konkurs je otvoren **15** dana od dana objavljivanja.

Kandidate koji uz prijavu nisu podnijeli potrebnu dokumentaciju Rektor će po isteku roka za završetak procedure pismeno obavjestiti da njihovi zahtjevi neće biti razmatrani.

### Član 209.

Naučno-nastavno vijeće fakulteta u roku od **8** dana po završetku konkursa imenuje *Komisiju za procjenu kandidata*.

Komisija se sastoji od najmanje tri nastavnika iz naučnog polja, od kojih je najmanje jedan iz uže naučne oblasti za koju se nastavnik, odnosno saradnik bira, od kojih najmanje jedan član komisije mora biti u radnom odnosu na drugoj visokoškolskoj ustanovi.

Članovi komisije su u istom ili višem zvanju od zvanja u koje se kandidat bira.

### Član 210.

**Izveštaj komisije** o rezultatima raspisanog konkursa i prijavljenim kandidatima sadrži: biografske podatke, pregled i mišljenje o dosadašnjem naučnom odn. stručnom radu svakog prijavljenog kandidata i o nastavnom radu kandidata, podatke o objavljenim radovima, mišljenje o ispunjavanju drugih uslova utvrđenih Zakonom o visokom obrazovanju, te ispunjavanje drugih elemenata propisanih Pravilnikom o sticanju akademskih zvanja i zasnivanju radnog odnosa akademskog osoblja Panevropskog univerziteta i ovim Statutom.

*Komisija za procjenu kandidata* daje prijedlog za izbor određenog kandidata u zvanje nastavnika odn. saradnika u skladu sa raspisanim konkursom.

Komisija je dužna da izvještaj o prijavljenim kandidatima dostavi Rektor u roku

od 30 dana od dana prijema rješenja o imenovanju.

#### **Član 211.**

Izbor kandidata u zvanja nastavnika i saradnika obavlja Senat univerziteta, na osnovu izvještaja Komisije za procjenu kandidata, prijedloga Naučno-nastavno vijeća Fakulteta i mišljenja Vijeća odgovarajuće naučne oblasti. Odluka o izboru u zvanje donosi se većinom glasova ukupnog broja članova senata.

Rektor je dužan da u roku od 8 dana od dana donošenja odluke obavjesti sve učesnike konkursa o rezultatu konkursa.

Kandidat može podnijeti zahtjev za preispitivanje odluke o izboru u naučno-nastavno zvanje, Senatu univerziteta, u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja o odluci senata. Odluka senata, po zahtjevu za preispitivanje, je konačna i protiv iste se može pokrenuti upravni spor.

#### **Član 212.**

Rješenje o izboru nastavnika stranih jezika i vještina i rješenje o angažovanju istaknutog naučnika odn. stručnjaka sa definisanim programom angažovanja donosi Rektor univerziteta na prijedlog Upravnog odbora univerziteta. Nastavno-naučna vijeća fakulteta ili Senat univerziteta mogu da podnesu Upravnom odboru inicijativu za angažovanje istaknutih naučnika odn. stručnjaka.

Angažovanje lica iz prethodnog stava vrši se u skladu sa Zakonom o radu i Pravilnikom o sticanju akademskih zvanja i zasnivanju radnog odnosa akademskog osoblja Panevropskog univerziteta.

Za angažovanje ovih lica se ne raspisuje javni konkurs osim ukoliko ova lica zasnivaju radni odnos.

### **4. Zasnivanje radnog odnosa i angažovanje akademskog osoblja**

#### **Član 213.**

Akademski radnici obavljaju kreativne poslove najviše složenosti koji se odnose na nastavni proces, konsultantski rad sa studentima, pripreme za nastavu, te proces evaluiranja znanja i postignuća studenata u svim planiranim oblicima i planiranim rokovima na predmetima na kojima su raspoređeni kao odgovorno akademsko osoblje u skladu sa ovim Statutom i zakonskim propisima koji regulišu oblast visokog obrazovanja.

Akademski radnik obavlja i naučno-istraživački odn. naučno-publicistički rad u matičnim područjima na kojima ima izbor, te aktivnosti vezane za objavljivanje rezultata rada.

Akademski radnik će obaveze iz prethodnog stava izvršavati u okvirima opterećenja definisanih standardima za akreditaciju i Pravilnika o raspodjeli Panevropskog univerziteta.

Specifičan režim posla akademskog radnika podrazumjeva transparentan rad u učionicama, kabinetima, laboratorijama, biblioteci i kod kuće, rad u akademskim i stručnim komisijama i drugim radnim tijelima Panevropskog univerziteta, rad na naučnim i stručnim projektima, te učešće na naučnim i stručnim skupovima.

#### **Član 214.**

Senat utvrđuje listu odgovornih nastavnika i saradnika za izvođenje nastave u narednoj akademskoj godini najkasnije mjesec dana prije početka akademske godine koju je visokoškolska ustanova dužna da javno objavi.

#### **Član 215.**

Akademsko osoblje zasniva radni odnos na Panevropskom univerzitetu sa punim ili sa nepunim (skraćenim) radnim vremenom na određeno ili na neodređeno vrijeme.

Na studijskim programima iz oblasti medicinskih i zdravstvenih nauka, nastavnici kliničkih grana medicinskih nauka, koji su na visokoškolskoj ustanovi u radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom, a imaju zaključen ugovor o radu sa punim radnim vremenom sa zdravstvenom ustanovom koja je nastavna baza visokoškolske ustanove, smatraju se nastavnicima sa punim radnim vremenom.

Panevropski univerzitet na osnovu liste odgovornih nastavnika i saradnika angažuje nedostajuće nastavnike i saradnike koji imaju izbor u zvanje, sa drugih univerziteta iz BiH ili inostranstva, uz obavezu da nastavni proces organizuje na kvalitetan, racionalan i efikasan način. Univerzitet donosi akt o preuzimanju zvanja gostujućeg nastavnika ili saradnika nakon pribavljanja dokumentacije o izboru na drugoj visokoškolskoj ustanovi.

Ukoliko je izbor u zvanje angažovanog nastavnika izvršen na pojedinačnom predmetu, Panevropski univerzitet donosi akt o nivelaciji i ekvivalenciji izbora u zvanje prema užim nastavnim oblastima u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i ovim Statutom.

Angažovani nastavnici mogu da budu određeni za odgovorne nastavnike na Panevropskom univerzitetu.

#### **Član 216.**

Nastavniku prestaje radni odnos na visokoškolskoj ustanovi na kraju akademske godine u kojoj je navršio 68 godina života.

redovni profesor može biti ugovorno angažovan u nastavi do godinu dana, na prijedlog senata visokoškolske ustanove, ukoliko po prethodno raspisanom konkursu nije izabran odgovarajući kandidat, sa mogućnošću produženja do kraja akademske godine u kojoj je navršio 70 godina života po istoj proceduri.

Lice penzionisano u skladu sa propisima Federacije BiH, Brčko Distrikta BiH ili druge države ne može izvoditi nastavu na visokoškolskim ustanovama u Republici.

Penzionisani nastavnici u zvanju redovnog profesora mogu biti članovi komisija za odbranu master odnosno magistarskog rada i doktorske disertacije do navršene 75. godine.

### **Član 217.**

Nastavnik, odnosno saradnik visokoškolske ustanove može zaključiti ugovor o dopunskom radu na drugoj visokoškolskoj ustanovi u skladu sa odredbama Zakona o radu.

Poslovi koje radnik obavlja kod drugog poslodavca ne smiju da remete raspored radnih obaveza, kao ni da umanje predviđeni kvalitet i obim poslova koje akademski radnik ima na Panevropskom univerzitetu u skladu sa opštim aktima Panevropskog univerziteta.

Procedura davanja salasnosti za dopunski rad nastavnika i saradnika Panevropskog univerziteta na drugim visokoškolskim ustanovama reguliše se Pravilnikom o sticanju akademskih zvanja i zasnivanju radnog odnosa akademskog osoblja Panevropskog univerziteta;

### **Član 218.**

Panevropski univerzitet može otkazati akademskom radniku ugovor o radu u sljedećim slučajevima:

- ako radnik izvrši težu povredu radne obaveze u skladu sa Zakonom o radu, za djelo koje je u vrijeme kada je počinjeno opštim aktima Panevropskog univerziteta predviđeno kao povreda radne obaveze i za koje je predviđena mjera za povredu radne obaveze,
- ako akademski radnik grubo narušava ugled visokoškolske ustanove,
- ako je nastavnik ili saradnik pravosnažnom presudom osuđen za krivično djelo protiv polnog integriteta, falsifikovanja javne isprave koju izdaje visokoškolska ustanova ili primanja mita u obavljanju poslova u visokoškolskoj ustanovi.
- ako zaključi ugovor o dopunskom radu odn. akademskom angažovanju na drugoj visokoškolskoj ustanovi bez znanja Panevropskog univerziteta;

- ☒ ako prilikom evaluacije kvaliteta na predmetima na kojima je raspoređen kao odgovorni nastavnik dobije lošu odn. negativnu ocjenu u skladu sa Pravilnikom o osiguranju kvaliteta Panevropskog univerziteta;
- ☒ u slučaju da svojim ponašanjem teže krši odredbe Kodeksa akademske etike Panevropskog univerziteta, a naročito kodekse akademske čestitosti, istraživačke čestitosti i nastavničke čestitosti;
- ☒ ako je teže prekršio kodeks profesionalne čestitosti u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju,
- ☒ zbog drugih težih povreda kodeksa akademske i profesionalne čestitosti zbog kojih ne može biti biran u zvanje nastavnika, odnosno saradnika i nedostojan je da obavlja profesiju akademskog radnika,
- ☒ ako se iz ekonomskih, organizacionih i tehničkih razloga ukaže potreba za prestankom rada akademskog radnika pod uslovom da poslodavac ne raspoláže drugim odgovarajućim radnim mjestima na koje bi radnik mogao biti raspoređen;
- ☒ ako akademski radnik s obzirom na svoje stručne i radne sposobnosti ne može uspješno izvršavati obaveze iz ovog Ugovora,
- ☒ ako radnik ima neopravdan izostanak u trajanju od 3 dana u toku kalendarske godine.

Akademska čestitost u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju podrazumijeva istraživačku čestitost u planiranju, sprovođenju i objavljivanju rezultata istraživanja, nastavničku čestitost u mentorstvu, radu sa studentima i drugim saradnicima u nastavi, odnosno profesionalnost koja se ogleda u poštovanju međunarodnih akademskih normi, zakona i dostojanstva osobe.

Povrede istraživačke čestitosti su neetičke prakse prilikom sprovođenja i objavljivanja rezultata istraživanja kao što su plagiranje, izmišljanje, krivotvorenje, zloupotreba autorstva, dvostruke publikacije, selektivno izvještavanje.

Povrede nastavničke čestitosti ogledaju se u neetičkim praksama prilikom rada sa studentima i nastavnicima kao što su neizvršavanje nastavničkih obaveza, narušavanje dostojanstva ličnosti, uključujući zastrašivanje, ucjenjivanje, primanje mita i iznuđivanje ekonomske koristi.

Akademski radnik ima pravo na otkazni rok u skladu sa Pravilnikom o radu Panevropskog univerziteta osim u slučaju teže povrede radne obaveze.

### Član 219.

U slučaju da akademski radnik koji je zaključio ugovor o radu na neodređeno vrijeme, ne budu izabran u isto ili više zvanje, pokreneće se postupak raskida

ugovora o radu u skladu sa odredbama Zakona o visokom obrazovanju. Obaveza sprovođenja ponovnog izbora prestaje nakon što nastavnik bude izabran u zvanje redovnog profesora na univerzitetu.

## 5. Prava, obaveze i odgovornosti nastavnika i saradnika

### Član 220.

Akademsko osoblje Panevropskog univerziteta uživa **slobodu govora** i ima pravo da ispituje i testira primljeno znanje i da nudi nove ideje i kontroverzna ili nepopularna mišljenja, a da se time ne izlaže opasnosti od gubitka zaposlenja, ili gubitka drugih privilegija koje uživa u okviru Univerziteta.

Akademsko osoblje ima pravo na **slobodu organizovanja** i okupljanja u skladu sa zakonom.

### Član 221.

U pogledu ostalih prava, obaveza i odgovornosti iz radnog odnosa akademskih radnika i drugih zaposlenih na Panevropskom univerzitetu primjenjuje se Zakon o radnim odnosima, Zakon o visokom obrazovanju, odredbe ovog Statuta i odredbe ostalih opštih akata donesenih na Univerzitetu.

Međusobni odnosi nastavnika i saradnika sa Univerzitetom u pogledu prava i obaveza koji proizilaze iz radnog odnosa regulišu se **Ugovorom o radu** kojeg u vidu pojedinačnog pravnog akta sklapaju Univerzitet kao poslodavac i nastavnik odn. saradnik kao posloprimac.

### Član 222.

Obaveze akademskog radnika su:

- ☑ Da prihvata pedagoške principe na kojima je zasnovan rad na Univerzitetu i specifične metode nastavno-edukativnog procesa koje se primjenjuju na Univerzitetu, te da za predmete odn. naučne oblasti na kojima je raspoređen razrađuje stvaralačku primjenu tih metoda;
- ☑ Da aktivno radi na dizajniranju i prilagođavanju Nastavnih planova i programa iz predmeta na koje je raspoređen u skladu sa savremenim i inoviranim naučnim saznanjima i procesima reforme visokog obrazovanja;
- ☑ Da obrazovnu i naučnu djelatnost na Panevropskom univerzitetu obavlja prema usvojenom Nastavnom planu i programu koji će realizovati u vidu dijalog sistema interaktivne nastave sa mentorskim vođenjem studenta;
- ☑ Da striktno poštuje obaveze prema studentima i ustanovi koje proizilaze iz dogovorenog i usvojenog rasporeda nastavnih i ispitnih aktivnosti i



rada na Panevropskom univerzitetu, koji uključuju sve planirane nastavne i vannastavne aktivnosti, planirane konsultacije sa studentima, te planirane forme evaluacije znanja i postignuća studenata, što podrazumjeva ispunjavanje svih kvantitativnih parametara planirane metrike nastavnog predmeta (*broja časova po svim planiranim osnovama nastavnog i pedagoškog rada*) i isporuku svih planiranih nastavnih sadržaja studentima.

- ☑ Da prihvata specifične načine procjene znanja i ocjenjivanja studenata koji se primjenjuju na Univerzitetu, te da ih razrađuje i prilagođava specifičnosti predmeta na koje je izabran;
- ☑ Nastavnik je u obavezi da izvrši sve planirane oblike evaluacije znanja studenata (*predispitne i ispitne obaveze studenata i ostale specifične forme evaluacije znanja i vještina*) prema Nastavnom programu predmeta na koji je izabran, Statutu Panevropskog univerziteta i Pravilniku o evaluaciji znanja i postignuća studenata, te da u konačnoj ocjeni sumira aktivno znanje i vještine, ali i cjelokupan rad i aktivnosti studenata uložene u savladavanju nastavnog predmeta.
- ☑ Da u skladu sa resursima univerziteta uvodi studente u naučno-istraživački rad;
- ☑ Da učestvuje u mentorstvu i odbranama studentskih završnih radova: diplomskih i master radova i doktorskih dizertacija;
- ☑ Da prihvata da je odgovoran, kako za kvalitet i nivo znanja koji prenosi studentima, tako i za ukupnu efikasnost studijskog procesa odn. za stepen prolaznosti studenata,
- ☑ Da prihvata da njegov rad bude predmetom periodičnog objektivnog procjenjivanja i evaluacije u skladu sa Pravilnikom o osiguranju kvaliteta na Panevropskom univerzitetu i Pravilnikom o studentskom vrednovanju i anketiranju te zakonskim odredbama koje se odnose na osiguranje kvaliteta na visokoškolskoj ustanovi;
- ☑ Da ostvari aktivnu i kooperativnu saradnju sa saradnicima angažovanim u nastavi na predmetima na kojima je izabran;
- ☑ Da prihvata prava i obaveze što prizilaze iz Statuta univerziteta i ostalih opštih akata donesenih na Univerzitetu;
- ☑ Da prihvata i upražnjava kodeks nastavničke etike koji se primjenjuje na Univerzitetu;
- ☑ Da prihvata i sve ostale nastavne i van-nastavne obaveze koje proizilaze iz ugovornog odnosa sa Univerzitetom, kao i obaveze učešća u radu akademskih i ostalih tijela, komisija i organa univerziteta kao što su

učesće u radu katedre, vijeća naučnih oblasti, nastavno-naučnog vijeća, izbornog vijeća, Senata univerziteta, i drugih stručnih i akademskih organa i komisija fakulteta i univerziteta;

### Član 223.

Akademski radnik se obavezuje da će u periodu u kojem je zasnovao radni odnos aktivno raditi na:

-  vlastitom naučnom napredovanju i stručnom usavršavanju iz oblasti na kojima je izabran;
-  na izradi odgovarajućih izvora za učenje studenata koji su prilagođeni zahtjevima nastavnih programa i procesima reforme visokog obrazovanja u oblastima na koje je izabran;

### Član 224.

Akademski portfolio odgovornog nastavnika na izabranim predmetima čini:

-  Nastavni program predmeta na kojima je akademski radnik izabran za odgovornog nastavnika;
-  Pisani izvori za učenje odn. za samostalan rad studenata, koji uključuju osnovni udžbenik, skriptu ili sistematski kompendijum izvora;
-  Elektronska prezentacija predmetnih sadržaja i ostali nastavni digitalni izvori;
-  Video snimci predavanja uobličeni u sistem video-lekcija;
-  Audio izvod predavanja i osnovnog udžbenika;
-  Baza ispitnih pitanja

Odgovorni nastavnik je dužan da kao dio svog akademskog portfolia na izabranim predmetima definiše ispitna pitanja kojih po svim osnovama ne može biti manje od **50** i više od **300** te da studente na početku nastave upozna sa specifičnim zahtjevima i metodologijom organizacije nastave, praćenja i ocjenjivanja, karakterom i sadržinom završnog ispita, strukturom ukupnog broja poena i načinom formiranja ocjene.

### Član 225.

Sve učionice i ostali prostori u kojima se izvodi edukativni proces i nastavne aktivnosti na univerzitetu su pokrivena sredstvima za video i audio akviziciju i digitalizaciju podataka (kamere visoke definicije, studijski mikrofoni, optički mrežni priključci i radne stanice za primarnu obradu podataka), što omogućava cjelodnevno snimanje svih aktivnosti. Snimljeni sadržaji se edituju i obrađuju u sistemu podrške obrazovanju na daljinu u Laboratoriji za informaciono-

komunikacione tehnologije i učenje na dajinu.

Rad nastavnika i saradnika u obrazovnom procesu se prati na dnevnom nivou realizacije planiranih pedagoških aktivnosti prema Rasporedu nastavnih i ispitnih aktivnosti. Nastavnici su u obavezi da za svaki blok nastave, ostalih edukativnih aktivnosti i ispita popune odgovarajući protokol koji se dostavlja u nadležnu službu. Rad nastavnika i saradnika prema protokolu se sravnjuje sa snimljenim sadržajima i formira izvještaj o realizaciji nastavnih i ostalih edukativnih aktivnosti za svaki predmet. Izvještaj se prosljeđuje menadžmentu univerziteta i službama zaduženim za obračun ličnih primanja radnika.

#### Član 226.

O pojedinačnim pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa nastavnika i saradnika odlučuje Rektor. Rektor Panevropskog univerziteta donosi odluku o **povredama radne obaveze nastavnika i saradnika** uz prethodnu konsultaciju sa Nastavno-naučnim vijećem fakulteta, Upravnim odborom, direktorom i Senatom univerziteta.

O pojedinačnim pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa drugih zaposlenih na Panevropskom univerzitetu odlučuje direktor.

O pojedinačnim pravima, dužnostima i odgovornostima Rektora odlučuje Upravni odbor.

Nastavnici i saradnici odgovaraju za povredu svojih radnih i drugih obaveza iz rada kao i zbog grubog narušavanja ugleda Panevropskog univerziteta "APEIRON" u skladu sa odredbama ovog Statuta i Pravilnika o radnim odnosima.

Upravni odbor odlučuje o prigovoru zaposlenih na odluke tijela visokoškolske ustanove koji su u prvom stepenu odlučivali o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih iz radnog odnosa.

### 6. Uslovi i postupak za izbor istraživača

#### Član 227.

U zavisnosti od pokazanih rezultata u naučnoistraživačkom radu mogu se steći istraživačka zvanja: istraživač-saradnik i istraživač-viši saradnik i naučna zvanja: naučni saradnik, viši naučni saradnik i naučni savjetnik.

Zvanja utvrđena ovim zakonom odgovaraju zvanjima utvrđenim Zakonom o visokom obrazovanju, i to:

- ❑ zvanje istraživač-saradnik - zvanju asistent,
- ❑ zvanje istraživač-viši saradnik - zvanju viši asistent,

- ❑ zvanje naučni saradnik - zvanju docent,
- ❑ zvanje viši naučni saradnik - zvanju vanredni profesor,
- ❑ zvanje naučni savjetnik - zvanju redovni profesor.

Istraživači u naučnoistraživačkim zvanjima: naučni saradnik, viši naučni saradnik i naučni savjetnik mogu učestvovati u ostvarenju dijela nastave na visoko-školskoj ustanovi u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju.

Uslovi za sticanje naučnih zvanja utvrđuju se Kriterijumima za sticanje naučnih zvanja, koje donosi ministar nauke i tehnologije.

Naučnoistraživačko i istraživačko zvanje može se steći, u skladu sa odredbama Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i Kriterijuma za sticanje naučnoistraživačkih zvanja, u institutu, odnosno na univerzitetu za naučnu oblast za koju univerzitet organizuje drugi i treći ciklus visokog obrazovanja.

### Član 228.

Postupak za sticanje naučnog i istraživačkog zvanja na Panevropskom univerzitetu pokreće Institut Panevropskog univerziteta ili Senat, grupa naučnih radnika ili zainteresovano lice.

Procedura izbora u naučno-istraživačka zvanja regulisana je Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti.

## X ORGANIZACIJA Panevropskog univerziteta

### 1. Opšte odredbe

#### Član 229.

U zavisnosti od nastavno-naučnih i pedagoških zahtjeva odn. zahtjeva obima i vrste posla, Panevropski univerzitet može osnovati različite tipove organizacionih jedinica u svom sastavu i to: **organizacione jedinice** za ostvarivanje obrazovne i naučno-istraživačke djelatnosti, organizacione jedinice za logistiku i funkcionalne jedinice.

Kao organizacione jedinice za **ostvarivanje obrazovnih naučno-istraživačkih i drugih edukativnih djelatnosti** Panevropski univerzitet na osnovnim studijima prvog i drugog ciklusa i doktorskim studijima trećeg ciklusa organizuje fakultete i/ili studijske programe, institute, katedre, odjeljenja (filijale) i strukovne akademije.

Organizacione jedinice za ostvarivanje obrazovne djelatnosti nemaju svojstvo pravnog lica. U pravnom prometu nastupaju pod zajedničkim nazivom Panevropskog univerziteta dopunjen svojim nazivom i koriste pečat i štambilj



univerziteta dopunjen svojim nazivom.

Kao **logističke organizacione jedinice** Univerzitet organizuje Rektorat i stručnu službu.

Kao **funkcionalne jedinice** Univerzitet organizuje:

- 📖 Biblioteku;
- 📖 Laboratoriju za informaciono-komunikacione tehnologije i učenje na daljinu: (*Laboratory for ICT-information & communication technologies & DL-distance learning*);
- 📖 Centar za izdavačku djelatnost;
- 📖 *Business* inkubacioni centar;
- 📖 *Business Club*;
- 📖 Centar za osiguranje kvaliteta;
- 📖 Centar za vođenje karijere (*Career Guidance Centre*);
- 📖 Centar za odnose sa javnošću Univerziteta (*Public Relation Centre*);
- 📖 Sportski centar Univerziteta (*Sports Centre*).

Panevropski univerzitet može obrazovati i druge organizacione jedinice (zavode, centre, laboratorije i dr.) u svom sastavu.

Odluku o broju i vrsti organizacionih jedinica donosi Upravni odbor Univerziteta.

Radi komercijalizacije rezultata naučnoistraživačkog i stručnog rada Panevropski univerzitet može osnovati samostalne eksterne profitne jedinice koje imaju svojstvo pravnog lica, kao što su naučni instituti, inovacioni centri, centri izvrsnosti, centri za transfer tehnologija, poslovno-tehnološke inkubatore, naučnotehnološke parkove i druge organizacione oblike za obavljanje inovacione djelatnosti i komercijalizaciju rezultata istraživanja, u skladu sa zakonom.

Odluku o obrazovanju i registraciji takvih jedinica i strukturi osnivača donosi Upravni odbor Univerziteta.

### Član 230.

Inicijativu za osnivanjem organizacionih jedinica za ostvarivanje obrazovne djelatnosti razmatra Senat univerziteta na prijedlog Rektora u skladu sa ovim Statutom.

Odlukom o obrazovanju organizacione jedinice uređuju se poslovi, ovlašćenja, unutrašnja organizacija, način rada, upravljanje, uvođenje i način upotrebe pečata i štambilja, finansiranje i obavljanje stručno-administrativnih poslova organizacione jedinice, te pitanja u vezi sa otvaranjem transakcionog podračuna

organizacione jedinice.

Organizacione jedinice imaju Pravila o organizaciji i radu kojima se u cilju promocije inicijative jedinica, precizira na koji način i u kom omjeru jedinice imaju akademska i financijska ovlaštenja i preuzimaju odgovornost unutar ustanove, način nastupa organizacionih jedinica na tržištu, način raspolaganja novčanim sredstvima koja se ostvare na tržištu, putem donacija ili na drugi način.

## 2. Katedra

### Član 231.

Panevropski univerzitet, po potrebi nastavnog procesa, organizuje katedru.

Katedru čine nastavnici, saradnici i laboranti angažovani na grupi predmeta koji pripadaju istoj katedri.

**Katedra** se može organizovati za najmanje jednu užu nastavno-naučnu oblast pod uslovom da ima najmanje **3** člana u zvanju nastavnika i saradnika u radnom odnosu na Panevropskom univerzitetu sa punim ili skraćenim radnim vremenom, od kojih su najmanje **2** nastavnika.

Senat Panevropskog univerziteta utvrđuje uže nastavno-naučne oblasti i discipline koje pripadaju katedri i donosi odluku o ispunjenju uslova Katedre iz ovog Člana.

### Član 232.

Katedra ima **rukovodioca**, Vijeće katedre i sekretara.

Rektor imenuje rukovodioca katedre iz nastavničkog kadra katedre, na period od dve godine.

Rukovodilac katedre je po funkciji predsjednik Vijeća katedre.

Sekretara katedre imenuje rukovodilac katedre iz reda saradnika, na period od dve godine.

## 3. Institut

### Član 233.

Panevropski univerzitet, po potrebi razvoja naučno-istraživačke djelatnosti na univerzitetu i u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti Republike Srpske, može osnovati institute u sastavu univerziteta i virtuelne institute.

**Institut u sastavu univerziteta** je samostalna organizaciona jedinica koja obavlja naučno-istraživačku i istraživačko-razvojnu djelatnost na Panevropskom univerzitetu, učestvuje u vođenju i razvoju projekata i naučnoistraživačkog rada, angažuje nastavnike sa više fakulteta i katedri i samostalne eksperte, te učestvuje u



unapređivanju naučno-nastavnog procesa na univerzitetu. U okviru Instituta obavljaju se pojedini poslovi iz naučnoistraživačke i stručne djelatnosti Panevropskog univerziteta.

Institut koristi prostor, opremu i druga sredstva Panevropskog univerziteta potrebna za ostvarivanje naučnoistraživačkih programa i projekata. Institut takođe koristi prostor opremu i laboratorijsku tehniku ustanova i drugih instituta sa kojima ima sklopljene sporazume o naučno-istraživačkoj poslovnoj i tehničkoj saradnji.

Institut Panevropskog univerziteta ima angažovane istraživače kompetentne za istraživanje u matičnim naučnim oblastima Panevropskog univerziteta koji su zaposleni sa punim radnim vremenom na univerzitetu u zvanju redovnog ili vanrednog profesora, kao i angažovani istraživači, naučni saradnici i naučni savjetnici sa naučnoistraživačkim zvanjima.

#### **Član 234.**

**Virtuelni institut** je naučnoistraživačka organizaciona forma koju ugovorom osniva Panevropski univerzitet i grupa istraživača sa naučnim zvanjem radi realizacije određenog naučno-tehnološkog projekta ili realizacije specifičnog naučnog rada.

Ugovorom iz prethodnog stava se definišu sva bitna pitanja vezana za odnose između ugovarača, međusobna prava i obaveze, način finansiranja projekata ili djelatnosti, raspodjela komercijalnih rezultata rada, te lice koje zastupa virtuelni institut.

#### **Član 235.**

Naučnoistraživački institut Panevropskog univerziteta je dobio odobrenje za rad i upisan u knjigu registra naučnoistraživačkih ustanova Rješenjem Ministarstva nauke i tehnologije u Banjoj Luci broj **06/6-040/050-3/08** od **11.03.2008.** godine.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji naučnoistraživačkog instituta Panevropskog univerziteta detaljno je regulisana organizaciona struktura i funkcije svake organizacione jedinice instituta. Pravilnik je zaveden pod Int. brojem AISER.I-01.00/15, protokolisan pod brojem 100/15 od 19.01.2015. god.

#### **Član 236.**

Institut može ostvariviti dio akreditovanih studijskih programa u drugom i trećem ciklusu na Panevropskom univerzitetu.

Studijske programe koji se realizuju na Institutu utvrđuje Senat Panevropskog univerziteta u okviru *Odluke o nastavnom planu i programu fakulteta i studijskih programa na Panevropskom univerzitetu* koja se usvaja početkom školske godine.

### Član 237.

Naučnoistraživački institut u sastavu Panevropskog univerziteta je posebna organizaciona cjelina sa pravima i obavezama u pravnom prometu i posebnim obračunom rezultata poslovanja u okviru knjigovodstva univerziteta i u skladu sa zakonskim propisima. Institut nema status pravnog lica.

Rad naučnoistraživačkog instituta finansira se iz prihoda ostvarenih realizacijom naučnoistraživačkih programa i projekata i drugih izvora.

### Član 238.

Institutom rukovodi direktor. Direktor instituta koordinira rad instituta, te zastupa institut u sastavu univerziteta i odlučuje o drugim pitanjima od važnosti za rad instituta u skladu sa osnivačkim aktima instituta i Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti.

### Član 239.

Direktora instituta imenuje Upravni odbor Univerziteta, na period od četiri godine. Direktor Instituta se može razriješiti po postupku po kome je i imenovan.

## 4. Fakulteti i studijski programi

### Član 240.

Panevropski univerzitet, po potrebi nastavnog i naučno-istraživačkog rada, može osnovati **Fakultete** kao naučno-nastavne organizacione jedinice Panevropskog univerziteta koje razvijaju naučno-istraživački rad kao osnov nastavne djelatnosti i predstavljaju skup akreditovanih studijskih programa iz srodnih naučnih oblasti.

Na Panevropskom univerzitetu, danom stupanja na snagu ovog Statuta postoje slijedeći Fakulteti sa korespondentnim studijskim programima prvog, drugog i trećeg ciklusa:

01.07.	Fakulteti/Studijski programi	Faks
01.07.100.	<b>Fakultet poslovne ekonomije</b>	FPE
01.07.101.	Dekanat	FPEdek
01.07.103.	Upravni odbor	FPEUO
01.07.110.	Studijski program "Preduzetnički menadžment - 180 ECTS"	FPEPM1-180
01.07.115.	Studijski program "Preduzetnički menadžment - 240 ECTS"	FPEPM1-240

01.07.120.	Studijski program "Menadžment bankarstva, finansija i trgovine - 180 ECTS"	FPEBFT1-180
01.07.125.	Studijski program "Menadžment bankarstva, finansija i trgovine - 240 ECTS"	FPEBFT1-240
01.07.130.	Studijski program "Menadžment javne uprave - 180 ECTS"	FPEJU1-180
01.07.135.	Studijski program "Menadžment javne uprave - 240 ECTS"	FPEJU1-240
01.07.160.	Master studijski program "Preduzetnički menadžment - 120 ECTS" II ciklus	FPEPM2-120
01.07.165.	Master studijski program "Preduzetnički menadžment - 60 ECTS" II ciklus	FPEPM2-60
01.07.170.	Master studijski program "Menadžment bankarstva, finansija i trgovine - 120 ECTS" II ciklus	FPEBFT2-120
01.07.175.	Master studijski program "Menadžment bankarstva, finansija i trgovine - 60 ECTS" II ciklus	FPEBFT2-60
01.07.190.	Doktorski studijski program "EKONOMIJA-Poslovno upravljanje u logistici - 180 ECTS" III ciklus	FPEPUL3-180
01.07.200.	<b>Fakultet pravnih nauka</b>	FPN
01.07.201.	Dekanat	FPNDek
01.07.203.	Upravni odbor	FPNUO
01.07.210.	Studijski program "Opšte pravo - 180 ECTS"	FPNOP1-180
01.07.215.	Studijski program "Opšte pravo - 240 ECTS"	FPNOP1-240
01.07.220.	Studijski program "Poslovno pravo - 180 ECTS"	FPNPP1-180
01.07.225.	Studijski program "Poslovno pravo - 240 ECTS"	FPNPP1-240

01.07.260.	Master studijski program "Opšte pravo - 120 ECTS" II ciklus	FPNOP2-120
01.07.265.	Master studijski program "Opšte pravo - 60 ECTS" II ciklus	FPNOP2-60
01.07.300.	<b>Fakultet informacionih tehnologija</b>	FIT
01.07.301.	Dekanat	FITDek
01.07.303.	Upravni odbor	FITUO
01.07.310.	Studijski program "Poslovna informatika - 180 ECTS"	FITPI1-180
01.07.315.	Studijski program "Poslovna informatika - 240 ECTS"	FITPI1-240
01.07.320.	Studijski program "Nastavnička informatika - 180 ECTS"	FITNI1-180
01.07.325.	Studijski program "Nastavnička informatika - 240 ECTS"	FITNI1-240
01.07.330.	Studijski program "Računarska multimedija i grafika - 180"	FITRMG1-180
01.07.340.	Studijski program "Inženjering infomacionih tehnologija - 180 ECTS"	FITIIT1-180
01.07.341.	Studijski program "Inženjering infromacionih tehnologija - 180 ECTS" - usmjerenje "programirnje i softversko inženjerstvo"	FITIIT1-pro-180
01.07.343.	Studijski program "Inženjering infromacionih tehnologija - 180 ECTS" - usmjerenje "računarska bezbjednost i zaštita informacija"	FITIIT1-for-180
01.07.345.	Studijski program "Inženjering infomacionih tehnologija - 240 ECTS"	FITIIT1-240
01.07.347.	Studijski program "Inženjering infromacionih tehnologija - 240 ECTS" - usmjerenje "programirnje i softversko inženjerstvo"	FITIIT1-pro-240

01.07.349.	Studijski program "Inženjering infomacionih tehnologija - 240 ECTS" - usmjerenje "računarska bezbjednost i zaštita informacija"	FITIIT1-for-240
01.07.360.	Master studijski program "Poslovna informatika- Inženjering infomacionih tehnologija - 120" II ciklus	FITIIT2-120
01.07.365.	Master studijski program "Poslovna informatika- Inženjering infomacionih tehnologija - 60" II ciklus	FITIIT2-60
01.07.390.	Doktorski studijski program "Informacioni sistemi u komunikacijama i logistici-180 ECTS"	FITIS3-180
01.07.400.	<b>Fakultet zdravstvenih nauka</b>	FZN
01.07.401.	Dekanat	FZNDek
01.07.403.	Upravni odbor	FZNUO
01.07.410.	Studijski program "Sestrinstvo - 180 ECTS"	FZNSS1-180
01.07.415.	Studijski program "Sestrinstvo - 240 ECTS"	FZNSS1-240
01.07.420.	Studijski program "Fizioterapija i radna terapija - 180 ECTS"	FZNFT1-180
01.07.425.	Studijski program "Fizioterapija i radna terapija - 240 ECTS"	FZNFT1-240
01.07.426.	Studijski program "Fizioterapija - 180 ECTS"	FZNFT1-180
01.07.427.	Studijski program "Fizioterapija - 240 ECTS"	FZNFT1-240
01.07.430.	Studijski program "Sanitari inženjering - 180 ECTS"	FZNSI1-180
01.07.435.	Studijski program "Sanitari inženjering - 240 ECTS"	FZNSI1-240
01.07.440.	Studijski program "Laboratorijsko-medicinski inženjering - 180 ECTS"	FZNLMI1-180

01.07.445.	Studijski program "Laboratorijsko-medicinski inženjering - 240 ECTS"	FZNLMI1-240
01.07.450.	Studijski program "Menadžment u zdravstvu - 180 ECTS"	FZNMZ1-180
01.07.455.	Studijski program "Menadžment u zdravstvu - 240 ECTS"	FZNMZ1-240
01.07.460.	Master studijski program "Sestrinstvo - 120 ECTS" II ciklus	FZNSS2-120
01.07.465.	Master studijski program "Sestrinstvo - 60 ECTS" II ciklus	FZNSS2-60
01.07.470.	Master studijski program "Sanitami inženjering - 120 ECTS" II ciklus	FZNSI2-120
01.07.475.	Master studijski program "Sanitami inženjering - 60 ECTS" II ciklus	FZNSI2-60
01.07.480.	Master studijski program " Menadžment u zdravstvu - 120 ECTS" II ciklus	FZNMZ2-120
01.07.485.	Master studijski program " Menadžment u zdravstvu - 60 ECTS" II ciklus	FZNMZ2-60
01.07.500.	<b>Fakultet sportskih nauka</b>	FSN
01.07.501.	Dekanat	FSNDek
01.07.503.	Upravni odbor	FSNUO
01.07.510.	Studijski program "Sportski menadžment - 180 ECTS"	FSNSM1-180
01.07.515.	Studijski program "Sportski menadžment - 240 ECTS"	FSNSM1-240
01.07.520.	Studijski program "Sportski trener - 180 ECTS"	FSNST1-180
01.07.525.	Studijski program "Sportski trener - 240 ECTS"	FSNST1-240
01.07.530.	"Pedagoško-nastavni studijski program u sportu - 240 ECTS"	FSNSN1-240

01.07.560.	Master studijski program "Sport u ciljanim grupama - 60 ECTS" II ciklus	FSNSCG2-60
01.07.570.	Master studijski program "Sportski menadžment - 120 ECTS" II ciklus	FSNSM2-120
01.07.575.	Master studijski program "Sportski menadžment - 60 ECTS" II ciklus	FSNSM2-60
01.07.600.	<b>Fakultet filoloških nauka</b>	FFN
01.07.601.	Dekanat	FFNDek
01.07.603.	Upravni odbor	FFNUO
01.07.610.	Studijski program "Ruski jezik - 240 ECTS"	FFNRU1-240
01.07.620.	Nastavno-prevodilački studijski program ruskog jezika - 180 ECTS	FFNNPR1-180
01.07.660.	Master studijski program "Ruski jezik - 60 ECTS"	FFNRU2-60
01.07.690.	Doktorski studijski program "Ruski jezik i književnost - 180 ECTS"	FFNRU3-180
01.07.700.	<b>Saobraćajni fakultet</b>	SFK
01.07.701.	Dekanat	SFKDek
01.07.703.	Upravni odbor	SFKUO
01.07.710.	Drumski saobraćaj i transport - 180 ECTS	SFKDST1-180
01.07.715.	Drumski saobraćaj i transport - 240 ECTS	SFKDST1-240
01.07.760.	Master studijski program "Saobraćaj i transport - 120 ECTS"	SFKST2-120
01.07.765.	Master studijski program "Saobraćaj i transport - 60 ECTS"	SFKST2-60
01.07.900.	Fakulteti - u inostranstvu	FakEx
01.07.901.	Dekanat	FexDek

01.07.903.	Upravni odbor	FexUO
01.08.	Odjeljenja (filijale) - regionalna	Odj
01.08.100.	<b>Odjeljenje u Bijeljini</b>	OdjBlj
01.08.110.	Studijski program "Preduzetnički menadžment" Bijeljina	BljPM1
01.08.115.	Studijski program "Menadžment bankarstva, finansija i trgovine" Bijeljina	BljBFT1
01.08.120.	Studijski program "Opšte pravo" Bijeljina	BljOP1
01.08.125.	Studijski program "Poslovna informatika" Bijeljina	FITPI1
01.08.200.	<b>Odjeljenje u Novom Gradu</b>	OdjNG
01.08.210.	Studijski program "Preduzetnički menadžment" Novi Grad	NGPM1
01.08.215.	Studijski program "Menadžment bankarstva, finansija i trgovine" Novi Grad	NGBFT1
01.08.220.	Studijski program "Opšte pravo" Novi Grad	NGOP1
01.08.225.	Studijski program "Poslovna informatika" Novi Grad	NGPI1

### Član 241.

Organi Fakulteta su: dekan i naučno-nastavno vijeće fakulteta.

Dekana fakulteta imenuje i razrješava rektor Panevropskog univerziteta na prijedlog Nastavno-naučnog vijeća fakulteta. Mandat dekana traje četiri godine sa mogućnošću jednog ponovnog izbora na funkciju dekana.

Za dekana članice univerziteta može biti imenovan nastavnik u naučno-nastavnom zvanju vanrednog ili redovnog profesora, koji je zaposlen sa punim radnim vremenom na univerzitetu.

Dekan predstavlja fakultet i odgovaran je za zakonitost rada fakulteta, planira i razrađuje rasporede akademskog osoblja angažovanog na studijskim programima koji su organizovani na Fakultetu, izdaje radne naloge angažovanom akademskom osoblju i stara se o odvijanju nastavno-naučnog procesa na Fakultetu i donosi pojedinačne akte u skladu sa zakonom i statutom Panevropskog univerziteta.



Dekan za svoj rad odgovara Rektor, Naučno-nastavnom vijeću fakulteta i drugim organima univerziteta, u skladu sa statutom univerziteta.

Dekan može biti razrješen dužnosti prije isteka perioda na koji je imenovan:

- ako bude osuđen za krivično djelo koje ga čini neadekvatnim za vršenje funkcije dekana;
- ako nestručno ili nesavjesno vršu funkciju dekana;
- ako ne izvršava zadatke predviđene zakonom i ovim Statutom ili prekorači ovlaštenja i time nanese štetu Panevropskom univerzitetu;
- zbog spriječenosti objektivne prirode da u dužem vremenu obavlja dužnost dekana.

Prodekana fakulteta imenuje i razrješava dekan. Mandat prodekana je usklađen sa mandatom dekana, tako što istekom mandata dekanu ili u slučaju razrješenja dekana prije isteka mandata, prestaje mandat i prodekanu.

## 5. Odjeljenje (filijala)

### Član 242.

**Odjeljenje (filijala)** je dislocirana organizaciona jedinica koja pokriva odgovarajuće geografsko područje u kojoj je obezbjeđena odgovarajuća dozvola za obavljanje obrazovnih djelatnosti za koje je Univerzitet licenciran od strane nadležnog organa i u kojoj se organizuje obrazovni proces.

### Član 243.

U okvirima odjeljenja odvija se cjelokupni obrazovni proces uključujući i polaganje ispita. Odjeljenja su i logistički centri za organizovanje dijela obrazovnog procesa učenja na daljinu.

### Član 244.

Radom odjeljenja upravlja **rukovodilac odjeljenja**.

Odjeljenje može da organizuje prema potrebi posla i vlastitu stručnu službu. Odluku o organizovanju stručne službe odjeljenja broju i vrsti zaposlenih stručnih radnika donosi Upravni odbor Univerziteta.

## 6. Strukovna akademija

### Član 245.

Panevropski univerzitet može za potrebe razvoja cjeloživotnih studija i stalnog stručnog obrazovanja i usavršavanja da razvije odgovarajuće **strukovne**

**akademije** i van okvira studijskih programa za koje je dobio dozvolu za rad.

Univerzitet će strukovne akademije organizovati samostalno ili u okviru sporazuma sa drugim akademijama, univerzitetima i univerzitetima iz zemlje i inostranstva, za koje će pružati kadrovske, tehničke i organizacione usluge.

#### Član 246.

Lica koja su obuhvaćena obrazovnim procesom strukovnih akademija nemaju status studenata. Po završetku strukovnih obrazovnih ciklusa, ova lica će dobijati odgovarajuća svjedočanstva/certifikate o završenom stručnom obrazovanju i usavršavanju.

#### Član 247.

Nastavni planovi i programi strukovnih akademija će se razvijati u saradnji sa privrednim i strukovnim komorama, cehovskim strukovnim organizacijama u zemlji i inostranstvu te ustanovama za obezbjeđenje nezaposlenih lica.

Organizaciju svake strukovne akademije će na osnovu odgovarajućeg elaborata potvrditi Upravni odbor Univerziteta, a u donošenju nastavnog plana i programa će učestvovati stručna tijela akademije.

### 7. Rektorat

#### Član 248.

Panevropski univerzitet, po potrebi posla a radi razmatranja i zauzimanja stavova o pitanjima iz djelaokruga univerziteta može obrazovati **Rektorat** i **Akademski kolegijum**.

Rektorat čine: Rektor i prorektori.

Kolegijum čine Rektorat, Board dekana i Board direktora organizacionih jedinica Panevropskog univerziteta.

Rektor saziva sjednice Rektorata i/ili Akademskog kolegijuma po potrebi radi razmatranja pitanja značajnih za rad i funkcionisanje Panevropskog univerziteta i njegovih organizacionih jedinica.

Sjednica kolegija se saziva i na zahtjev Upravnog odbora Panevropskog univerziteta.

### 8. Stručna služba

#### Član 249.

Panevropski univerzitet, po potrebi posla, može osnivati **stručne službe**.

Stručnu službu čine zaposleni na Panevropskom univerzitetu koji obavljaju analitičke, pravne, finansijsko-računovodstvene, studentske i druge stručne poslove kao i zaposleni koji obavljaju tehničke i pomoćne poslove odn. poslove održavanja.

### Član 250.

Stručnom službom rukovodi **direktor** Panevropskog univerziteta.

Direktor Panevropskog univerziteta je radnik sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima, koji obavlja poslove utvrđene opštim aktom o sistematizaciji poslova i radnih zadataka.

## 9. Funkcionalne jedinice

### Član 251.

Djelatnosti funkcionalnih jedinice koje organizuje Univerzitet su:

📖 **Biblioteka** – koja vrši poslove sistematskog prikupljanja bibliotekarske građe iz naučnih oblasti za koje je Univerzitet matičan i obezbjeđuje pristup relevantnim elektronskim stručnim medijima i bazama podataka.

Radnici biblioteke obezbjeđuju efikasan i transparentan pristup bibliotekarskoj građi svim studentima i radnicima Univerziteta za potrebe odvijanja studija i za naučno-istraživački rad.

Način rada biblioteke bliže se reguliše Pravilima rada biblioteke Panevropskog univerziteta.

📖 **Laboratorija za informaciono-komunikacione tehnologije i učenje na daljinu:** (*Laboratory for ICT& DL*) - obezbjeđuje funkcionisanje i održavanje informacionog sistema Univerziteta uključujući i održavanje WEB portala Univerziteta, izgradnju obrazovnih sadržaja sistema učenja na daljinu, razvoj eksternih projekata softverskog reinžinjerina, WEB i grafičkog dizajna, i internet poslova, te podršku implementaciji Univerziteta kao testnog i edukativnog centra.

📖 **Centar za izdavačku djelatnost** – obezbjeđuje logističko-dokumentaciono-pravnu podršku u pripremi za štampu svih izdanja Univerziteta (*udžbenika i stručnih odn. naučnih knjiga koje se objavljuju na Univerzitetu*) u okviru registracionih licenci Univerziteta kao izdavačke kuće što uključuju i obradu i pribavljanje ISBN kodova, te djelatnosti štampanja i umnožavanja knjiga i drugih publikacija u digitalnoj štampariji Univerziteta.

Centar za izdavačku djelatnost će sistematski publikovati diplomske, magistarske i doktorske radove studenata, nastavnika i saradnika

Univerziteta u papirnom i elektronskom izdanju.

Centar za izdavačku djelatnost se stara i o koordinaciji sa uredništvima naučno-stručnih časopisa koje izdaje Panevropski univerzitet i štampanju odn. distribuciji tih časopisa.

Način rada Centra i izdavačka djelatnost Panevropskog univerziteta bliže se regulišu Pravilima o radu Centra za izdavačku djelatnost.

- 📖 **College Business inkubacioni centar** - namjenjen je za inicijalizaciju studentskih preduzetničkih projekata u formi virtuelnog biznisa i malog biznisa koji ima za cilj da za svoje akademske korisnike obezbjedi pedagoške radionice u oblasti mikropoduzetništva, da daje podršku nastavnom modulu "Inovativno preduzetništvo u poslovnim inkubacionim centrima" te da za najbolje projekte obezbjedi agregaciju mikro-finansijske podrške. Studentski samostalni poslovni poduhvati razvijeni i upravljani od strane studentskih grupa će biti implementirani u okvirima inkubacionog centra u skladu sa profilima utvrđenim na *Katedri za inovativno preduzetništvo* Univerziteta.
- 📖 **Business Club** - kao etablirana organizaciona jedinica Univerziteta podstiče neformalne oblike kulturnih i poslovnih veza kroz organizaciju neformalnih i formalnih susreta studenata, profesora, poslovnih ljudi i ostalih nosilaca društvenog života nastojeći da omogući kreativno posredovanje. Različite lokalne i međunarodne asocijacije će dobijati mogućnost za formalnu i neformalnu razmjenu mišljenja i ideja kroz klubske aktivnosti VIP - panela i okruglih stolova.
- 📖 **Centar za osiguranje kvaliteta** – nadležan je za osiguranje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu. Centar prati, predlaže, implementira i kontroliše primjenu Standarda i smjernica za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju. U okviru Centra razvijaju se postupci unutrašnjeg i vanjskog vrednovanja, metode za istraživanje različitih aspekata unapređenja kvaliteta u oblasti obrazovanja, prikupljaju se, analiziraju i obrađuju informacije svih zainteresovanih strana i korisnika sistema. Centar za osiguranje kvaliteta saraduje sa svim organizacionim jedinicama, stručnim službama Univerziteta te predstavcima studentskog tijela Univerziteta.
- 📖 **Centar za vođenje karijere** (*College Career Guidance Centre*) – razvija u okviru informacionog sistema Univerziteta bazu podataka o intelektualnim i profesionalnim sposobnostima svakog studenta, modulima teorijskog i praktičnog znanja koji su primili i etabliranim vještinama koje su naučili, kako bi se omogućilo organizovano i sistematsko posredovanje u promociji studenata Univerziteta kod

najboljih kompanija i institucija bilo u organizaciji radne prakse bilo u njihovom daljem školovanju i zapošljavanju u zemlji i inostranstvu.

- 📖 **Centar za odnose sa javnošću Univerziteta** (*College Public Relation Centre*) – obezbjeđuje angažovanje studenata na PR aktivnostima Univerziteta u formi interne prakse. U okviru ovog centra studentima će biti omogućeno uređivanja vlastitog periodičnog časopisa
- 📖 **Sportski centar Univerziteta** (*College Sport Centre*). obezbjeđuje studentima bavljenje sportskim i rekreativnim aktivnostima na bazi izvršenih anketa (*fitness, tenis, plivanje, sportske igre...*) za koje Univerzitet obezbjeđuje materijalnu i stručnu podršku. Univerzitet takođe obezbjeđuje sistematski trening i podršku za vlastite sportske ekipe i takmičenja.
- 📖 Naziv i status **Univerzitetske klinike / kliničkog centra /laboratorije i nastavne baze** za studijske programe u oblasti medicinskih i biotehničkih nauka može se dodijeliti zdravstvenoj odn. stručnoj ustanovi koja na osnovu pozitivnih zakonskih propisa ima status klinike ili kliničkog centra, odn. ovlaštenog laboratorija, pod uslovom da ispunjava sve propisane pedagoške, stručne i naučne kriterije za izvođenje nastave i naučno-istraživačkog rada na univerzitetskim studijima.

Odnos ustanove koja ima status nastavne baze i Panevropskog univerziteta bliže se uređuje ugovorom o naučno-nastavnoj i poslovnoj saradnji. Naziv i status iz prethodnog stava dodjeljuje se odlukom Senata.

## XI AKADEMSKA TIJELA Panevropskog univerziteta

### Član 252.

**Akademska tijela** Panevropskog univerziteta su Senat Panevropskog univerziteta, Naučno-nastavno vijeće fakulteta, Vijeće katedre i Vijeće za doktorske studije.

#### 1. Senat Panevropskog univerziteta

### Član 253.

Senat Panevropskog univerziteta je akademski i stručni organ koji predstavlja najviše akademsko tijelo Univerziteta, koje ima odgovornost za akademska pitanja rada Univerziteta i koje se kao stručni organ brine za ostvarivanje osnovne edukativne i akademske djelatnosti Univerziteta, ostvarivanje naučno-istraživačkih funkcija univerziteta, planiranje razvoja i ostvarivanje njegove društvene misije.

Senat Panevropskog univerziteta čine rektor, prorektori, dekani fakulteta, direktor naučnoistraživačkog instituta i studenti univerziteta.

U sastavu senata mora biti najmanje 15% članova iz reda redovnih studenata koji su prvi put upisali godinu studija, sa svih ciklusa studija koji se organizuju na Panevropskom univerzitetu.

Predstavnike studenata bira Predsjedništvo studentskog parlamenta Panevropskog univerziteta. Ukoliko na Univerzitetu nije formirana studentska organizacija, predstavnici studenata u Senatu biraju se prema definisanoj strukturi na studentskim vijećima po godinama studija.

Rektor Panevropskog univerziteta po funkciji predsjedava sjednicama Senata. U slučaju odsutnosti ili sprečenosti Rektora, Senatom predsjedava Prorektor za nastavu.

Rektor univerziteta, bira se na osnovu javnog konkursa na period od četiri godine, sa mogućnošću još jednog izbora. Istekom mandata rektoru ili u slučaju razrješenja rektora prije isteka mandata, prestaje mandat i prorektorima.

Rektora univerziteta, senat može razriješiti dužnosti i prije isteka mandata tajnim glasanjem, većinom glasova od ukupnog broja članova.

Mandat članovima Senata Panevropskog univerziteta koji su postavljeni po funkciji traje dok traje izbor na odgovarajuću funkciju odn. radni odnos člana. Mandat studenata traje dok traje njihov izbor u studentskim predstavničkim tijelima odn. dok imaju status studenta.

### Član 254.

Senat Panevropskog univerziteta vrši sljedeće **poslove**:

- 1) odlučuje o nastavnoj, naučnoj i stručnoj djelatnosti visokoškolske ustanove,
- 2) donosi statut univerziteta, uz prethodno pribavljeno mišljenje upravnog odbora i uz saglasnost Ministarstva,
- 3) daje saglasnost na statute članica univerziteta,
- 4) donosi opšte akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove,
- 5) senat univerziteta, na prijedlog naučno-nastavnog vijeća, donosi kratke programe studija, studijske programe prvog, drugog, trećeg ciklusa studija, integrisane studijske programe i programe cjeloživotnog učenja,
- 6) bira i razrješava rektora univerziteta, odnosno direktora visoke škole,
- 7) imenuje i razrješava prorektore na prijedlog rektora,
- 8) imenuje članove upravnog odbora iz reda akademskog i administrativnog

osoblja,

- 9) senat univerziteta imenuje vijeća naučnih oblasti po naučnim oblastima na prijedlog vijeća članica univerziteta,
- 10) donosi odluku o raspisivanju konkursa za izbore u nastavnička i saradnička zvanja u skladu sa opštim aktom visokoškolske ustanove,
- 11) senat univerziteta vrši izbor akademskog osoblja na prijedlog naučno-nastavnog vijeća članice univerziteta i mišljenja vijeća naučnih oblasti,
- 12) senat univerziteta daje saglasnost na izvještaje u postupku sticanja naučnog zvanja doktora nauka,
- 13) senat univerziteta, na prijedlog naučno-nastavnog vijeća, dodjeljuje počasno zvanje profesor emeritus i počasni doktor nauka,
- 14) donosi pravila studiranja,
- 15) predlaže upravnom odboru godišnji program rada visokoškolske ustanove, na prijedlog naučno-nastavnih vijeća članica univerziteta,
- 16) senat univerziteta na prijedlog naučno-nastavnih vijeća članica univerziteta usvaja listu odgovornih nastavnika i saradnika,
- 17) usvaja izvještaj o samovrednovanju visokoškolske ustanove,
- 18) daje prijedlog upravnom odboru za osnivanje i ukidanje fakulteta i drugih članica univerziteta,
- 19) donosi program naučnih istraživanja Panevropskog univerziteta;
- 20) rješava prigovore i prijedloge studenata koji se odnose na nastavu i organizaciju nastavnog i obrazovnog procesa;
- 21) odlučuje o sadržaju i načinu realizacije programa stručnog obrazovanja nastavnika i saradnika;
- 22) donosi odluku o ništavosti javnih visokoškolskih isprava;
- 23) donosi godišnji plan udžbenika i osnovne literature
- 24) daje mišljenje o broju studenata koji se upisuju u prvu godinu osnovnih studija prvog ciklusa i studija drugog ciklusa Ministarstvu za naučnotehnološki razvoj i visoko obrazovanje;
- 25) utvrđuje mjere za podsticanje razvoja izrazito uspješnih i darovitih studenata;
- 26) donosi "Kodeks akademske etike Panevropskog univerziteta";
- 27) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.

Članovi senata koji su predstavnici studenata mogu odlučivati u stvarima iz tačaka 1), 2), 3), 4), 5), 6), 14), 15), 16), 17) i 19) ovog člana.

### Član 255.

Senat može **punovažno da radi i odlučuje** ako sjednici prisustvuje ili u radu sjednice učestvuje više od polovine članova Senata, a odluke donosi većinom prisutnih članova Senata.

U svom radu i prilikom odlučivanja Senat može da uzme u obzir primjedbe prijedloge i mišljenja koji su dobijeni od Upravnog odbora univerziteta, Nastavno-naučnih vijeća fakulteta, Vijeća za doktorske studije, stručnih organa univerziteta, odnosno drugih organizacionih jedinica, kao i drugih organa visokoškolske ustanove.

Način rada i druga pitanja značajna za rad Senata Panevropskog univerziteta utvrđuju se **Poslovníkom o radu Senata**.

## 2. Naučno-nastavno vijeće fakulteta

### Član 256.

**Naučno-nastavno vijeće fakulteta** je stručni organ fakulteta i ujedno predstavlja **savjetodavno tijelo** Senata Panevropskog univerziteta.

Naučno-nastavno vijeće fakulteta čine nastavnici i saradnici u radnom odnosu sa punim radnim vremenom koji izvode nastavu na studijskim programima na toj organizacionoj jedinici i predstavnici studenata. U sastavu članice univerziteta mora biti najmanje 15% članova iz reda redovnih studenata.

Članovi vijeća koji su predstavnici studenata biraju se neposrednim izborima na Fakultetu iz reda redovnih studenata.

Član vijeća može biti i nastavnik u naučno-nastavnom zvanju i saradnik u saradničkom zvanju iz kliničkih grana medicine, koji je u dopunskom radu na univerzitetu, a ima zaključen ugovor o radu sa punim radnim vremenom sa zdravstvenom ustanovom koja je nastavna baza univerziteta.

Jedan nastavnik ili saradnik može biti član vijeća samo jedne članice univerziteta. Izuzetak su organizacione jedinice u kojima ima manje od pet nastavnika i saradnika u radnom odnosu sa punim radnim vremenom, u kojima jedan nastavnik ili saradnik može biti član vijeća u više organizacionih jedinica pod uslovom da izvodi nastavu na studijskim programima u tim organizacionim jedinicama.

Naučno-nastavnim vijećem fakulteta rukovodi Dekan fakulteta.

### Član 257.

Nadležnost Naučno-nastavnog vijeća Fakulteta je:

- 1) donosi statut fakulteta, uz prethodno pribavljeno mišljenje upravnog



- odbora,
- 2) donosi pravilnike kojima se reguliše rad fakulteta, na prijedlog dekana,
  - 3) daje mišljenje i prijedloge senatu o akademskim, naučnim, i stručnim pitanjima, u skladu sa statutom Panevropskog univerziteta,
  - 4) dostavlja senatu prijedlog liste i prijedlog konačne liste odgovornih nastavnika i saradnika na Fakultetu,
  - 5) predlaže senatu studijske programe prvog, drugog i trećeg ciklusa, odnosno promjene u strukturi i sadržaju studijskih programa i nastavnih metoda,
  - 6) daje prijedlog senatu za izbor profesora emeritusa,
  - 7) predlaže rektoru imenovanje i razrješenje dekana,
  - 8) daje prijedlog rektoru u vezi sa radnim statusom akademskog osoblja,
  - 9) daje rektoru mišljenje na prijedlog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u dijelu koji se tiče te organizacione jedinice,
  - 10) imenuje prodekane na prijedlog dekana,
  - 11) predlaže program razvoja Fakulteta,
  - 12) predlaže senatu raspisivanje konkursa za izbore u zvanja nastavnika i saradnika,
  - 13) formira komisiju za podnošenje izvještaja za izbor u naučno-nastavno zvanje i utvrđuje prijedlog odluke o izboru kandidata,
  - 14) predlaže senatu članove vijeća naučnih oblasti,
  - 15) razmatra i usvaja izvještaje o samovrednovanju studijskih programa,
  - 16) imenuje komisije za izradu završnog rada na prvom, drugom i doktorske disertacije na trećem ciklusu studija,
  - 17) imenuje Komisiju za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa,
  - 18) obavlja i druge poslove u skladu sa statutom i drugim opštim aktima univerziteta i fakulteta.

Članovi vijeća koji su predstavnici studenata mogu odlučivati u stvarima po tačkama 1), 5), 7), 11), 15).

### Član 258.

Vijeće utvrđuje specifične kriterijume za vrednovanje studijskih programa, izjednačavanje programa stečenih po ranijim propisima i stečenih na drugim visokoškolskim ustanovama sa nastavnim programima koji se izvode na

Panevropskom univerzitetu.

### Član 259.

Sjednice Naučno-nastavno vijeće fakulteta održavaju se po potrebi i mogu da se održavaju ako sjednici prisustvuje većina članova, a odluke se donose većinom glasova prisutnih članova Vijeća.

### 3. Vijeće katedre

#### Član 260.

Panevropski univerzitet, po potrebi posla, može osnovati **Vijeće katedre**.

Vijeće katedre čine svi nastavnici i saradnici katedre. Vijeće katedre:

- predlaže nastavni program nastavnih predmeta katedre;
- razmatra sastav katedre sa stanovišta predmeta koji ulaze u katedru;
- predlaže Naučno-nastavnom vijeću fakulteta raspodjelu predmeta među nastavnicima koji čine katedru;
- daje mišljenje o programu naučnih istraživanja i o naučnim radovima u kojima učestvuju nastavnici i saradnici katedre;
- odgovara za uredno obavljanje nastavnog procesa iz oblasti za koje je katedra osnovana;
- organizuje predavanja iz aktuelnih istraživanja svojih članova;
- daje stručna mišljenja organima Panevropskog univerziteta;
- pokreće postupak za izbor u zvanja i zasnivanje radnog odnosa nastavnika i saradnika na predmetima katedre;
- učestvuje u saradnji katedri u zemlji i inostranstvu.
- predlaže angažovanje istaknutog stručnjaka odnosno naučnog radnika za ostvarivanje dijela nastave na predmetima u sastavu katedre;

Vijeće katedre razmatra i druga pitanja iz nadležnosti Senata Panevropskog univerziteta vezana za obrazovanje i naučni rad iz djelatnosti Panevropskog univerziteta za koju je organizovana katedra.

Sjednice Vijeća katedre se održavaju po potrebi i mogu se održati ako sjednici prisustvuje više od polovine članova, a odluke se donose većinom glasova svih članova Vijeća katedre.

#### 4. Vijeće za doktorske studije

##### Član 261.

Vijeće za doktorske studije određenog studijskog programa je akademsko tijelo čiji su zadaci da obezbijedi **prethodni postupak i da koordinira nastavni, naučni i istraživački proces** na doktorskim studijama određenog studijskog programa kako bi taj proces bio efikasan i ažuran i kako bi se obezbijedio kvalitet i kredibilitet doktorskih studija trećeg ciklusa.

Vijeće za doktorske studije prethodno razmatra i daje preporuke Senatu Panevropskog univerziteta po svim pitanjima vezanim za doktorske studije kao i za proceduru ocjenjivanja, odobravanja i izrade doktorskih disertacije.

##### Član 262.

**Vijeće za doktorske studije** određenog studijskog programa se sastoji od predsjednika Vijeća, zamjenika predsjednika Vijeća, dekana matičnog fakulteta koji je nosilac dokorskog studijskog programa i svih nastavnika matičnog fakulteta koji učestvuju u izvođenju dokorskog studijskog programa, a koji su u radnom odnosu na Panevropskom univerzitetu.

Mandat predsjednika Vijeća i zamjenika predsjednika Vijeća je **4** godine.

##### Član 263.

Senat Panevropskog univerziteta imenuje predsjednika Vijeća za doktorske studije i njegovog zamjenika iz sastava samog Vijeća. Predsjednik Vijeća je ujedno i rukovodilac dokorskog studija. Predsjednik Vijeća i njegov zamjenik su redovni ili vanredni profesori odgovarajućeg naučnog područja.

Predsjednik Vijeća za doktorske studije predsjedava Vijećem.

##### Član 264.

Predsjednik Vijeća sastavlja opšti program doktorskih studija i sastavlja spisak nastavnog osoblja koje će biti neposredno angažovano u izvođenju dokorskkih studija odn. spisak nastavnog osoblja za članstvo u komisijama za ocjenu podobnosti teme dokorskog studija i ocjenu i odbranu dokorskog rada prema kriterijumu naučne i pedagoške kompetentnosti.

##### Član 265.

Osim opštih zadataka opisanih u prethodnom članu, Vijeće za doktorske studije vrši i sljedeće **poslove**:

- Po potrebi, daje mišljenje o predloženom nastavnom programu pojedinačnih predmeta uvedenih na dokorskom studijskom programu;



- Razmatra izvještaje o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta doktorskih studijskih programa i nastavnog osoblja koje izvodi doktorski studij i daje preporuke Senatu Univerziteta;
- Razmatra godišnji izvještaj o realizaciji dokorskog studijskog programa i donosi mjere za unapređenje studijskog programa;
- Donosi rješenje o priznavanju ECTS bodova magistru nauka po svim osnovama i o upisu na više godine dokorskog studija na osnovu prijedloga Komisije za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa;
- Odobrava kandidovanje teme dokorskog rada studenta koji prelazi sa dokorskog studija druge ustanove;
- Donosi odluku o priznavanju i bodovanju seminarских i drugih radova dokorskog kandidata koji prelazi sa dokorskog programa druge visokoškolske ustanove, objavljenih radova u naučnoj periodici, učešća u naučnim skupovima, te naučno-istraživačkog rada izvršenog u dokorskom studiju na drugoj visokoškolskoj ustanovi;
- Donosi odluku o izboru mentora i po potrebi komentora dokorskog kandidata;
- Razmatra izvještaj uvodnog istraživanja sa prijedlogom teme dokorskog rada;
- Predlaže Senatu Univerziteta sastav Komisije za ocjenu teme dokorskog rada;
- Razmatra izvještaj Komisije za ocjenu teme dokorskog rada i upućuje izvještaj Senatu Univerziteta;
- Razmatra izvještaje (dva izvještaja) mentora o realizaciji dokorskog studija kandidata;
- Po zahtjevu Nastavno-naučnog vijeća ili prema vlastitoj procjeni formira Komisiju za reviziju dokorskih studija dokorskog kandidata, razmatra izvještaj revizije i upućuje izvještaj sa zaključcima i prijedlogom mjera za poboljšanje efikasnosti studija Nastavno-naučnom vijeću matičnog fakulteta;
- Predlaže Senatu Univerziteta sastav Komisije za ocjenu i odbranu rada i predsjednika Komisije iz sastava same Komisije;
- Razmatra izvještaj Komisije za ocjenu i odbranu rada i upućuje Senatu Univerziteta mišljenje o dokorskom radu kandidata;
- Razmatra zahtjeve za produženje roka za izradu dokorske disertacije;
- Razmatra i druge zahtjeve dokorskih kandidata.

## XII STRUČNI ORGANI Panevropskog univerziteta

### Član 266.

Stručni organi Panevropskog univerziteta su Direktor, Rektor i Upravni odbor.

---



## 1. Direktor/finansijski direktor

### Član 267.

Direktor je **poslovodni organ** Panevropskog univerziteta. Zajedno sa Rektorom a u okviru svojih nadležnosti utvrđenih zakonom i ovim Statutom rukovodi radom Panevropskog univerziteta.

Izbor i razriješenje direktora Univerziteta vrši Upravni odbor Univerziteta.

Za direktora može biti imenovano lice koje pored opštih uslova predviđenih Zakonom, ispunjava i sledeće **posebne uslove**:

- da ima završen prvi ciklus obrazovanja u četverogodišnjem trajanju ili drugi ciklus obrazovanja u oblastima za koje je Univerzitet matičan prema članu 11. stav 1. i 3. Statuta. Prednost imaju kandidati koji imaju završen drugi ciklus obrazovanja,
- da ima iskustva na poslovima rukovođenja od najmanje jednu godinu pri čemu je prednost odgovarajuće iskustvo u radu sa privrednim subjektima,
- da vrlo dobro poznaje jedan svjetski jezik pri čemu se prednost daje njemačkom i engleskom jeziku;
- da ima izrazite organizacione i komunikacione sposobnosti
- da ima izrazite sposobnosti za timski rad;
- da ima smisla za pedagoški i naučno istraživački rad

### Član 268.

U ostvarivanju **funkcije rukovođenja** direktor Univerziteta:

- predstavlja i zastupa Univerzitet i svoje funkcije ostvaruje u interesu Univerziteta, direktor može punomoćjem prenijeti pojedina ovlašćenja za zastupanje na druga lica samo uz saglasnot Upravnog odbora Univerziteta;
- organizuje i rukovodi procesom rada stručnih službi i vodi poslovanje Univerziteta neposredno i preko radnika sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima;
- na osnovu uputstava i odluka Upravnog odbora, samostalno i u konsultacijama sa Rektorom, te u skladu sa Zakonom, Planom poslovanja i Programom razvoja donosi odluke, rješenja i druge zakonske akte i zaključuje ugovore;
- potpisuje kolektivne ugovore osim onih koji su u nadležnosti Upravnog odbora;
- daje pojedinačnu ili zajedničku prokuru uz saglasnost Upravnog odbora;

- Stara se o zakonitosti rada i odgovara za zakonitost rada Univerziteta obustavljajući sve akte Univerziteta od primjene i izvršenja ako su protivni Zakonu, ovom Statutu, opštim aktima i interesu Univerziteta;
- učestvuje u radu Upravnog odbora;
- aktivno učestvuje u kreiranju osnova poslovne politike, izrade nacрта programskih, planskih i razvojnih dokumenta i izrade nacрта opštih akata;
- izvršava odluke Upravnog odbora Univerziteta;
- donosi odluke o zapošljavanju i odlučuje o raspoređivanju radnika stručnih službi na poslove i radne zadatke;
- odlučuje o pravima i dužnostima zaposlenih u stručnim službama Univerziteta (o rasporedu i preraspodjeli radnog vremena, o odsustvovanju radnika);
- odlučuje o upućivanju radnika stručnih službi na specijalizaciju i prekvalifikaciju;
- procjenjuje doprinos u radu radnika stručnih službi;
- odlučuje o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti radnika stručnih službi u skladu sa Zakonom i kolektivnim ugovorom;
- odlučuje o udaljavanju radnika stručnih službi sa poslova koje obavlja na druge poslove ili iz Univerziteta u slučajevima i na način utvrđen Zakonom i kolektivnim ugovorom;
- donosi organizacione propise i daje uputstva za rad;
- odobrava službena putovanja u zemlji i inostranstvu.
- zamjenjuje Rektora u njegovom odsustvu;
- razmatra zakone i akte drugih organa, te na osnovu analize i uvida daje prijedloge i mišljenja;

#### **Član 269.**

Direktor Univerziteta **izvršava**:

- odluke Upravnog odbora;
- zaključke i odluke Senata i drugih stručnih organa Univerziteta iz svoga djelokruga rada i ovlaštenja;
- pravosnažne sudske odluke;
- obezbjeđuje sprovođenje mjera obezbjeđenja, zaštite autorskih prava i zaštite tajnosti podataka.

#### **Član 270.**

Direktor Univerziteta redovno **izvještava** Upravni odbor Univerziteta:

- Podnosi skraćeni pisani izvještaj o materijalnim i finansijskim rezultatima poslovanja Upravnom odboru Univerziteta kvartalno,
- Podnosi pismeni i usmeni izvještaj i analizu rezultata poslovanja sa bilansnim izvještajima Upravnom odboru univerziteta dva puta godišnje na osnovu periodičnih polugodišnjih i zaključnih godišnjih knjigovodstvenih obračuna;
- Priprema materijale iz različitih izvora, izvještaje, akta i drugu analitičku dokumentaciju za redovne i vanredne sjednice Upravnog odbora

#### Član 271.

Direktor Univerziteta **snosi materijalnu odgovornost** za odluke iz svojih ovlaštenja i svoga djelokruga rada, a kojima je nanesena šteta Univerzitetu. Direktor Univerziteta je materijalno odgovoran za dokazanu štetu počinjenu Univerzitetu namjerno, zloupotrebom položaja, prekoračenjem ili propuštanjem ovlaštenja.

Odgovornost direktora utvrđuje Upravni odbor u skladu sa ovim Statutom i Zakonom.

Direktor Univerziteta može biti razriješen dužnosti radi neizvršavanja ugovorenih ili zakonskih obaveza, neostvarivanja poslovnih rezultata, sukoba interesa sa Univerzitetom, zloupotrebe položaja ili drugih aktivnosti, kojima je nanesena neposredna materijalna šteta ili šteta po interese Univerziteta.

## 2. Rektor

#### Član 272.

Rektor **rukovodi** radom Panevropskog univerziteta zajedno sa direktorom, a u okviru svojih ovlaštenja definisanih Zakonom i ovim Statutom.

Za rektora može biti izabran nastavnik u naučno-nastavnom zvanju redovnog profesora koji se na Panevropskom univerzitetu nalazi u radnom odnosu s punim radnim vremenom.

Rektor univerziteta bira se na vrijeme od četiri godine i može biti ponovo izabran.

#### Član 273.

Rektor ima prava i dužnosti utvrđene Zakonom, a naročito:

- zastupa i predstavlja visokoškolsku ustanovu u akademskoj oblasti,
- organizuje i rukovodi radom visokoškolske ustanove i odgovoran je za zakonitost rada,
- donosi pojedinačne akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove,

- predlaže prorektore senatu univerziteta,
- imenuje i razrješava dekana, na prijedlog naučno-nastavnog vijeća,
- predlaže opšte akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove,
- predlaže organima visokoškolske ustanove mjere za unapređivanje rada,
- predlaže upravnom odboru mjere za efikasno i zakonito obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove,
- predlaže plan rada i razvoja visokoškolske ustanove upravnom odboru,
- predlaže upravnom odboru pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, po prethodno pribavljenom mišljenju članica univerziteta,
- izvršava odluke upravnog odbora i drugih organa visokoškolske ustanove,
- odlučuje o korišćenju sredstava do iznosa utvrđenog statutom visokoškolske ustanove,
- odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima akademskih radnika iz radnog odnosa,
- podnosi upravnom odboru izvještaj o finansijskom poslovanju visokoškolske ustanove,
- učestvuje u radu Rektorske konferencije Republike Srpske (u daljem tekstu: Rektorska konferencija) i Rektorske konferencije BiH, odnosno u radu Konferencije visokih škola Republike Srpske (u daljem tekstu: Konferencija visokih škola),
- odgovara za ostvarivanje obrazovne i naučne djelatnosti i rukovodi stručnim radom na Univerzitetu;
- aktivno učestvuje u kreiranju osnova poslovne politike, i kreiranju programskih, planskih i razvojnih dokumenta;
- utvrđuje organizaciju izvođenja nastave u toku školske godine po semestrima;
- rješava zahtjeve za prelazak studenta sa drugog istorodnog fakulteta ili sa jednog na drugi studijski program unutar Univerziteta i odlučuje o priznavanju ispita prilikom prelaska sa druge visokoškolske ustanove;
- donosi rješenje o poništavanju ispita na zahtjev studenta;
- odlučuje o zahtjevima za ispunjavanje zaostalih predispitnih obaveza;
- odlučuje po prigovorima studenata na upisne liste, prigovorima na ocjene i rješenju o prelasku u narednu godinu studija;
- potpisuje diplome svih studijskih ciklusa;
- predlaže godišnji program rada i plan razvoja;



- izvršava odluke Upravnog odbora iz svoje nadležnosti i svog djelokruga;
- podnosi godišnji izvještaj o nastavno-naučnom radu fakulteta;
- pokreće inicijativu i predlaže rješenja o pitanjima od značaja za vršenje djelatnosti Panevropskog univerziteta;
- koordinira i nadzire rad prorektora;
- predlaže tijelima visokoškolske ustanove mjere za unapređenje rada;
- predlaže upravnom odboru mjere za efikasno i zakonito obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove;
- izvršava odluke upravnog odbora i Senata Panevropskog univerziteta;
- obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove i drugim opštim aktima Panevropskog univerziteta..

Rektor može obustaviti od izvršenja odluku dekana i direktora članice univerziteta ako je u suprotnosti sa ovim zakonom i statutom univerziteta.

Rektor radi proučavanja pitanja iz svoje nadležnosti može obrazovati komisije

Rektor može pojedine zadatke i poslove prenijeti prorektorima i radnicima sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima.

Protiv odluke rektora može se podnijeti prigovor upravnom odboru visokoškolske ustanove. Odluka upravnog odbora je konačna, a protiv iste se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

#### Član 274.

Rektor je **samostalan** u obavljanju poslova iz svog djelokruga i za svoj rad u domenu akademskih pitanja odgovara Senatu Panevropskog univerziteta, a u domenu poslovanja odgovara Upravnom odboru Panevropskog univerziteta.

Rektor može biti razrješen dužnosti prije isteka perioda na koji je imenovan:

- ako bude osuđen za krivično djelo koje ga čini neadekvatnim za vršenje funkcije rektora;
- ako nestručno ili nesavjesno vršu funkciju rektora;
- ako ne izvršava zadatke predviđene zakonom i ovim Statutom ili prekorači ovlačenja i time nanese štetu Panevropskom univerzitetu;
- zbog spriječenosti objektivne prirode da u dužem vremenu obavlja dužnost rektora.

#### Član 275.

Panevropski univerzitet, po potrebi posla, ima **prorektore**, i to:

- ☞ Prorektora za nastavu;
- ☞ Prorektora za naučni rad i međunarodnu saradnju;
- ☞ Prorektora za osiguranje kvaliteta i razvoj;

### Član 276.

#### **Prorektor za nastavu:**

- zamjenjuje Rektora u njegovom odsustvu;
- pomaže Rektor u koordinaciji i objedinjavanju održavanja nastave;
- stara se o organizacionim i tehničkim uslovima nastave;
- koordinira sa studentskom službom, studentima, nastavnicima i saradnicima;
- preuzima mjere radi sprovođenja odluka Senata Panevropskog univerziteta u vezi nastave;
- rješava konkretne zahtjeve studenata vezane za nastavu za koje nisu nadležni Rektor i Senat Univerziteta;
- koordinira rad izdavačke djelatnosti vezane za nastavu;
- vrši i druge poslove za koje ga ovlasti Rektor.

### Član 277.

#### **Prorektor za naučni rad i međunarodnu saradnju:**

- predlaže način ostvarivanja međunarodne saradnje;
- pomaže Rektor u poslovima vezanim za naučni rad i međunarodnu saradnju Panevropskog univerziteta;
- preuzima mjere radi sprovođenja odluka Senata Panevropskog univerziteta, Rektora i Upravnog odbora u vezi naučnog rada i međunarodne saradnje;
- obavlja i druge poslove određene ovim Statutom i drugim aktima Panevropskog univerziteta ili koje mu Rektor povjeri.

### Član 278.

#### **Prorektor za osiguranje kvaliteta i razvoj:**

- pomaže u pripremi materijala za sjednice Upravnog odbora i Senata Panevropskog univerziteta;
- preuzima mjere radi sprovođenja odluka Upravnog odbora u vezi razvoja;
- predlaže mjere za racionalno trošenje materijalnih sredstava;
- stara se da Panevropski univerzitet ostvaruje svoja prava u organima putem

kjih se finansira djelatnost univerziteta;

- predlaže visinu školarine i drugih troškova koje snose studenti;
- obavlja i druge poslove u određenim oblastima za koje ga Rektor ovlasti;

#### Član 279.

Prorektori za svoj rad odgovaraju Rektor.

#### Član 280.

Prorektori mogu biti **razriješeni dužnosti** i prije isteka vremena na koje su birani:

- u slučaju da dođe do prestanka radnog odnosa zbog primjene zakonskih propisa koji regulišu radne odnose;
- na sopstveni zahtev, ili ako su spriječeni da u dužem vremenskom periodu vrše prava i dužnosti;
- ako svojom krivicom nanesu štetu univerzitetu;
- ako svojom krivicom povrijede ugled Panevropskog univerziteta;
- ako ne izvršavaju zadatke utvrđene ovim Statutom.

Prorektor može biti razriješen dužnosti prije isteka vremena na kojeg je biran i ako u vršenju povjerenih poslova izazove slučaj zbog kojeg Rektor može biti razriješen dužnosti prije isteka vremena i ako povjerene poslove vrši protivno ovlaštenju ili uputstvima.

### 3. Upravni odbor

#### Član 281.

**Upravni odbor Univerziteta** je organ upravljanja visokoškolske ustanove formiran osnivačkim aktima univerziteta u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju.

Upravni odbor ima **10** članova. Članove Upravnog odbora univerziteta čine predstavnici akademskog i administrativnog osoblja, studenata, privrede i osnivača.

Osnivači univerziteta koji posjeduju više od 30 % osnivačkog uloga imenuju po dva člana Upravnog odbora, dok ostali osnivači imenuju po jednog člana. Pravna lica - osnivači univerziteta imenuju svoje predstavnike odlukom svojih Upravnih odbora. Senat univerziteta imenuje jednog člana Upravnog odbora iz reda akademskog osoblja zaposlenog na Panevropskom univerzitetu i jednog člana neakademskog osoblja u postupku javne konkurencije na osnovu intrinog konkursa. Senat imenuje jednog predstavnika studenata prema prijedlogu studentskog predstavničkog tijela. Predstavnik privrede se bira javnim konkursom.

Selekciju prijavljenih kandidata za predstavnika privrede vrši upravni odbor u svom aktuelnom sastavu putem javne rasprave i glasanja.

Mandat članova Upravnog odbora traje četiri godine, sa mogućnošću još jednog izbora. Mandat predstavnika studenata traje jednu godinu.

Član upravnog odbora koji je predstavnik studenata mora biti redovan student koji je prvi put upisao godinu studija.

### Član 282.

Upravni odbor obavlja slijedeće **poslove**:

- daje mišljenje o statutu visokoškolske ustanove,
- donosi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, a na prijedlog rektora,
- utvrđuje planove finansiranja i razvoja,
- donosi godišnji program rada visokoškolske ustanove, na prijedlog senata visokoškolske ustanove,
- donosi finansijski plan i usvaja godišnji izvještaj o finansijskom poslovanju visokoškolske ustanove,
- razmatra finansijski plan i izvještaj o finansijskom poslovanju članice univerziteta,
- utvrđuje visinu školarine i upisnine za studente sva tri ciklusa studija koji samofinansiraju svoje školovanje, vanredne studente i studente strane državljanke,
- usmjerava, kontroliše i ocjenjuje rad rektora ili direktora u domenu finansijskog poslovanja,
- predlaže senatu razrješenje rektora univerziteta, odnosno direktora visoke škole,
- odlučuje o korišćenju sredstava preko iznosa utvrđenog statutom visokoškolske ustanove,
- odlučuje u drugom stepenu o prigovoru zaposlenih na odluke rektora, odnosno direktora iz radnog odnosa,
- donosi odluku o formiranju i ukidanju članica univerziteta,
- daje saglasnost na statut članica univerziteta u skladu sa svojim nadležnostima,
- donosi opšte akte iz oblasti materijalno-finansijskog poslovanja i iz oblasti rada i radnih odnosa, u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove i
- donosi pojedinačna i opšta akta iz svoje nadležnosti;

- donosi odluku o obrazovanju novih unutrašnjih organizacionih jedinica na prijedlog senata univerziteta;
- razmatra nacrte akata koje donose drugi organi i tijela na Univerzitetu;
- donosi Pravila o visini naknade za studiranje i cijeni usluga, i Odluku o visini naknada za studiranje na univerzitetu za svaku školsku godinu;
- usvaja planove razvoja Univerziteta i preduzima mjere za njihovo sprovođenje;
- donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun;
- donosi godišnji program rada Univerziteta, na prijedlog Senata Panevropskog univerziteta,
- odlučuje o svim vanrednim zahtjevima korisnika usluga Univerziteta koji direktno utiču na ostvarivanje prihoda Univerziteta;
- donosi Pravilnik o raspodjeli na Panevropskom univerzitetu i pojedinačne odluke o visini različitih naknada nastavnom i drugom osoblju Univerziteta za redovne i vanredne radne aktivnosti i poslove obavljene na Univerzitetu;
- usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad rektora ili direktora u domenu finansijskog poslovanja
- odlučuje o korištenju sredstava preko iznosa utvrđenog blagajničkim maksimumom a posebno o korištenju sredstava za investicije;
- donosi finansijski plan Panevropskog univerziteta na prijedlog direktora i vrši nadzor nad njegovom realizacijom;
- usvaja izvještaje o poslovanju i godišnji obračun Panevropskog univerziteta;
- donosi godišnji program rada na prijedlog Senata;
- prati primjenu opštih akata i stara se o zakonitosti i javnosti rada na Panevropskom univerzitetu;
- kreira osnove poslovne politike i utvrđuje obrazovnu, naučno-istraživačku i razvojno-investicionu politiku Panevropskog univerziteta;
- najmanje jednom godišnje podnosi osnivaču izvještaj o poslovanju Panevropskog univerziteta;
- odlučuje o pitanjima koja se odnose na opšti i materijalni položaj Panevropskog univerziteta i njegovih radnika;
- odlučuje o prigovoru zaposlenih na odluke tijela Panevropskog univerziteta koji su u prvom stepenu odlučivali o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih iz radnog odnosa;
- imenuje stalne i povremene komisije iz svog domena rada i odgovornosti;
- donosi odluke o imenovanju i razrješavanju lica sa posebnim

- ovlaštenjima i odgovornostima;
- imenuje i razrješava direktora;
  - razmatra prijedlog za izbor Rektora i prorektora univerziteta i upućuje ga Senatu univerziteta;
  - daje punomoćja iz svoje nadležnosti ovlaštenim radnicima Univerziteta i trećim licima;
  - obavlja druge poslove propisane zakonom, statutom i opštim aktima visokoškolske ustanove.

Za pitanja koja su od neposrednog interesa za akademsko osoblje Upravni odbor Panevropskog univerziteta mora pribaviti **mišljenje Senata** univerziteta odn. Naučno-nastavnog vijeća fakulteta.

Za pitanja koja su od neposrednog interesa za studente mora da se pribavi mišljenje studentskog predstavničkog tijela.

### Član 283.

Upravni odbor može punovažno da radi ako sjednici prisustvuje više od polovine članova Upravnog odbora. Upravni odbor **odlučuje većinom** glasova od ukupnog broja članova.

Izuzetno, Upravni odbor odlučuje jednoglasno o raspodjeli dobiti i o pokriću gubitaka, o zaduženju ustanove i o davanju kredita, o udruživanju sa drugim ustanovama i o izmjenama i dopunama djelatnosti. Ukoliko nema saglasnosti, odlučuje se većinom glasova pod uslovom da osnivači koji glasaju za odluku imaju dvije trećine osnivačkog uloga.

O statusnim pitanjima i o povećanju ili smanjenju osnivačkog kapitala – uloga, Upravni odbor odlučuje jednoglasno.

Članovi upravnog odbora mogu o pitanjima iz nadležnosti Upravnog odbora da se izjasne pismenim putem.

Način rada, kao i druga pitanja značajna za rad Upravnog odbora, utvrđuju se **Poslovníkom o radu Upravnog odbora**.

### Član 284.

**Predsjednik Upravnog odbora** priprema i saziva sjednice Upravnog odbora u saradnji sa direktorom i Rektorom univerziteta.

Predsjednik Upravnog odbora vodi sjednice, stara se o redu na sjednicama, potpisuje akta i odluke donesene na sjednici Upravnog odbora.

Predsjednik Upravnog odbora Panevropskog univerziteta može da bude

**profesionalno lice** u radnom odnosu ili lice vezano odgovarajućim ugovorom, kojemu se pored poslova iz prethodnog stava dodjeljuju i poslovi vezani za razvoj i institucionalnu izgradnju Panevropskog univerziteta i koje za svoj rad dobija odgovarajuću nadoknadu.

### **XIII STUDENTSKO PREDSTAVNIČKO TIJELO PANEVROPSKOG UNIVERZITETA**

#### **Član 285.**

Studentsku Uniju Panevropskog univerziteta čini asocijacija studentskih organizacija fakulteta i drugih organizacionih jedinica u sastavu Panevropskog univerziteta. Rad studentske unije, studentskih organizacija i organa na Panevropskom univerzitetu reguliše se *Statutom Studentskog parlamenta Panevropskog univerziteta*.

Studentski parlament Panevropskog univerziteta je najviše predstavničko tijelo studenata univerziteta, koji predstavlja Studentsku uniju Panevropskog univerziteta i koji se sastoji od izabranih predstavnika studenata svih fakulteta/organizacionih jedinica Panevropskog univerziteta.

Broj predstavnika i sastav Studentskog parlamenta Panevropskog univerziteta definisan je u *Statutu Studentskog parlamenta Panevropskog univerziteta*.

U cilju cjelovitog zastupanja interesa i potreba studenata Panevropskog univerziteta Studentski parlament osnivaju sekcije, komisije i forume čija je funkcija, broj i sastav definisana u *Statutu Studentskog parlamenta Panevropskog univerziteta*.

#### **Član 286.**

Studentskim parlamentom Panevropskog univerziteta rukovodi Predsjedništvo parlamenta i Predsjednik studentskog parlamenta koji je ujedno i predsjednik Studentske unije Panevropskog univerziteta. Predsjedništvo studentskog parlamenta Panevropskog univerziteta je osnovni izvršni organ studentskog parlamenta.

Predsjedništvo studentskog parlamenta se formira od po tri predstavnika sa svakog fakulteta/organizacione jedinice Panevropskog univerziteta. Predsjedništvo tajnim glasanjem bira Predsjednika studentskog parlamenta i zamjenika predsjednika

Radi ostvarivanja prava i zaštite interesa studenata, Predsjedništvo studentskog parlamenta na konstituirajućoj sjednici takođe bira i dva predstavnika studenata u Senat univerziteta vodeći računa da predstavljaju drugi i treći obrazovni ciklus koji

su organizovani na Univerzitetu. Predsjedništvo bira i jednog predstavnika studenata u Upravni odbor Panevropskog univerziteta.

Predsjedništvo studentskog parlamenta bira i predstavnike studenata Panevropskog univerziteta u Uniju studenata Republike Srbije.

Studentski parlament Panevropskog univerziteta, Predsjedništvo i Predsjednik Studentske Unije zastupaju interese studenata i daju doprinos društvenim, kulturnim, akademskim i fizičko-rekreativnim potrebama studenata.

### **Član 287.**

Sekretara studentskog parlamenta Panevropskog univerziteta bira skupština Studentskog parlamenta iz redova studentskih predstavnika. Mandat sekretara Studentskog parlamenta iznosi godinu dana.

Sekretar studentskog parlamenta sakuplja i distribuiše sve relevantne informacije o članovima i ostalim institucijama, vodi zapisnik sa sjednica svih organa Unije studenata Panevropskog univerziteta, obavještava članove organa o mjestu i vremenu održavanja sjednica, vodi arhivu, održava prostorije namjenjene Uniji studenata Panevropskog univerziteta, podnosi izvještaj o svom radu Predsjedniku Studentskog parlamenta, odlazi redovno sa Predsjednikom studentskog parlamenta na sastanke, te obavlja i druge poslove u skladu sa odlukama organa Unije studenata Panevropskog univerziteta.

### **Član 288.**

Studentsku organizaciju fakulteta/organizacione jedinice čine svi studenti upisani na fakultetu/organizacionoj jedinici kojima nije prestao status studenta.

Studentska organizacija fakulteta/organizacione jedinice ima skupštinu i predsjedništvo.

Skupštinu studentske organizacije fakulteta čine svi upisani studenti. Skupština Studentske organizacije radi putem Vijeća studenata organizovanih po godinama studija i studijskim programima. Radom Vijeća studenata rukovodi radno predsjedništvo koje se bira neposredno javnim glasanjem na sjednici Zbora studenata. Zbor godine kandiduje i tajnim glasanjem bira predstavnike za Predsjedništvo studentske organizacije fakulteta/organizacione jedinice. Broj kandidovanih studenata mora da bude veći od broja izabranih studenata. Radno predsjedništvo Vijeća godine je istovremeno i glasački odbor. Radno predsjedništvo Vijeća studenata mora da vodi računa o nacionalnoj, polnoj, starosnoj, strukovnoj i interesnoj strukturi predloženih studenata prilikom kandidovanja za Predsjedništvo Studentske organizacije fakulteta, kako bi izabrani

članovi Predsjedništva u najvećem mjeri odrazili strukturu, potrebe i interese studenata fakulteta.

#### Član 289.

Predsjedništvo studentske organizacije fakulteta je osnovni predstavnički i izvršni organ Studentske organizacije fakulteta/organizacione jedinice. Čine ga predstavnici svih godina odn. studijskih progama na fakultetu/organizacionoj jedinici koji se biraju svake godine tajnim i neposrednim glasanjem putem Zborova studenata. Predsjedništvo ima tri člana.

Sastav predsjedništva odražava nacionalnu, polnu starosnu, strukovnu i interesnu strukturu studenata fakulteta/organizacione jedinice. Sastav i broj članova Predsjedništva Studentske organizacije fakulteta/organizacione jedinice definiše se Statutom Studentskog parlamenta Panevropskog univerziteta.

Predsjedništvo Studentske organizacije fakulteta/organizacione jedinice ulazi u sastav Predsjedništva studentskog parlamenta Panevropskog univerziteta.

#### Član 290.

Studentski parlament finansira aktivnosti Unije studenata Panevropskog univerziteta iz izvora Panevropskog univerziteta, sponzorstvom, konkurisanjem projekata za finansiranje kod fakulteta, univerziteta, državnih organa ili fondacija i iz ostalih izvora u skladu sa zakonom.

#### Član 291.

Mandat svih članova studentskih predstavničkih tijela na Univerzitetu i Fakultetima odn. organizacionim jedinicama traje godinu dana. Izbor članova studentskih predstavničkih tijela održava se svake godine najkasnije do 30. novembra, tajnim i neposrednim glasanjem. Niko ne može više od dva puta biti biran na istu funkciju.

### XIV STICANJE SREDSTAVA

#### Član 292.

Panevropski univerzitet **stiče prihod** vršenjem djelatnosti, na osnovu Ugovora sa osnivačima, na osnovu Ugovora sa korisnicima usluga, kao i iz sredstava koja obezbjeđuje vlada iz budžeta i sredstava donatora u skladu sa Zakonom.

Panevropski univerzitet može sticati sredstva od školarine, od pružanja usluga trećim licima, kao drugih izvora (poklon, donacija, sponzorstvo i dr.).

Prihod Panevropskog univerziteta je jedinstven.

Univerzitet takođe može sticati sredstva:

1. ostvarivanjem programa naučnih istraživanja,
2. iz naknade koju plaćaju studenti, polaznici postdiplomskih studija i doktorskih studija
3. ostvarivanjem programa stručnog obrazovanja i usavršavanja
4. iz sredstava koja obezbeđuje vlada iz budžeta
5. iz izdavačke i informativne djelatnosti,
6. iz prihoda po osnovu autorskih prava i patenata
7. iz konsalting i menadžment poslova
8. iz poslova izrade projekata u oblastima za koje je univerzitet matičan;
9. iz poslova posredovanja u oblasti obrazovanja
10. iz poklona i zavještanja,
11. iz kamata i dividendi
12. iz drugih izvora nastalih obavljanjem djelatnosti

### Član 293.

Sredstva iz prethodnog člana ovog Statuta, Panevropski univerzitet može koristiti, u skladu sa godišnjim programom rada za:

- troškove poslovanja;
- zarade zaposlenih u skladu sa Zakonom, Pravilnikom o raspodjeli i Kolektivnim ugovorom;
- nabavku opreme i nekretnina;
- rješavanje stambenih pitanja radnika;
- obavljanje naučnog rada, koji je u funkciji podizanja kvaliteta nastave;
- naučno i stručno usavršavanje nastavnika i saradnika;
- podsticanje razvoja nastavnog podmlatka;
- rad sa darovitim studentima;
- međunarodnu saradnju;
- izvore informacija i informacione sisteme; i
- druge namjene u skladu sa Zakonom.

**Raspoređivanje i upravljanje** sredstvima Panevropskog univerziteta, kao i regulisanje načina formiranja i isplate zarada zaposlenih, regulisani su posebnim opštim aktima Panevropskog univerziteta.



#### Član 294.

**Novčana sredstva** Panevropskog univerziteta su sva sredstva koja je po osnovi obavljanja djelatnosti pribavio Univerzitet putem ugovora ili drugih pravnih radnji.

#### Član 295.

Rezultati poslovanja Panevropskog univerziteta utvrđuju se periodičnim i godišnjim obračunom u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

**Periodični i godišnji obračun** predlaže direktor Upravnom odboru.

#### Član 296.

Panevropski univerzitet je neprofitna organizacija i obavlja svoju djelatnost kao javnu službu, a dobit koju ostvaruje obavljanjem djelatnosti visokog obrazovanja koriste isključivo za razvoj i unapređenje vlastite djelatnosti visokog obrazovanja.

### XV IZDAVAČKA DJELATNOST

#### Član 297.

Na Panevropskom univerzitetu se u obrazovno-naučnom radu koriste osnovni **udžbenici**, pomoćni udžbenici i **skripta**:

-  Osnovni udžbenik po pravilu obuhvata najmanje 90% sadržaja predmeta utvrđenih nastavnim planom i programom.
-  Pomoćni udžbenici su: atlasi, dijagrami, literatura - odabrani tekstovi, praktikumi, zbirke zadataka, riječnici i drugi sadržaji kojima se doprinosi ostvarivanju nastavnih planova i programa.
-  Skripta su autorizovana predavanja koja se, po pravilu, izdaju u slučaju kada ne postoji odgovarajući osnovni udžbenik. Na univerzitetu je obezbjeđena udžbenička literatura, dok se skripta koriste izuzetno.

Na Panevropskom univerzitetu se u obrazovno-naučnom radu koriste takođe i elektronski i multimedijalni nosioci informacija, odnosno "on-line" metode diseminacije informacija korištenjem Interneta, računarskih mreža i multimedijalnih sredstava.

#### Član 298.

Panevropski univerzitet odobrava i u skladu sa raspoloživim sredstvima, izdaje osnovne udžbenike, pomoćne udžbenike, skripta i monografije. Sredstva za izdavačku djelatnost se planiraju i obezbjeđuju u okviru godišnjih budžeta Panevropskog univerziteta.

### Član 299.

Senat Univerziteta, po potrebi posla, imenuje **Izdavački savjet** na četiri godine iz reda nastavnika i saradnika Panevropskog univerziteta.

**Izdavački odbor** za publikacije Univerziteta čine: glavni i odgovorni urednik izdavača koji je ujedno i rukovodilac Centra za izdavačku djelatnost Panevropskog univerziteta, od jednog do tri člana iz reda nastavnika i od jednog do dva člana iz reda saradnika koje imenuje Senat Panevropskog univerziteta.

### Član 300.

Izdavanje i uređivanje zbornika radova, kao zajedničke publikacije nastavnika, studenata i saradnika Panevropskog univerziteta, uređuje se u skladu sa Zakonom.

### Član 301.

Senat Panevropskog univerziteta donosi Godišnji plan kojim utvrđuje vrstu i broj potrebnih osnovnih udžbenika, kao i koji se pomoćni udžbenici i skripta (*u daljem tekstu: udžbenik*) mogu koristiti za ostvarivanje programa studija na univerzitetu.

Za izbor udžbenika odgovoran je predmetni nastavnik.

Uz zahtev za odobravanje udžbenika prilaže se recenzija.

### Član 302.

Standarde koje treba da zadovolji udžbenik, način pribavljanja i odobravanja rukopisa za udžbenik, kao i njegovo praćenje i ocjenjivanje utvrđuje Senat posebnim pravilnikom.

Odobrenjem udžbenika iz stava 1. ovog člana stiče se pravo da se na naslovnoj strani istakne zaštitni znak i logotip Panevropskog univerziteta i naziv "*Univerzitet evropskih znanja*".

### Član 303.

Senat Panevropskog univerziteta objavljuje spisak odobrenih udžbenika i priručnika, do 31. maja tekuće godine, koji će se koristiti po obrazovnim profilima i godinama studija u narednoj školskoj godini.

### Član 304.

Nastavnik na ispitu nema pravo da ispituje studente po udžbeniku koji nije u *Spisku odobrenih udžbenika i pomoćnih sredstava*.

## XVI OBAVJEŠTAVANJE STUDENATA I ZAPOSLENIH RADNIKA

### Član 305.

Organi i stručni organi Panevropskog univerziteta dužni su da obezbijede **javnost svoga rada** prema subjektima koji imaju pravni interes za praćenje rada i poslovanja Panevropskog univerziteta, kada to nije protivno interesu Panevropskog univerziteta, a u skladu sa Zakonom.

### Član 306.

Obim i način obezbjeđivanja javnosti rada organa i stručnih organa Panevropskog univerziteta utvrđuju se Poslovníkom o radu kolektivnih organa i pojedinačnim kolektivnim ugovorom.

## XVII POSLOVNA TAJNA

### Član 307.

**Poslovnóm tajnom** smatraju se isprave i podaci čije bi saopštenje neovlašćenom licu bilo protivno interesima ili bi štetilo interesima i poslovnom ugledu Panevropskog univerziteta.

Poslovnú tajnú dužni su da čuvaju svi zaposleni koji na bilo koji način saznaju za ispravu ili podatak koji se smatra poslovnom tajnom i po prestanku radnog odnosa na Panevropskom univerzitetu.

## XVIII OPŠTA AKTA Panevropskog univerziteta

### Član 308.

Organi Univerziteta donose odluke, pravila, pravilnike, poslovnike, uputstva, preporuke i druge opšte akte, u skladu sa njihovim nadležnostima.

Pod opštim aktima podrazumijevaju se:

-  Ugovor o osnivanju;
-  Statut univerziteta i statuti fakulteta;
-  Pravilnici/pravila;
-  Poslovnici;
-  Metodologije i klasifikacije;
-  Kodeksi;
-  Strategije i politike;
-  Registri i katalozi;
-  Administrativne procedure;

-  Odluke kojima se na opšti način uređuju odnosi, u skladu sa zakonom, statutom i djelatnošću Panevropskog univerziteta;

Tumačenje Statuta i drugih opštih akata daje organ Panevropskog univerziteta koji je ovlašten za njegovo donošenje.

### Član 309.

**Opšta akta** Panevropskog univerziteta su:

 **Pravilnici/pravila:**

- Pravilnik o sistematizaciji poslova i organizaciji Panevropskog univerziteta;
- Pravilnik o opisu poslova i radnih procedura na Panevropskom univerzitetu;
- Pravilnik o radnim odnosima na Panevropskom univerzitetu;
- Pravilnik o raspodjeli;
- Pravila o visini naknade za studiranje i cijeni usluga;
- Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama;
- Pravilnik o kancelarijskom i arhivskom poslovanju;
- Pravila studija prvog ciklusa;
- Pravila studija drugog ciklusa;
- Pravilnik o doktorskim studijama;
- Pravilnik o studiju obrazovanja na daljinu;
- Pravilnik o kontinuitetu studija;
- Pravilnik o evaluaciji znanja i postignuća studenata;
- Pravilnik o sticanju akademskih zvanja i zasnivanju radnog odnosa akademskog osoblja Panevropskog univerziteta;
- Pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti studenata;
- Pravilnik o kvalifikacionom ispitu i upisu na Panevropski univerzitet;
- Pravilnik o priznavanju ispita i vrednovanju studijskih programa;
- Pravilnik o mobilnosti studenata;
- Pravilnik o studentskom volontiranju i praksi;
- Pravilnik o osiguranju kvaliteta na Panevropskom univerzitetu;
- Pravilnik o studentskom vrednovanju i anketiranju;
- Pravila o radu Centra za izdavačku djelatnost;
- Pravila rada biblioteke Panevropskog univerziteta;

- Pravilnik o uslovima, načinu sticanja i dodjele počasnih zvanja, priznanja i nagrada na Panevropskom univerzitetu;
- Pravilnik o finansiranju i sufinansiranju naučno-istraživačkih projekata;
- Pravilnik o diplomskom, pristupnom i master radu;
- Pravilnik o plagijarizmu;



#### **Poslovnici:**

- Poslovnik o radu Senata Panevropskog univerziteta;
- Poslovnik o radu Upravnog odbora Panevropskog univerziteta;
- Poslovnik o radu Nastavno-naučnog vijeća fakulteta;
- Poslovnik o radu Vijeća za doktorske studije;
- Poslovnik o radu katedri
- Poslovnik o radu vijeća naučnih oblasti



#### **Metodologije i klasifikacije:**

- Klasifikacija naučnih oblasti na Panevropskom univerzitetu;
- Nomenklatura stručnih, akademskih i naučnih naziva koji se stiču na studijskim programima Panevropskog univerziteta;
- Kriteriji kompetetnosti akademskog osoblja;
- Metodologija izrade studentskih i završnih radova;
- Standardi za izradu, pribavljanje praćenje, ocjenjivanje i odobravanje udžbenika;



#### **Kodeksi:**

- Kodeks akademske etike Panevropskog univerziteta;
- Kućni red ustanove



#### **Strategije i politike:**

- Izjava o misiji;
- Strategija razvoja Panevropskog univerziteta;
- Strategija osiguranja kvaliteta na Panevropskom univerzitetu;
- Politika kvaliteta na Panevropskom univerzitetu;



#### **Registri i katalozi:**

- Registar opštih akata;
- Registar ugovora;
- Registar ugovora o autorskim pravima;

- ☑ Katalog statusno-registracione dokumentacije;
- ☑ Katalog projekata;
- ☑ Katalog marketing izvora;
- ☑ Ostali registri za evidencije koje se službeno vode na univerzitetu;
- ☑ Registri javnih isprava koje izdaje univerzitet;
- ☑ Arhivski registri;

Na Panevropskom univerzitetu, po potrebi posla, donose se i druga opšta akta.

Upravni odbor, po ukazanoj potrebi može donijeti i druga opšta akta vezana za regulisanje prava i obaveza iz radnih odnosa.

### **Član 310.**

Opšta akta koja regulišu raličita akademska pitanja i odnose na Panevropskom univerzitetu donosi Senat univerziteta, dok akta koja regulišu poslovni proces, radne odnose, organizaciju i akta vezana za finansiranje i potrošnju reguliše Upravni odbor univerziteta.

Upravni odbor razmatra u prethodnom postupku i akta vezana za akademske odnose na univerzitetu i dostavlja Senatu svoje mišljenje i prijedloge, obzirom da pojedina akademska pitanja mogu da bitno utiču na rezultate poslovanja Univerziteta.

Prilikom donošenja akata iz svoje nadležnosti, Upravni odbor je u prethodnom postupku dužan da pribavi mišljenje Senata, a nakon donošenja akta, obavezno upozna je Senat univerziteta sa konačnim sadržajem akta.

Poslovnike o radu donose organi na koje se akt odnosi.

Opšta akta objavljuju se na oglasnoj tabli i na internet stranici Univerziteta, a stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja, ukoliko samim aktom nije drugačije određeno.

**Izvornici opštih akata** čuvaju se u posebnoj dokumentaciji Univerziteta. O opštim aktima se vodi zaseban registar.

## **XIX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

### **Član 311.**

Odredbe opštih akata koje su se primjenjivale do stupanja na snagu ovog Statuta, a nisu u suprotnosti sa Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom, primjenjivaće se do usaglašavanja tih akata sa Statutom.

**Član 312.**

Usaglašavanje opštih akata na Panevropskom univerzitetu izvršice se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Statuta.

**Član 313.**

Upravni odbor Panevropskog univerziteta je na svojoj sjednici od 21.09.2023. godine usvojio prijedlog Statuta univerziteta.

Senat univerziteta je usvojio prijedlog statuta na svojoj 198. sjednici održanoj dana 29.09.2023. pod brojem 1.3-745-2/23.

"Ministarstvo za naučnotehnoški razvoj i visoko obrazovanje Republike Srpske dalo je saglasnost na ovaj Statut svojim aktom br. 19.040/023-15-1/23 od 23.11.2023. godine."

Ovaj Statut je objavljen na oglasnoj tabli Panevropskog univerziteta dana 1.12.2023. godine pod brojem A/int-01.00.000.521.

Danom stupanja na snagu ovog Statuta prestaje da važi Statut univerziteta od 15.07.2011. godine.

## OVJERA AKTA

Broj protokola:

1.3-950-1/23

Datum protokola:

01.12.2023.

Oznaka akta:

A/int-01.00.000.521.

Datum stupanja:

8.12.2023.

Odgovorno lice/potpis:

(1) *ime i prezime*

Sanel Jakupović

*titula i zvanje*

Prof. dr, redovni prof.

*potpis*

(2) *ime i prezime*

Darko Uremović

*titula i zvanje*

CEO projekt menadžer, dipl.inž

*potpis*

Funkcija potpisnika:

(1) Rektor

(2) Predsjednik Upravnog odbora

Zvanični pečat:



CIP - Каталогизација у публикацији  
Народна и универзитетска библиотека  
Републике Српске, Бања Лука

ПАНЕВРОПСКИ универзитет Апеирон за мултидисциплинарне  
и виртуелне студије (Бања Лука)

Statut Panevropskog univerziteta Apeiron / [urednik  
Aleksandra Vidović]. - 1. izd. - Banja Luka : Panevropski univerzitet  
Apeiron, 2023 (Banja Luka : Markos design&print studio). - 172  
стр. ; 20 cm. - (Edicija Normativna akta ; knj. 3)

На врху насл. стр.: Panevropski univerzitet Apeiron za  
multidisciplinarne i virtuelne studije = Pan-European University for  
Multidiscipline & Virtual Studies. - Тираж 200.

ISBN 978-99976-87-25-8

а) Паневропски универзитет Апеирон (Бања Лука) -- Статути

COBISS.RS-ID 139453185

ISBN 978-99976-87-25-8



9

789997

687258